

культура

щоп'ятниці

20 травня 2016 р.

Життя

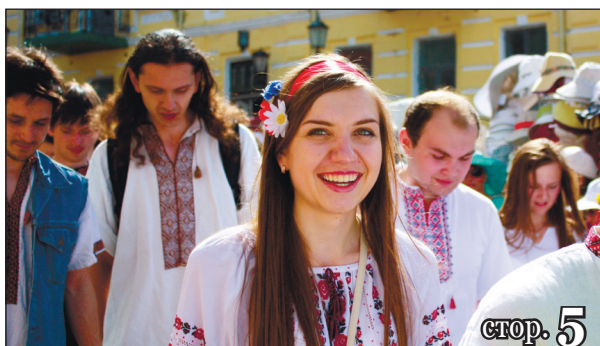

Співачка Джамала. Фото ТТ News Agency/Maja Suslinvia/Reuters

Андрій Курков про перемогу Джамали

стор. 3

Мегамарш у вишиванках

стор. 5

Зразкове «Слово»

стор. 43

Мистецька родина

стор. 46

Головний редактор
газети «Культура і життя»
Євген БУКЕТ

інформаційний простір

■ ДОЗВІЛЬНИЙ ПРИНЦИП

Під головуванням віце-прем'єр-міністра України В'ячеслава Кириленка відбулася робоча нарада щодо обмеження доступу російських книг антиукраїнського змісту на ринок України. У нараді взяли участь письменники, видавці, представники Української асоціації видавців та книгорозповсюджувачів, працівники Держкомтелерадіо, Міністерства економічного розвитку та торгівлі, СБУ, Нацполіції, Державної фіскальної служби.

На нараді розглянули напрацьовані проекти актів щодо запровадження механізму обмеження доступу на український ринок іноземної друкованої продукції антиукраїнського змісту.

«Запропоновано дозвільний принцип – більш дієвий, ніж повна заборона книжкової продукції із країни-агресора. Книжковий ринок потрібно захистити від книг, що містять путінську пропаганду. У час, коли на Сході України йде війна, такий крок є виправданим», – вважає віце-прем'єр-міністр України В'ячеслав Кириленко.

Письменники та видавці сходяться на думці, що упровадження дозволів на продукцію із Росії буде реальним механізмом контролю за тим, що ввозять і продають на книжкових полицях. За даними Української асоціації видавців та книгорозповсюджувачів, переважна більшість членів асоціації підтримають упровадження дозвільного принципу на книги із країни-агресора.

■ УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ КНИГИ

Уряд схвалив проект Закону, яким пропонується усунути суперечності та удосконалити механізм створення Українського інституту книги.

Проект Закону України «Про внесення змін до Розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення системи державного управління у книговидавничій сфері» розроблено Міністерством культури України за власною ініціативою.

Необхідність прийняття цього законопроекту викликана потребою удосконалення механізму створення, фінансування і діяльності Українського інституту книги та усунення суперечностей планування діяльності органів виконавчої влади.

Міністр культури України Євген Нищук розпочав консультації з представниками професійного середовища щодо створення Інституту книги.

«Важливо максимально реалізовувати стратегічні й законодавчі ініціативи, як-от Український інститут книги. І не для того, аби «командувати», а для того, щоби творити. Виключно фахівці в рамках нової інституції повинні визначати: які книги мають першочергово видаватися, які з них мають розповсюджуватись у бібліотеки або за кордоном. І хочу наголосити, що ми говоримо передусім про видавничу справу як креативну індустрію і популяризацію читання», – сказав Євген Нищук.

Ян МАШТАЛІР

Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет і всі протоієреї та святі отці Київського патріархату кожну ранішню й вечірню службу моляться за Україну, за бійців, які боронять нашу батьківщину.

9 травня Патріарх Філарет провів поминальну службу-реквієм за загиблими воїнами в боротьбі проти фашизму та комунізму 1939–45 років та війни сучасної з московськими агентами і спецпідрозділами РФ на території Донецької та Луганської областей. Шкода, що таку цікаву і красиву службу показав тільки регіональний телеканал «Київ».

Молитва Філарета про допомогу в цій сучасній підлій війні дійде до Бога, і сили небесні допоможуть, бо правда на нашому боці.

Історія нашої родини – як історія нашої країни. Тому що наша родина пережила голодомор, двоє дітей померло. Дід був розстріляний муравйовцями. А бабуся, батько, його брат та сестра вижили завдяки золоту, яке міняли в «Торгзіні» в іудеїв на консерви. Мотоцикл виміняли на золотий браслет. Після закінчення Індустріального технікуму їхали від дівчат з Мишоловки додому і побачили, що бомблять Жуля-

Про війну і цирк

ни. Це було о пів на п'ять ранку. Заїхали до військкомату на Подолі. Воєнком їм вручив направлення у військове училище. Одному на танкіста, іншому на артилериста. Вони з 1942 року почали воювати. Тож у кіно про війну і цирк вони не ходили. І багато чого цікавого розповідали, бо цікавилися реальною історією.

Микита був після війни в міськраді Києва і запечатав усі церкви на Подолі, Видубичах і Виноградарі під склади, тим самим врятувавши їх від підриву. Потім був директором господарства «Корчувате» в тяжкі часи голоду після війни. Вони пройшли від Сталінграду до Німеччини. Й осколки в тілах залишилися до останнього їхнього дня. Вони пояснювали, чому до 1965 року не було свята Перемоги ні в ка-

лендарях, ні по телебаченню. Тому що ще були живі справжні воїни-герої, які знали, чия це перемога.

Наш батько пішов до іншого світу небесного в 1977 році на Різдво. Підштовхуючи чийсь машину, яка загрузла в снігу, зробив останнє добре діло. Зупинилося серце...

Царство їм небесне. Всім побратимам і героям. Перед смертю вони встигли сказати, що лишилися тільки водії командуючих, радисти, медсестри, лікарі, писарі. Всі герої пісень Володимира Висоцького.

Концерт пам'яті на телеканалі «Інтер». Присутня масовка – родичі перших осіб держави. Їхні «тьоті, бабушки і дедушки» та ветерани театру Лесі Українки (пробач, Лесю). Ведуча Анастасія Даугуле, відома з передачі «Ранок з Ін-

тером», прочитала в тексті на всю Україну слово «закінно», і канал не вибачився. Золотий голос церкви «Победа» Віктор Павлік, «невінная девушка із Ленінграда» із сепаратистським «взглядом на жизнь» Тая Повалий і «представитель» секс-меншин Ель Кравчук – це, звичайно, був би сильний удар для справжніх ветеранів нижче пояса. Але таких у залі не було.

Сепаратистський концерт, який знімали досить-таки довго, закінчено. Людей у залі міняли місцями. Добре, що Міністерства культури й інформації не беруть участі в таких необхідних для історії заходах. Звісно, за таке дійство будуть вручені ювілейні медалі й ордени. Невідомо де. Думаю, в Москві.

Концерт завершився, а життя продовжується. Обстріли продовжуються, хоча звучали пісні про мир. Видно, погано і нещиро звучали. Танкова бригада, в якій служив батько, згадує зі слезами на очах концерти Івана Козловського, Леоніда Утьосова, Клавдії Шульженко. Ці концерти проходили недалеко від лінії фронту, і тільки вночі. Тому що боялися команди «воздух». Хотілося б розказати режисерам, як з Іваном Козловським співали танкісти українські пісні багатотисячним хором. Це неможливо навіть повторити на такому дорогому каналі. Тому що там немає української душі, яку не купиш за рублі.

Постколоніальний синдром

Великдень цьогоріч співпав із низкою державних свят. Їх ще звуть травневими.

Абсурдність святкування перевершили сподівання. Ніякого дискомфорту від того, що в країні війна, у деяких людей досі не виникає. 2016-ий здивував безглуздістю штампів і стереотипів, які досі не можна викорчувати з голів українців...

Звісно, ми маємо віддати належне нашим шановним ветеранам, які жертували усім заради нас. Їх, на жаль, не так багато залишилось. І вони, до речі, знаючи, що таке війна, у розмовах та виступах завжди співчують сучасним героям

та переживають за Україну. На відміну від «ряжених» мітингарів, які «крокували» у Києві та кількох обласних центрах, а також оплаченого Москвою і такого далекого від дійсності телевізійного простору.

Постає питання: це абсурд, сказати пародія? Якщо пародія, то на кого? Хіба на самих себе... Як українці це терплять? А головне питання – чому?

Вдумайтесь у безглуздість ситуації: у нас війна, яку розпочала країна-агресор Росія, а на українському телебаченні українські діти співають радянських пісень типу «Родина»... Ні слова про сьогоднішню війну, ні слова про те,

що в Україні було найбільше жертв серед мирного населення, ні слова про подвиги українців у часи Другої світової війни. Для кого ж ви це покажете, продовжуючи промивати мізки?

Таїсія Повалий, відома своїми політичними «подвигами», Наталка Могилевська, Міла Нітіч, Олег Винник та інші «зірки» українського шоу-бізнесу розпинались у російськомовних дифірамбах 9 травня з телевізійних екранів пересічних громадян України.

Звісно, багато людей встановили супутникові антени, які розширили кількість телеканалів. Багато хто має вже Ін-

тернет. Я не соціолог і не веду статистику, але можу сказати точно, що є також багато людей, які не мають такої змоги. Перший Національний, «1+1» та «Інтер» – це ті телеканали, які мають доступ до найвіддаленіших куточків нашої країни.

І от уявіть відчуття людини, яка, не виїжджаючи зі свого регіону, вмикає 9 травня «головний канал країни» і чує пісню «Родина». Чи може ця людина ідентифікувати, у якій країні та в якому столітті вона наразі перебуває? Навряд. Постколоніальний синдром триває.

Еліза СОЛОДКА

Головний редактор
журналу «Пам'ятки України»
Анатолій СЕРИКОВ

сторінка андрія куркова

ПОТРІЙНА ПЕРЕМОГА УКРАЇНИ

Українська співачка кримськотатарського походження Джамала принесла Україні перемогу на 61-му пісенному конкурсі «Євробачення». Проникливий виступ і пісня «1944» підкорили європейську публіку.

За підсумками голосування національних журі та глядачів, представниця України набрала 534 бали. Найближчими її конкурентами були Демі Ім з Австралії (511 балів) та Сергій Лазарев із Росії (491 бал).

Ще до фіналу пісенного конкурсу «Євробачення-2016» Джамала здобула першу маленьку перемогу – її нагородили в номінації Eurostory Award 2016 за текст пісні «1944». Професійне журі письменників особливо відзначило рядок «You think you are gods, but everyone dies» («Ви вважаєте себе богами, але всі помирають»).

Джамала є першою кримською татаркою, яка коли-небудь виступала на «Євробаченні». Її пісня «1944» присвячена сталінській депортації кримських татар. На написання композиції співачку надихнула розповідь її бабусі, котра зі своїми п'ятьма дітьми була серед чверті мільйона тих, кого повантажили в потяги, «як худобу», і вивезли з рідного Криму.

UKRAINE	534	ISRAEL	135
AUSTRALIA	511	LATVIA	132
RUSSIA	491	ITALY	124
BULGARIA	307	AZERBAIJAN	117
SWEDEN	261	SERBIA	115
FRANCE	257	HUNGARY	108
ARMENIA	249	GEORGIA	104
POLAND	229	CYPRUS	96
LITHUANIA	200	SPAIN	77
BELGIUM	181	CROATIA	73
THE NETHERLANDS	153	UNITED KINGDOM	62
MALTA	153	CZECH REPUBLIC	41

«Мені треба звільнити їхні душі. Бо вони ніколи вже не повернуться в Україну», – сказала співачка.

Пісня викликала значний резонанс у суспільстві, навколо неї точилися політичні суперечки. За словами самої Джамали, це пісня пам'яті. Також співачка виборолла нагороду за найкраще виконання та артистизм. Таким чином, Джамала принесла Україні потрійну перемогу, ставши найкращою на «Євробаченні-2016»: як автор слів і композитор, виконавиця та, звичайно, переможниця конкурсу.

Вітання співачці висловили Президент України Петро Порошенко, міністр культури України Євген Нищук (він, до речі, заявив, що Джамалі буде присвоєно звання «Народна артистка України»), Президент Литви Даля Грибаускайте, інші українські й іноземні політики, митці і просто фанати.

Свою перемогу на «Євробаченні» Джамала вважає абсолютно виправданою: «Я впевнена, що ми заслуговуємо на цю перемогу. Україна заслуговує, бо вона дуже довго страждала», – сказала співачка одразу після вручення їй нагороди.

Також Джамала звернулася до своєї рідної землі і всіх кримських татарів: «Мій рідний Криму! Я дуже хотіла, щоб ти мене почув. І хотіла, щоб мене почувла вся Європа. Багато хто казав: «Європі байдуже на наш біль, їй байдуже наша війна, анексія, революція... Але коли ти відверто співаєш про біль, який відчуваєш, це не може бути байдуже».

За правилами конкурсу, наступного року «Євробачення» прийматиме країна-переможниця. Отже, воно відбудеться в Україні. Швеція вже запропонувала нам допомогу в організації пісенного змагання.

Людмила ШЕВЧЕНКО

Інколи раптова радість змушує забути про журбу, затьмарює все погане в житті і, як анестезія, переносить людину у світ, де вона тимчасово не відчуває болю.

Саме так сталося з Україною, коли у ніч із суботи на неділю Джамала перемогла у конкурсі «Євробачення». Вся країна, здавалось, не спала.

І, напевне, досі ми позитивно збуджені, тепер думками про те, що нам принесла перемога, крім того, що Україна знову стає місцем проведення цього європейського, із легким австралійським акцентом, конкурсу естрадної пісні? А приносить ця перемога дуже багато, не лише можливість наступного року стати «столицею проведення естрадних олімпійських ігор»!

Увесь світ, мабуть, уперше зрозумів, що пісня – це не тільки і не стільки розважальний аудіотовар, але й інструмент психологічного та інформаційного впливу. Піс-

нею можна передати не лише біль нерозділеного кохання чи радість від веселої вечірки, але й страждання цілого народу. Так, були і будуть протести з боку тих, хто хоче, щоб під пісні люди щасливо засинали й забували про свої проблеми. Але перемогла пісня, яка скоріш не дала заснути багатьом глядачам фіналу конкурсу. Багатьом, хто поцікавився її історією, її сенсом, сконцентрованим і за вимогою жанру зведеним до півтора десятка рядків, тепер і слово «Україна» стало наба-

гато зрозумілішим, ніж раніше.

Напевне, цього злякалася Марія Захарова, спікер російського МЗС, котра написала у себе в Твіттері у відповідь на перемогу Джамали цинічний дотеп про те, що в наступному конкурсі будуть співати про «кривавого Асада». Так, Росія не заспівала про своїх жертв сталінізму на жодній сцені, навіть у себе. Сталінізм ще не завершився. Тому пісні типу «Ти мій зайчик» у пошесті й на екрані. Пісня про любов російського учасника Лазарева

рок-групи: «Моє серце зупинилось, трохи перепочило і далі пішло». І мені стало трохи шкода, що у багатьох піснях нашої естради так багато ритму і так мало сенсу, так багато немотивованих веселощів і так мало справжнього болю.

Андрій КУРКОВ

Любов і біль

отримала більше голосів телеглядачів і менше голосів професійного журі, ніж пісня Джамали.

Джамала також співала про любов – любов до свого народу, своєї батьківщини – українського Криму. Її почули та зрозуміли і члени національних журі, і сила-силенна глядачів по всій Європі. А це означає, що вони прийняли і зрозуміли біль Криму, біль України, почувши цей біль у голосі нашої переможниці, побачивши цей біль у її очах.

Коли я, невеликий поціновувач естради, дочекався виступу Джамали, а потім – оголошення офіційного переможця, мій стан точно відповідав словам із пісні однієї пітерської

Пісня Джамали змусила мене пригадати іншу пісню, яку я надто часто слухав на Майдані і яку, як мені видається, ми почали потроху забувати, – «Пливе кача по Тисині». Хотілось би, щоб час від часу українці слухали і «Кача», і пісню Джамали. Ці пісні дуже різні, але водночас дуже пов'язані між собою. Ці пісні про біль, біль усього українського народу і біль кримських татар. Пісні про біль лікують. Лікують нашу свідомість і наші очі, якими ми дивимось на світ навколо, на власну країну, на політиків і народ.

Переклад з російської Христини ДИЧКО

Головний редактор
газети «Культура і життя»
Євген БУКЕТ

акцент

■ ВІДКРИТО ПАМ'ЯТНИК МАЗЕПІ

Президент Петро Порошенко відкрив пам'ятник гетьманові Івану Мазепі у Полтаві, відзначивши, що це подія загальнонаціонального значення.

«Імперія не шкодувала чорної фарби, щоби сповити його образ. Але це не завадило, а навпаки допомогло Мазепі стати справжнім символом українського опору Росії, прапором нашого руху до незалежності – тієї мети, яку Мазепа, йдучи попереду свого часу, усвідомив уже через 50 років після Переяслава», – сказав він.

Порошенко подякував громаді міста за те, що вона таки ухвалила рішення відкрити пам'ятник.

Сам пам'ятник привезли з Києва і презентували городянам ще у жовтні 2015 року, на День захисника вітчизни. Вага бронзового монумента складає 2,5 тонни, а висота – 3,2 метра.

■ МАЄМО ЗАВЕРШИТИ ДЕКОМУНІЗАЦІЮ

В Україні потрібно завершити процес декомунізації, оскільки це є питанням національної безпеки. Про це заявив президент Петро Порошенко 15 травня на церемонії вшанування пам'яті жертв політичних репресій у Національному історико-меморіальному заповіднику «Биківнянські могили».

«Гібридна війна завжди починається з ідеологічного наступу. Грубий військовій силі зазвичай передують так звані soft power. Перш ніж цілити в тіла, вбивають душу, розріджують мозок... Ми всіма діями намагаємося забезпечити сучасний світ від явищ, притаманних тоталітарним режимам, уберегти українців та все людство від повторення подібних трагедій. Важливим елементом такої політики є декомунізація», – зауважив Петро Порошенко.

«Шістьма постановами Верховної Ради перейменовано 688 населених пунктів та 15 районів. Упродовж останніх півтора року в обласних центрах України було змінено назви понад 1000 вулиць. За період із грудня 2013-го до квітня 2016 року демонтовано більше 1000 ідолів Леніна та близько 150 бовванів іншим радянським діячам. Своєї черги чекають ще 11 районів та майже 300 населених пунктів, із них два – обласні центри... Імена катів з карти України – геть, це не обговорюється. Яку назву обрати – громада має вирішити сама, єдине застереження – не повертатися до імперських найменувань. Я не дозволю, щоби карту України знову запламували новоросійськими топонімами», – заявив Президент.

Донбас відкриває для себе Україну, а українці – Донбас!

Міністр культури України Євген Нищук зустрівся з начальником управління культури і туризму Донецької ОДА Аліною Певною.

Одним із важливих питань, які піднімалися під час зустрічі, було проведення культурно-мистецької акції «Донеччина UA. Перезавантаження». Після зустрічі з міністром, Аліна Певна завітала до Національного газетно-журнального видавництва, де спілкувалася з головним редактором газети «Культура і життя» Євгеном Букетом.

– Навесні відбулися дні Луганщини в столиці, вони показали потужну програму, яка зачарувала не тільки киян та гостей міста, але й іноземців. Чого чекати від Донеччини?

– Ідея провести творчий звіт області виникла ще на початку цього року, коли була проголошена державна програма «Український Донбас». У результаті до нас поїхали народні та академічні колективи, проходять зустрічі з українськими митцями, письменниками, журналістами, покази українських фільмів та вистав. До Донеччини завітали знамениті хор імені Г. Верьовки, капела бандуристів, артисти Національної опери України, відбувся вернісаж зі Львівщини. Палаці культури регіону наповнилися різноманітними фестивалями та концертами.

Зараз Донеччина – суцільний культурний майданчик, де кожного дня проходить якийсь захід. Наша відповідь – культурно-мистецька акція «Донеччина UA. Перезавантаження» у Києві! Прикро, що часто Донбас сприймають лише як шахтарський край, який забув своє коріння. Це не так! Тому необхідно нагадати, що ми теж українці, що ми пам'ятаємо і любимо свою землю, свою мову.

На сьогодні постала нагальна потреба показати культурні скарби Донеччини і розповісти про свої таланти – адже в Донецькій області піднялася ціла плеяда зірок зі світовим ім'ям, серед яких Сергій Прокоф'єв, Емма Андієвська, Володимир Сосюра, Анатолій Солов'яненко, дисиденти Василь Стус та Олекса Тихий... Перераховувати можна десятки прізвищ, але зараз ми прагнемо познайомити з новими творчими зірочками, які спалахнули на Сході України. До Києва приїдуть юні колективи, наша молодь, яка живе в сучасному Донбасі, і, незважаючи на оточення та умови, вивчає українську мову, культуру та продовжує традиції своїх батьків. Донеччина – це місце, де сходить сонце, де починається Україна!

– Яким чином вдалося вберегти і так активно розпочати процес відродження українського стилю в закладах культури Донеччини?

– Для координації роботи, в першу чергу, треба було заново створити управління культури області. Організували з нуля:

жоден колишній співробітник управління довоєнного складу не переїхав з Донецька на українську територію – всі перейшли на бік терористів ДНР.

Довелося починати з елементарного: збирати новий колектив, розробляти документацію, проводити співбесіди з керівниками закладів культури. Уявіть собі, що за останні десятиріччя не проводилося жодного навчального семінару для працівників культури! За рік ми вже провели кілька семінарів, направили людей на навчання у Київ, підготували декілька методичних посібників, провели десятки патріотично-культурних заходів.

Не забувайте: всі обласні музеї та театри залишилися на окупованій території. І це велика проблема! Поки нам вдалося перереєструвати лише Донецький обласний художній музей на базі його філіалу в селі Прелесному – таким чином вирішили питання заборгованості перед працівниками цього музею. Але основні фонди залишилися в Донецьку. Зараз будемо збирати нову фондову колекцію і відроджувати минулу славу музею. Проїшов перереєстрацію Російський драматичний театр міста Маріуполя – тепер це «Донецький академічний обласний драматичний театр» – там поступово оновлюється репертуар. З їхнім творчим доробком ви зможете ознайомитися під час Днів Донеччини у Києві.

В планах – відродити і консерваторію, і симфонічний оркестр, науково-методичний центр, спілку художників, спілку народних майстрів. Всі ці організації залишилися в Донецьку. Нема навіть первинної документації. Збираємо крихтами, спілкуємося з людьми і радіємо кожній конструктивній допомозі. Бо на сьогодні «радників» стало значно більше, ніж тих, хто реально щось робить для відродження Донеччини. Я дуже вдячна, що міністр культури Євген Нищук прийняв

та вислухав мене, гарантував підтримку у проведенні заходу «Донеччина UA. Перезавантаження». Увага і реальна допомога патріотів-професіоналів з Міністерства культури України для нашої прифронтової області – надважлива!

– Наше видавництво плідно співпрацює з талановитим художником-плакатистом Юрієм Неросліком і популяризує його роботи на шпальтах газети «Культура і життя». Це чи не єдиний автор, виставки якого розгорнуті у першій лінії оборони.

– З Юрієм Неросліком я заочно, через його творчість, познайомилася давно. Ще у часи Євромайдану, коли він став міжнародним символом Музею плакату України. Я була вражена, що мешканець Харківка, котрий народився на Луганщині, так любить Україну. Учасник АТО, який пройшов пекло Іловайська, активно підтримує боротьбу за цілісність України мовою плакатів. Такої яскравої форми патріотичного мистецтва гостро не вистачає Донеччині, всім українцям. І я рада, що він згодився співпрацювати з нашим Управлінням.

Фактично Донецька ОДА – єдиний державний орган, що публічно й офіційно підтримує творчість Юрія. Його плакати наповнені не тільки патріотичними гаслами, вони створені з любов'ю до України, до Донбасу. Він зміг вловити настрої, який панує зараз на Донеччині, – «Ми – Україна!», показати красу наших міст, нашої землі. На сьогодні ми відпрацюємо плакатний стиль Донеччини, який буде презентований під час проведення днів Донеччини у Києві. Фактично всі основні наші музеї відкрили виставки плаката Юрія Неросліка.

– Чи потрапляють на Донеччину україномовні видання?

– В область зараз везуть багато українських видань, проводять виставки, зустрічі з літераторами, журналістами. Люди залюбки відвідують українські концерти, читають українські книжки, поступово переходять на державну мову спілкування. І я рада, що до нас приїздять щирі люди, які теж ламають ідеологічні стереотипи. Донбас відкриває для себе Україну, а українці – Донбас. Особисто спостерігала, як під час мистецьких акцій миттєво розбирали газети і журнали Національного газетно-журнального видавництва, продукцію якого у нас добре знають! Щиро дякую Вашому колективу за пресову підтримку наших патріотичних ініціатив, музеїв, бібліотек, дитячих шкіл мистецтв, гастрольних організацій... Думаю, ми поглибимо і розширимо нашу співпрацю. Я вірю, що Україна, спершись на два крила – Схід і Захід – підніметься у височині і стане мирною, можливою європейською країною!

Спілкувався Євген БУКЕТ,
розмову записав Ростислав ТРИГУБ

редактор

Єлизавета КРАСНІЧЕНКО

наголос

■ СИМВОЛ НЕПЕРЕМОЖНОЇ НАЦІЇ

«Вишити, щоб вижити» – це гасло, яке супроводжує протягом дев'яти років День вишиванки, слова, що відображають сенс існування кожного українця, афоризм, у якому прослідковується наша минувшина.

12 травня кінотеатр «Київ» перетворився на патріотичний осередок українців у вишиванках, адже там відбувся прем'єрний показ першого повнометражного фільму «Спадок нації».

Це фільм про нас, про нашу багату історію, котра мальовничо відображається розмаїттям вишитих сорочок з усіх куточків України. Вишиванка – як протест і спосіб самоідентифікації, вишита сорочка – спомин про рідних людей, які розминулися у просторі і часі. . . . Адже багато героїв фільму отримували у спадок вишиті сорочки своїх дідів-прадідів, з якими не судилося познайомитись. Вишиванка – як маленька Україна, що мандрує світом.

Документальна історія, яка викликала аншлаг, шалені оплески і сльози на очах. Це фільм, що покликає нагадати українцям про їхнє коріння. Нинішньому поколінню доводиться реконструювати і відновлювати прогалини, які штучно створювались радянською владою. У цьому допомагає генетична пам'ять, яка спонукає одягти вишиванку і гріє серце.

Автор ідеї та сценарист Леся Воронюк разом із режисером Олександром Ткачуком шукали відповідь – яка ж вишиванка найкраща? І таки знайшли. Найкраща вишиванка для українця – перша!

«Мета нашого фільму дуже проста: хочеться, аби вишиванка не забулася, аби це не був тренд, який через рік-два пройде. Хочеться, аби люди пам'ятали, адже у нашій історії вже траплялися випадки, коли після здобуття незалежності була хвиля патріотизму, і їх одягали, а потім забували і викидали. Щоб не було війни, треба про це пам'ятати», – зауважив Олександр Ткачук, режисер фільму, що мандруватиме тепер світом, розповідаючи про українську вишиванку.

Єлизавета КРАСНІЧЕНКО

Одягати вишиванку – думаючи

 Єлизавета
КРАСНІЧЕНКО

Від маленької ідеї до успішного проекту – один крок. Головне – знайти однодумців, які не тільки допоможуть втілити мрію, а й розвиватимуть її у подальшому...

Така історія трапилася зі звичайним хлопцем із Чернівецької області на ім'я Андрій Бабінський, який вісім років тому започаткував «Мегамарш у вишиванках».

«У мене була вишиванка зі шкільного випускного (я був єдиним, хто тоді прийшов у вишиванці на випускний), і вона відтоді «пустувала». Просто захотілося зробити щось із нею цікаве. Спочатку – це все хаотично придумалось...», – розповідає Андрій.

«Мегамарш – це значно більше, ніж ми просто маршируємо у вишиванках. Адже ми намагаємось зайняти просвітнянську нішу і донести, що це вбрання – наш генетичний код. Не просто гарна сорочка з китайською вишивкою, значно більше за якісь хрестики, – це наші символи.

Корінь основної проблеми українців у тому, що ми забуваємо свою культуру, свою мову і перетворюємо все це на «шароварщину», – підтримує розмову Юлія Капшученко-Шумейко, яка, за її словами, «морально» прив'язана до маршу ще з його початків. Як журналістка Юлія першою висвітлила цю подію, потім допомагала їй втілювати як дизайнер, а більше року тому спробувала себе і в організації.

НАРОДИВСЯ І ВИРІС

За вісім років «Мегамарш у вишиванках» справді виріс та зміцнів. Адже зараз група однодумців, яка продовжує втілювати цю ідею, радіє, що марш можна назвати не лише всеукраїнським, а й всесвітнім. Адже долучаються люди з Одеси, Чернігова, Тернополя, Черкас, а також із Африки, Китаю та Європи! «Спочатку було двоє людей, потім четверо, потім тридцять, сорок – далі до ста, а потім більше тисячі і декілька тисяч. Однак є тенденція: чомусь навесні більше людей прихо-

вишивки та автентичності дійства.

«Ми ведемо підготовчу кампанію перед маршем, у нас є свої групи в соцмережах, тож ми розповсюджуємо різну інформацію. Наприклад, жінок з очіпком – бо це красиво, або ж красиві вінки – щоб показати, що ці дівчата неодружені. Адже, коли бабуся з онучкою приходять на марш, і вони обидві у вінку – це якось трішки неадекватно. Тому хочеться, щоб одягали вишиванку – думаючи», – розповідає Юлія Капшученко, одна з небагатьох дівчат, котра власноруч вишивала весільний рушник.

ЗАХІД БЕЗ ПОЛІТИКИ

«На нас не можна паритись, промовляти політичних гасел, бо «Мегамарш» – без політики, він душевний, справжній і щирий, без залучення реклами», – наголошує Юлія. Однак, коли до маршу долучаються відомі люди без запрошення – це організаторам найкращий комплімент. Так, душею

прикипів до дійства епатажний казкар, сценарист і актор Сашко Лірник, а український актор театру та кіно Дмитро Лінартович написав про «Мегамарш» пісню.

ПРО ЦЬОГОРІЧНІ ЦІКАВИНКИ

«Мегамарш» – це постійна робота, це циклічний процес. Адже, коли закінчується один, – одразу думаю над іншим. Цього року хочемо залучити різних представників Сходу країни – переселенців із Донецька і Луганська. Також ми плануємо запросити велосипедистів і байкерів, таким чином збільшимо площу «окупованих» вишиванкою вулиць. Ми пройдемо до Подолу від Золотих Воріт і будемо показувати, що люди у вишиванках люблять Україну», – поділилася зі мною планами координатор мегаподії Юлія.

А я тим часом почала думати, у якому вбранні прийду 28 травня на «Мегамарш у вишиванках»...

редактор

Єлизавета КРАСНІЧЕНКО

Музика

■ ДИСКОТЕРЦІЯ 9–15 ТРАВНЯ

PAGING MR. PROUST / THE JAYHAWKS

Оцінка «КіЖ»:

★ ★ ★ ★ ★

Есенція: «Мне в такое утро умирать не хочется».

Один із перших гуртів стилю альт-кантрі, що стартував у розпалі 1980-х, пережив дві дезінтеграції, досі тримається на плаву, дотримуючись принципів тихого буття за лаштунками шоу-бізнесу. І знаєте, що? Цьогоріч квартет із Міннесоти записав, по суті, бездоганний альбом.

Причому бездоганний не лише на цю мить, а й у сенсі довколишньої реальності: нічого революційного, жодних експериментів, суцільне попмузикування для насолоди собі та людям; рівний, стишений матеріал без різких обертів; усе дуже витончено, шляхетно. Творчість із добрим поглядом. Пастельні замальовки мінливої дійсності. Пісні, з якими комфортно прокидатись, іти на роботу, працювати, гуляти з дитиною, готуватися до сну, жити.

JET PLANE AND OXBOW / SHEARWATER

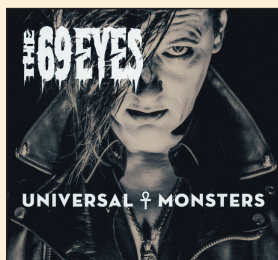
Оцінка «КіЖ»:

★ ★ ★ ★ ★

Есенція: маятник.

Не втомлююся повторювати: саме цей ансамбль записав найліпшу

поки що платівку поточної декади. Вона вийшла в лютому 2012-го, відтоді американський секстет написав чимало хороших речей, але... «Реактивний літак та стариці» зачинає піснями зі значним електронним піддоном, і це те, чого досі не було; на третьому пункті хлопці ніби схамулилися, подарувавши себе у майже «класичному» вигляді, тобто з прозорим, лаконічним, красивим саундом; триває якість по № 7 у треклісті, відтак остання частина роботи є сумішшю композицій або шумних, або естрадних, або психоделічних... Підозра така, наче автори розгублені, тому стрибають між полюсами.

UNIVERSAL MONSTERS / THE 69 EYES

Оцінка «КіЖ»:

★ ★

Есенція: готика з додатком «квазі».

Надцята порція галасливих шлакоблоків од фінських неометалістів: усе тупо, пошло, нецікаво.

Система оцінювання і примітка: ★ ★ ★ ★ ★ – разуче, ★ ★ ★ ★ 1/2 – чудово, ★ ★ ★ ★ – сильно, ★ ★ ★ 1/2 – пристойно, ★ ★ ★ – непереконаливо, ★ ★ 1/2 – посередньо, ★ ★ – слабо, ★ 1/2 – погано, ★ – жахливо; перед похилою ризикою – назва релізу, за нею – виконавець.

Володимир БАНЯС

Карпатські горизонти

Єлизавета КРАСНІЧЕНКО

Останнім часом в Україні народжується все більше фестивалів, де головна умова – українська.

Якщо з екранів телевізорів продовжує звучати нав'язлива російська попса, то в телефонах молоді з'являються плейлисти з композиціями нових українських гуртів, які є не те що не гіршими, а й в рази кращими за продукт окупанта. Прикладом подій, що впливають на свідомість, є «Березів-Бандер-Фест», який минулого року відкрив чимало нових імен. Андрій Негрич – директор і засновник, Жора Потапчук – ведучий і співорганізатор фестивалю, який проходить на схилах карпатських гір. Про мету, ідею та цьогорічні плани спілкувалася з хлопцями, які з радістю ними поділились.

– Андрію, як виникла ідея та яка мета фестивалю «Березів-Бандер-Фест» та чим він відрізняється від інших?

Андрій: Наш фестиваль покликаний популяризувати українську музику та підняти її на вищий щабель. Ідея виникла ще в 2010–2011 роках, тоді захотілося створити патріотичне дійство. Одразу після подій Майдану, коли вже почалася АТО, ми вирішили робити благодійні концерти, але чомусь проходили вони не досить вдало, і якимсь раптовим чином виникла ідея фестивалю. Вона була записана просто протягом години і відтоді ми почали над нею працювати.

– В Україні стає все більше і більше фестивалів. Чим Ваш унікальний і чим він відрізняється від інших?

Жора: Фест покликаний популяризувати молоді команди. Результатом минулого року є те, що декілька гуртів, котрі були нікому не відомі ще минулого року, змогли цьогоріч вийти на дуже потужний рівень і стали популярними не тільки у себе, в своєму місті, вони зараз мають можливість їздити в турне, записувати альбоми. Тобто справа, яку зробили минулого року, дала результативні плоди.

Гурт «Тартак» на «Березів-Бандер-Фест»

– Хіба у Вас конкурсний формат фестивалю?

Жора: Не зовсім. Змагання проходить у соцмережах, щоб досягти певної кількості і голосів, і слухачів. Гурти популяризують свою музику серед користувачів Інтернету і тим самим створюють собі рекламу, і якщо їхня реклама виявиться дієвою, долучаться люди, то вони стануть учасниками фестивалю.

– Скільки днів відбувається фестиваль і скільки Ви гуртів запрошуєте?

Андрій: Як і минулого року, фестиваль триватиме 3 дні. Думаю, буде 36 гуртів максимум. Минулоріч виступило 58 – на головній сцені, однак це дуже багато. Зараз у нас планується приблизно 26 молодих гуртів, які тільки починають або раніше почали музичну діяльність, але не могли пробитися, і з десятком популярних груп, котрі підтягнуть публіку. Молоді гурти матимуть шанс показати себе не гірше за популярні.

Сам формат буде трохи іншим. Спочатку – етносцена, де звучатиме народна музика із різних куточків України, і це дозволить людям згадати чи познайомитися з автентичною культурою, опісля буде головна сцена, на якій виступлять молоді гурти і запрошені учасники, частина з яких уже підтверджена, і з ними зараз працюємо по рекламі. Після цього буде акустична сцена – приблизно з 01.00 до 03.00 ночі. А тоді спробуємо зробити електронну сцену, залучивши талановитих музичних продюсерів, ді-джеїв. Сам формат фестивалю буде майже нон-стопний, тобто починатиметься орієнтовно о 10–11 годині ранку, закінчуватиметься десь о 7 ранку, і так 3 дні.

– Місце розташування фестивалю, які його переваги?

Жора: Оскільки фестиваль буде відбуватися на висоті 600 метрів – біля підніжжя Високих Карпат, 30–35 км до Говерли, люди, які прийдуть, зможуть там отримати повний спектр емоцій, тому що і музика, і відпочинок, і гори, і свіже повітря, і прогулянки дозволять розкрити фестиваль повноцінно. Молодь має зрозуміти, що відпочинок може бути не тільки з алкоголем чи просто з якоюсь тусовкою, він може бути різноформатним.

– Як обирали назву і в чому її символічність?

Андрій: Назва складається з трьох слів. Перше слово – Березів – це місце, де відбуватиметься фестиваль. Друге – Бандер – означає те, що багато вихідців із наших теренів воювали за часів Української галицької армії, за часів УПА. Наприклад, у нашому селі Березів була своя сотня – «Березівська сотня», одна-єдина, яка носила назву свого регіону. Фест – я думаю, зрозуміло.

– Можна сказати, що Ви створюєте трамплін для тих гуртів, які хочуть заявити про себе?

Андрій: Приблизно. Якщо хто пам'ятає, в свій час був потужний фестиваль «Червона рута». Організатори намагалися розробити якийсь концепт, але на останніх фестивалях не було з ким змагатися, бо ідея втратила своє значення.

Жора: У нас є дуже мало фестивалів, які дають можливість українській музиці реалізуватися. Це не утиск, це ні в якому разі не намагання пригнітити інші мови. Однак мені цікаво, де ви бачили, щоб, наприклад, в Англії співали по-арабськи або в Німеччині по-китайськи офіційно. Я вважаю, це не правильно.

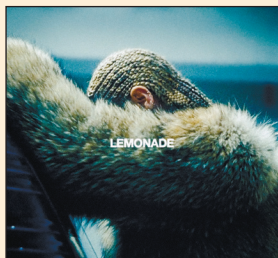
З якого би регіону України гурт не був, якою би мовою у побуті учасники не спілкувалися, це абсолютно не суттєво. Головна умова – український продукт має бути україномовним! Чомусь у Росії не співають українською?! Мета фестивалю – пропагувати серед гуртів україномовну музику. І навіть ті, які співають російською, англійською чи іншими мовами, – нехай сідають і роблять україномовний продукт. Можливо, це триватиме не 20 хвилин, але вони зможуть прихити і якісно виконати 3–4 композиції, і тим самим побачити, як сприймає це публіка.

Андрій: Я вже помітив, що після фестивалю щонайменше 30 % моїх знайомих перейшли на українську музику, вони відкрили для себе нові гурти, нові колективи. От що воно дало, і це тільки перший рік. Тому потрібно не зупинятись, а набирати обертів і робити користь як для української музики, так і для держави загалом, принаймні саме такими доступними нам методами.

МИСТЕЦТВО

■ ДИСКОТЕРЦІЯ 16–22 ТРАВНЯ

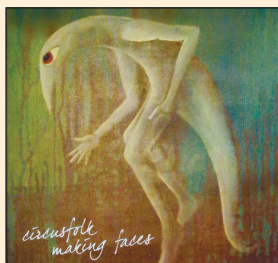
LEMONADE / БЕЙОНСЕ

Оцінка «КіЖ»: ★★★★★

Есенція: замок не на піску.

Йй-бо: завжди сприймав її як найталановитішу з-поміж ягідок одного поля!

Неуважне вухо сплутає цю красуню з Ріанною чи Леді Гаґа, що від лукавого: там, де в суперниць повторення кліше, звуковий примітивізм та шоу-бізнес, у мешканки Лос-Анджелеса винахідливий пошук інших шляхів, душа й мистецтво... У шостій платівці цікаво все, починаючи з обкладинки.

MAKING FACES (2007) / CIRCUSFOLK

Оцінка «КіЖ»: ★★★★★

Есенція: химери з півночі.

У наші дні, читаючи стильовий маркер зі словом «прогресив», автоматично очікуєш чогось нудного, довгого, претензійного, кумедного. Аж ось умикаю останній LP майже нікому не відомого фінського ансамблю, відтак чую щось настільки симпатичне, що хочеться стрибати від радості! Справді, то не новий витвір, а перевидання старого, втім, повірте: ці вісім треків на 37 хвилин і 41 секунду варті того, щоби виділити для них час.

Адже тут структурно складний, однак не перекручений саунд; розламані мелодії, котрі не кришаться на окремі кавалки; органічна суміш, де магістральний жанр поєднується із джазом та ембієнтом; урешті-решт, винятково приємна фоніка, чиє призначення – не загубитися в одній із численних папок ПК.

BLACK CAT / ЦУККЕРО

Оцінка «КіЖ»: ★★

Есенція: la tortura.

Якби мені не поталанило знайти ранні записи, не стежив би за тим, що італієць робить упродовж

останньої декади... Словом, він знову має намір нагодувати нас еkleктичною бовтанкою з усього на світі – від блюзу до world music, змішуючи італійську мову виконання з англійською. Слухати таке – насолода, на жаль, сумнівна. Це навіть не тінь того, що Адельмо Форначарі записував у 1980-х.

Система оцінювання і примітка: ★★★★★ – разуче, ★★★★★1/2 – чудово, ★★★★★ – сильно, ★★★★★1/2 – пристойно, ★★★★★ – непереконливо, ★★★★★1/2 – посередньо, ★★ – слабо, ★1/2 – погано, ★ – жахливо; перед похилою ризикою – назва релізу, за нею – виконавець.

Володимир БАНЯС

Василь Свида. Нетлінне

У Національному музеї українського народного декоративного мистецтва 19 травня відбулася презентація альбому «Василь Свида. Нетлінне» за участю його авторів і видавців.

Вихід у світ цього видання є важливою подією в культурному житті нашої країни, адже нині нечасто з'являються ґрунтовні праці про видатних українських митців ХХ століття. Саме до їх числа належить Василь Іванович Свида (1913–1989) – народний художник України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, автор величезної кількості скульптурних робіт, виконаних у дереві.

Світогляд митця формувалася у 1930-і роки, коли вже гомосно заявила про себе закарпатська школа живопису. Після Другої світової війни В. Свида долучився до колективу визнаних художників-живописців як скульптор зі своєрідним мисленням і впізнаним авторським почерком.

Творчість Василя Івановича розвивалася в руслі тих соціально-політичних і культурних змін, що визначали складне, суперечливе, часом трагічне ХХ століття. У його роботах ніби віддзеркалене життя закарпатського краю: історичні події, образи сучасників, сім'я і побут. Яскравою сторінкою є теми материнства і кохання. У багатьох роботах митця присутня і природа гірського краю. Та все ж на першому місці завжди були людина праці та близькі з дитинства образи земляків. Його персонажі часто зображені у національних строях, де ретельно вирізьблені і складові одягу, і його орнаментальне оздоблення.

Творчість митця глибоко закорінена в народне мистецтво. Саме воно було тим підґрунтям, на якому зростала майстерність славетного скульптора. Місцеві культурні традиції, обряди, ремесла, орнаментика були йому надзвичайно близькі. Недаремно В. Свида говорив: «Люди! Бережіть народне мистецтво! Це скарб, якому немає ціни!»

Автори альбому – Валентина Мартиненко і Ярослав Свида – у вступній статті опи-

Василь Свида за роботою

сують дитячі роки майбутнього скульптора, роки навчання у Ясінях, поневіряння у пошуках заробітку на території Чехії, роботу у Брно – в майстерні братів Котрбових і, зрештою, довгоочікуване повернення на Батьківщину. Розповідь подано доступною, часом лірико-поетичною образною мовою, від чого текст читається легко.

У статті розкривається багатогранність творчого таланту митця: скульптурні роботи в дереві, майоліці, теракоті; рельєфне і площинне різьблення, виготовлення предметів інтер'єру, звернення до гравірування по металу або лиття дзвонів і навіть до вишивання.

Разом з тим подано розгорнутий мистецтвознавчий аналіз творчості В. Свида, характеристику технічних прийомів у роботі над складними багатобудовними композиціями. Розкрито активну громадську діяльність, плідну педагогічну роботу.

Приваблює щире захоплення авторів художником, його особистістю, життям, творчістю, яке передається і читачеві.

Вступна стаття доповнена світлинами з архіву родини, переважна більшість яких публікується вперше.

Альбом містить каталог основних робіт В. Свида за період з 1933 по 1989 роки, перелік музеїв та інших закладів, де зберігаються твори, численних вітчизняних і зарубіжних виставок, на яких експонувалися скульптури майстра.

У переліку використаних джерел значну цінність складають матеріали з архіву В. Свида, які охоплюють 1930–1960-і роки і є прямими свідченнями подій того часу. Видання містить ретельно зібрану та впорядковану за хронологією бібліографію видань про В. Свида, статті його та про нього на сторінках періодики, матеріали, надруковані в збірниках, каталогах, альбомах. Підготовці такого довідкового матеріалу передувала копійка й сумлінна праця Я. Свида – сина скульптора.

У цілому ми маємо справу з ґрунтовно дослідженим і систематизованим матеріалом, викладеним за хронологічним принципом, який вже з перших рядків занурює читача в епоху, коли жив і працював скульптор, у цікавий світ творення.

Якісне поліграфічне виконання надають альбому ще більшої мистецької ваги. Він стане гідною шаною Великому Майстрові – В. Свида – і буде корисним для всіх, хто цікавиться історією українського мистецтва.

Людмила БІЛОУС,
заступник генерального
директора з наукової роботи
Національного музею
українського народного
декоративного мистецтва

СВІТЛА ПАМ'ЯТЬ

Світове музичне мистецтво зазнало непоправної втрати – 29 квітня на 92-му році життя пішов за межу вічності патріарх української пісні, видатний співак, Герой України, народний артист України, завідувач кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, академік Національної академії мистецтв України, професор, лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка Дмитро Михайлович Гнатюк.

Все своє життя він присвятив розвиткові та популяризації національного оперного мистецтва та вихованню кращих митців.

Виконавець більше п'ятдесяти складних і великих ролей в оперних виставах, серед яких партія Султана у «Запорожці за Дунаєм» М. Лисенка, Енея в «Енеїді» М. Лисенка, Остапа в «Тарасові Бульбі» М. Лисенка, Фігаро у «Севільському цирюльнику» Дж. Россіні, Князя Ігоря з однойменної опери О. Бородіна та ін.

Як режисер здійснив постановки опер «Тарас Бульба», «Наталка Полтавка» М. Лисенка, «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемовського, «Пікова дама», «Мазепа» П. Чайковського, «Сорочинський ярмарок» М. Мусоргського, «Тоска» Дж. Пуччіні, «Севільський цирюльник» Дж. Россіні, «Травіата», «Аїда» Дж. Верді, «Війна і мир» С. Прокоф'єва.

Був першим виконавцем пісень, які увійшли до «Золотого фонду української естради», – «Мій Київ» та «Два кольори».

За видатні досягнення був нагороджений численними державними відзнаками.

Світла пам'ять про справжнього патріота назавжди залишиться в наших серцях.

Висловлюємо щирі й глибокі співчуття рідним і близьким покійного, його колегам та всій українській громадськості.

Міністерство
культури України

редактор
Христина ДИЧКО

арт-проект

■ МОВАМИ СВІТУ: СЛОВО ОЛЕНИ ТЕЛІГИ

19 квітня у затишній залі НСПУ українська письменниця, діячка ОУН Олена Теліга промовляла до гостей рядками своїх поезій на мовах народів світу.

Це стало можливим завдяки роботі Жіночого товариства імені О. Басараб та О. Теліги, зокрема його голови, провідного наукового співробітника бібліотеки імені В. Вернадського, доктора історичних наук Надії Стрішенець та ідейного натхненника вечора, письменниці, перекладачки, літературознавця Олени Леонтович.

Зі вступним словом виступив голова ОУН Богдан Червак. Він наголосив, що О. Теліга – одна із символів українського національно-визвольного руху – є окрасою не лише української, але і європейської поезії, тож цілком виправданою була тематика вечора. Також пан Богдан зауважив, що нарешті нині відновлено історичну справедливість: у холі Будинку письменників серед портретів тих, хто очолював Спілку, з'явилась і світлина з О. Телігою.

Надія Стрішенець виступила з доповіддю «Поетка вогненних меж» та ознайомила присутніх із антологіями перекладів української поезії, куди увійшли і вірші О. Теліги.

Поезію українською мовою читала незрівнянна Оксана Ковч, актриса драматичного театру і кіно. Своім талановитим і щирим виконанням вона на-

Актриса Оксана КОВЧ та композитор Василь БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ

лаштувала найтонші струни душі у присутніх.

Першою прозвучала поезія «Мужчинам». У перекладі грузинською її продекламував поет, перекладач, дипломат, доктор філологічних наук Рауль Чілачава, який мав слово і як ведучий вечора. Латиський переклад озвучив гість із Латвії, драматург Яніс Балодіс: «Не любов, не примха...», «Весняне», «Моя душа...», «Гострі очі...».

Літературознавець і письменниця Тетяна Майборода зачитала французькою «Поворот» та «Чоловікові». «Сьогодні кожен крок...», «Не любов, не примха...» – завдяки композиторові Василю Білоцерківському поезії О. Теліги стали піснями та прозвучали у виконанні маестро під акомпанемент концертмейстера Анни Кочергіної. Слово про переклади Юзефа Лободовського віршів польською мав відомий перекладач, дипломат, поет Сергій Борщевський, який прочитав і власний переклад іспанською – «Гострі очі...». Цю ж поезію англійською продекламувала Ірина Стрішенець.

Переклади творів польською «Не любов, не примха...» та «Чоловікові» озвучив Станіслав Пантелюк, головний редактор газети «Dziennik Kijowski». Перекладачка і поетеса Валерія Богуславська зачитала «Відповідь» українською та власний переклад на російську.

Участь у вечорі взяли також студентки КНЛУ Світлана Ворончук і Дарина Шийка.

Завершилося дійство урочисто піднесеним «Ще не вмерла...» у виконанні всіх присутніх.

Христина ДИЧКО
Фото Олександра ВАКУЛЕНКА

Зриваючи пелену безпам'ятства

Тарас ГОЛОВКО

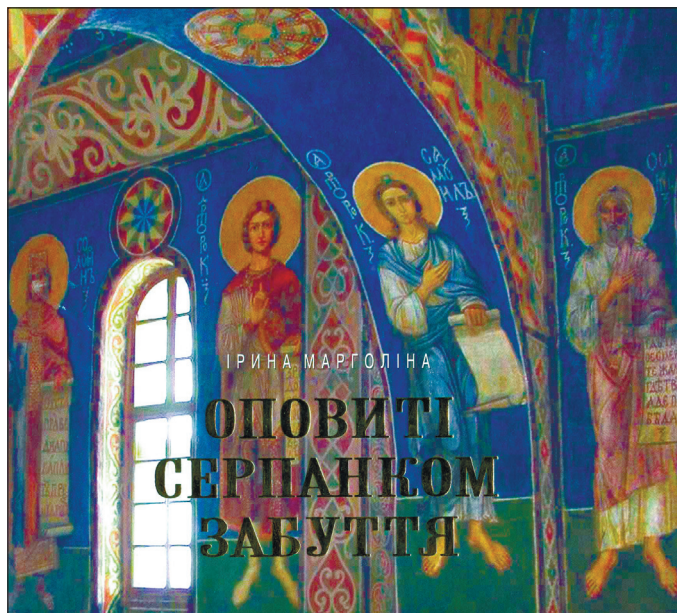
Одне зі слів у назві мистецького видання «Оповиті серпанком забуття» кандидата історичних наук, наукового співробітника Національного заповідника «Софія Київська» Ірини Марголіної, що вийшло друком цього року у видавництві «Либідь», на нашу думку, є ключовим.

Відома в Україні історик-медієвіст і культуролог поставила перед собою амбітне завдання – привідкрити маловідомі сторінки з біографії призабутих українських митців, які у позаминому столітті брали участь у реставрації сакральної пам'ятки архітектури – Кирилівської церкви.

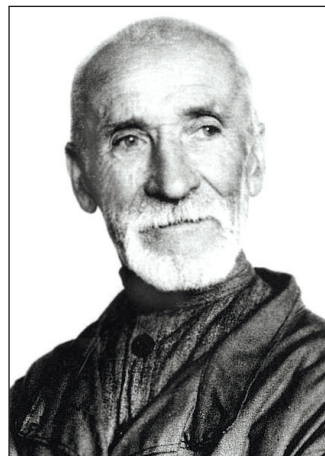
Як відомо, реставраційні роботи у Кирилівському храмі тривали з 1884 до 1889 року, відповідальним царський уряд призначив професора Петербурзького університету, відомого мистецтвознавця, фахівця із християнської іконографії Адріана Прахова. Саме він запросив, крім російських, ще й місцевих живописців узяти участь у відновленні втрачених фрагментів фресок на стінах церкви, створених за однією з версій ще у XII столітті візантійськими художниками.

Відаючи належне в оформленні Кирилівської церкви Михайлу Врубелю, котрий віртуозно виконав такі живописні композиції як «Хода до Раю», «Райський сад» чи «Зішестя Святого Духа на апостолів», автор книги не лише поза увагою роботи Миколи Мурашка, Миколи Пимоненка, Івана Селезньова, Івана Їжакевича, Самуїла Гайдука, Івана Косяченка, Миколи Кузнецова, Михайла Рутченка-Короткоручка, Семена Влащенко, Федора Ризниченка, Павла Васильченка. Першим двом із цього ряду, на відміну від інших, пощастило більше, бо їхній творчий спадок в силу різних причин не згубився у часі.

Так, переповідаючи історію життя і творчості живописця і графіка родом із села Вишнополь на Черкащині Івана Сидоровича Їжакеви-

Видання «Оповиті серпанком забуття»

Іван Їжакевич

ча (1864–1962), автор згадує його найбільш вагомий здобутки у вітчизняному образотворчому мистецтві. Йому, приміром, належить низка живописних картин з історії України, ілюстрації до творів класиків української літератури, ікони з образами найбільш шанованих святих. Це з-під пензля Івана Їжакевича, як стверджує Ірина Марголіна на сторінках книги, постала Діва Марія, портрет якої можна споглядати в апсиді князівської молитовні на другому поверсі Свято-Кирилівської церкви. Богородиця настільки натхненно зображена малярем, що просто магнетизує багатьох віруючих під час богослужіння.

Інший митець, якого запросив домалювати старовинні церковні фрески Адріан Прахов, цікавий тим, що в Кирилівському храмі він зобразив

аж шість святих та орнамент на скосах нижнього вікна північної стіни. Маємо на увазі Миколу Дмитровича Кузнецова (1850–1929), який народився у селі Степанівка Одеського уїзду Херсонської області в середині позаминого століття і здобув освіту у Петербурзькій академії мистецтв. З авторської розповіді випливає, що ще у 1900 роках живописні полотна художника з успіхом виставлялися на паризьких салонах і Всесвітній виставці у Парижі, після чого йому було присвоєно почесне звання академіка, професора Імператорської академії мистецтв.

У надзвичайно цінному архівному документі, продемонстрованому чи не вперше у книзі Іриною Марголіною, – схемі розподілу розписів в Кирилівській церкві – зазначено прізвища художників, вписаних від руки самим Адріаном Праховим. Подиву гідне не лише те, як зберігся до наших днів цей рідкісний раритет упродовж кількох століть, що чітко ідентифікує настінний розпис у храмі і вказує на конкретних виконавців, а ще і те, як вдалося його відшукати у музейних запасниках.

До речі, у цій же схемі вигулькнуло прізвище ще одного яскравого представника українського живопису кінця XIX початку XX століття – Михайла Олександровича Рутченка-Короткоручка (1863–1937). Тепер мистецтвознавці мають документальне підтвердження, що саме він розписав стіни

апсиди Кирилівської церкви, залишивши на них зображення двох балканських святих. Інші цікаві факти про самобутнього митця родом із села Усівка (нині Барішівський район Київської області) вміщено в його коротенькій мистецькій біографії, зокрема і ті, що вказують місця зберігання його нечисленних живописних і графічних творів. В Україні це лише Донецький обласний художній музей, де експонуються 12 графічних робіт Михайла Рутченка-Короткоручка з так званого сибірського періоду у його творчості.

Заслугує на позитивну оцінку довідковий апарат рецензованої книги. Тут поруч з основним текстом автор на полях книги розмістила ще й архітектурні терміни, які дають чітке уявлення про саму будівельну конструкцію Кирилівської церкви.

Коли подається опис настінного розпису храму, широко використовується різноманітна церковна термінологія з кваліфікованим роз'ясненням кожного вживаного іншомовного слова. Виняткове місце у виданні займають кольорові ілюстрації, завдяки яким внутрішній антураж дерев'яної культової споруди постає ніби на долоні. Органічно доповнюють образний ряд книги уривки з віршів біблійної тематики, віднайдені Іриною Марголіною у поетичній творчості Григорія Сковороди, Тараса Шевченка, Григорія Чупринки, Павла Тичини, Богдана-Ігоря Антонича, Володимира Сосюри, Бориса Мозолевського, Ірини Жиленко та ін.

А закінчується книга «Оповиті серпанком забуття» авторською післямовою, де надіємо слова, адресовані читачеві: «Сподіваємося, що з цією книгою в руках ви здійсніте вже не віртуальну, а реальну екскурсію Кирилівською церквою. Побачите все на власні очі, а, можливо, зумієте розгледіти у святих образах щось своє, інакше, ніким досі не помічене».

Віриться, що порада Ірини Марголіної не лишиться поза увагою киян і гостей столиці, які цікавляться нашою старовиною і відкривають для себе імена українських митців з минулих століть.

Уже не пам'ятки

ЗНАКИ ТОТАЛІТАРНОГО МОЛОХУ, ЯКІ ВІДПРАВЛЕНО НА СМІТНИК ІСТОРІЇ

На виконання Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» Міністерством культури України прийнято

наказ № 200 від 4 квітня «Про незанесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України».

Згідно з цим наказом, у 13 областях України 794 об'єкти культурної спадщини визнані такими, що не підлягають занесенню до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

наказу Міністерства культури України прийнятий відповідно до Закону України «Про охорону культурної спадщини» з урахуванням рішення засідання Експертної комісії з розгляду питань занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

наказу Міністерства культури України прийнятий відповідно до Закону України «Про охорону культурної спадщини» з урахуванням рішення засідання Експертної комісії з розгляду питань занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

ни до Державного реєстру нерухомих пам'яток України та Науково-методичної ради з питань охорони культурної спадщини Мінкультури. Газета «Культура і життя» публікує повний список об'єктів культурної спадщини, що не підлягають занесенню до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

Додаток 1

до наказу Міністерства культури України від 04.04.2016 № 200

Перелік об'єктів культурної спадщини, що не підлягають занесенню до Державного реєстру нерухомих пам'яток України

№ п/п	Назва об'єкта	Датування	Адреса	Вид об'єкта	№ та дата рішення про взяття під охорону	Охор. №
ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ м. Вінниця						
1.	Пам'ятник на честь Жовтневого повстання	1968 р.	пл. Героїв Чорнобиля	Пам'ятка історії	Рішення виконкому Вінницької обласної ради трудящих № 313 від 10.06.1971	4
2.	Пам'ятник П. Запорожцю	1977 р.	вул. Замостянська	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Вінницької обласної ради народних депутатів № 113 від 13.05.1988	1
3.	Пам'ятник голові Подільського губвиконкому М. П. Тарногородському	1979 р.	вул. Київська	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Вінницької обласної ради народних депутатів № 96 від 18.02.1983	506
4.	Пам'ятник голові Подільського губревкому М. Г. Козицькому	1980 р.	вул. М. Оводова	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Вінницької обласної ради народних депутатів № 96 від 18.02.1983	507
м. Козятин						
5.	Пам'ятний знак на честь встановлення радянської влади в Царичанці	Грудень 1917	пл. Леніна	Пам'ятка історії	Рішення Дніпропетровського облвиконкому від 03.02.1981 № 49	2204
6.	Пам'ятник в честь 50-річчя Великої Жовтневої революції	1967 р.	вул. Порика	Пам'ятка історії	Рішення виконкому Вінницької обласної ради трудящих № 291 від 09.06.1977	182
Калинівський район м. Калинівка						
7.	Пам'ятний знак комсомольцям	1981 р.	вул. Вінницька	Пам'ятка історії	Рішення виконкому Вінницької обласної ради народних депутатів № 228 від 22.05.1986	53
Немирівський район с. Ометинці						
8.	Пам'ятник одному із перших комсомольців села І. І. Кас'яненко	1921 р.	біля Будинку культури	Пам'ятка історії	Рішення виконкому Вінницької обласної ради трудящих № 291 від 09.06.1977	297
Погребищенський район с. Сніжна						
9.	Пам'ятник на місці прориву військами Першої Кінної Армії	1950 р.	на окраїні села	Пам'ятка історії	Рішення виконкому Вінницької обласної ради народних депутатів № 96 від 18.02.1983	799
Хмільницький район с. Терешпіль						
10.	Пам'ятник першому комсомольцю села І. Кулаку	1967 р.	біля клубу	Пам'ятка історії	Рішення виконкому Вінницької обласної ради трудящих № 291 від 09.06.1977	451
Ямпільський район с. Гальжбіївка						
11.	Пам'ятник командирів Червоної Армії Т. А. Урсолю	1974 р.	в центрі села.	Пам'ятка історії	Рішення виконкому Вінницької обласної ради трудящих № 291 від 09.06.1977	506
с. Клембівка						
12.	Пам'ятник воїнам громадянської війни	1920 р.	біля Будинку культури	Пам'ятка історії	Рішення виконкому Вінницької обласної ради трудящих № 291 від 09.06.1977	484
ВОЛИНСЬКА ОБЛАСТЬ м. Луцьк						
13.	Пам'ятник С. І. Бойку	1969 р.	вул. Лесі Українки	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Волинської обласної ради № 360—р від 04.08.1969	15
14.	Пам'ятник П. Савельєвій	1972 р.	вул. Плитниця	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Волинської обласної ради № 477—р від 28.11.1975	428
Ківерцівський район с. Покащів						
15.	Пам'ятний знак на місці загибелі комсомольця А. Данилевича	1945 р.		Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Волинської обласної ради № 103—р від 25.04.1988	689
Маневський район с. Градиськ						
16.	Пам'ятник на честь працівника РВ НКВС А. К. Шалохвостова	1944 р.	в лісі	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Волинської обласної ради № 267—р від 25.08.1986	743
Ратнівський район с. Поступель						
17.	Пам'ятник на місці загибелі Голубенка, працівника РК ЛКСМУ	1948 р.		Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Волинської обласної ради № 88—р від 09.04.1990	836
Турійський район с. Вербичне						
18.	Пам'ятник на честь секретаря Турійського райкому комсомолу В. І. Музиченка	1944 р.		Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Волинської обласної ради № 267—р від 25.08.1986	668
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ м. Дніпропетровськ						
19.	Пам'ятний знак на честь Петровського Григорія Івановича (1878–1958 рр.) — радянського державного та партійного діяча, який у 1895 р. — жовтні 1899 р. та у травні–грудні 1905 р. працював і проводив революційну діяльність на заводі ім. Петровського	1893–1899 р., 1905 р.	вул. Маяковського, головна прохідна металургійного заводу ім. Петровського, Ленінський район	пам'ятка історії	Рішення Дніпропетровського облвиконкому від 08.09.1970 № 618	1556

20.	Пам'ятник Семашко Н. А. — радянському партійному та державному діячу, одному з організаторів радянської охорони здоров'я	1874—1949 р.	вул. Бехтерева, 2, біля тубдиспансеру, Самарський район	пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Дніпропетровського облвиконкому від 12.01.1978 № 25	2079
м. Дніпродзержинськ						
21.	Пам'ятник чотириразовому Герою Радянського Союзу, Герою Соціалістичної Праці Л. І. Брежнєву (1906—1982 р.)	1906 р. 1982 р.	п р. Леніна, 89, Жовтнева площа	пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Дніпропетровського облвиконкому від 12.01.1978 р. № 25	1874
22.	Монумент «Слава праці» — символ мирної праці радянських людей		вул. Спортивна, 7, перед Будинком культури заводу ім. «Газети «Правда»	пам'ятка історії	Рішення Дніпропетровського облвиконкому від 08.09.1970 р. № 618	1641
м. Кривий Ріг						
23.	Пам'ятний знак на честь трудових досягнень колективу Південного гірнорудничного комбінату ім. XXV з'їзду КПРС	1952—1978 р.	вул. Шкірятова, будівля заводууправління ПівдГЗКа, Інгулецький район	пам'ятка історії	Рішення Дніпропетровського облвиконкому від 03.02.1981 р. № 49	2136
Апостолівський район м. Апостолове						
24.	Пам'ятник першому голові волостного земкома Д. Г. Вовку	1918 р.	на будівлі вокзалу	пам'ятка історії	Рішення Дніпропетровського облвиконкому від 19.11.1990 № 424	6165
Верхньодніпровський район м. Верхньодніпровськ						
25.	Бюст двічі Герою соціалістичної праці В. В. Щербицькому	1974—1977 р.	п р. ім. Леніна, на бульварі	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Дніпропетровського облвиконкому від 03.02.1981 № 49	2114
П'ятихатський район м. П'ятихатки						
26.	Пам'ятник Желєзнякову А. Г. — герою громадянської війни — активному учаснику Жовтневої революції	1895—1919 р.	вул. Желєзнякова	пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Дніпропетровського облвиконкому від 06.07.1972 № 453	920
Нікопольський район смт Червоногригорівка						
27.	Пам'ятний знак на честь перебування Петра Онисимовича Моїсеєнка (1852—1923) російського робітника—революціонера, одного із організаторів Морозівського страйку у Червоногригорівці	1907—1908 р.	на будинку середньої школи № 1	пам'ятка історії	Рішення Дніпропетровського облвиконкому від 06.07.1972 № 453	576
Софіївський район с. Володимирівка						
28.	Пам'ятний знак Йосипу Олексійовичу Костянтинову — командирі загону червоних партизан в період австро—німецької інтервенції в 1918 р., вбитого місцевими куркулями у 1919 р.	1919 р.	на старому цвинтарі	пам'ятка історії	Рішення Дніпропетровського облвиконкому від 12.01.1978 № 25	2063
КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСТЬ м. Знам'янка						
29.	Пам'ятник В. І. Леніну	1974 р.	вул. Жовтнева, парк	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Кіровоградського облвиконкому від 17.09.1969 № 404	32
м. Кіровоград						
30.	Пам'ятний знак на честь 100-річчя від дня народження В. І. Леніна	1970 р.	вул. Велика Перспективна, сквер	Пам'ятка монументального мистецтва	№ 281 від 16.05.1985	1056
31.	Пам'ятник С. М. Кірову	1936 р., заміна 1947 р.	площа Героїв Майдану	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Кіровоградського облвиконкому від 17.09.1969 № 404	6
32.	Пам'ятник комсомольським поколінням Кіровоградщини	1980 р.	Проспект Університетський	Пам'ятка монументального мистецтва	№ 301 від 25.06.1982	963
33.	Пам'ятник В. І. Леніну	1925 р., заміна 1947 р.	парк Ковалівський	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Кіровоградського облвиконкому від 17.09.1969 № 404	7
м. Світловодськ						
34.	Пам'ятник В. І. Леніну		пл. Леніна, 11	Пам'ятка історії	Рішення Кіровоградського облвиконкому від 17.09.1969 № 404	38
Вільшанський район смт Вільшанка						
35.	Пам'ятний знак на честь 50-річчя встановлення радянської влади	1968 р.	вул. Миру, 92	Пам'ятка історії	№ 281 від 16.05.1985	1093
Гайворонський район с. Бугове						
36.	Пам'ятний знак на честь Г. І. Котовського — героя громадянської війни	1967 р.	на берегу річки Південний Буг	Пам'ятка історії	№ 300 від 25.06.1982	934
смт Завалля						
37.	Пам'ятний знак на честь 50-ти річчя Радянської влади	1967 р.	вул. Жовтнева, біля автостанції	Пам'ятка історії	Рішення Кіровоградського облвиконкому від 17.09.1969 № 404	143
Голованівський район смт Голованівськ						
38.	Пам'ятний знак на честь 40-річчя створення підпільної комсомольської організації «Спартак»	1982 р.	центр	Пам'ятка історії	№ 301 від 25.06.1982	984
с. Красногірка						
39.	Пам'ятний знак на честь комсомольців-підпільників	1974 р.	центр	Пам'ятка історії	№ 301 від 25.06.1982	987
Долинський район м. Долинська						
40.	Пам'ятник В. І. Леніну		центральна площа	Пам'ятка монументального мистецтва	№ 301 від 25.06.1982	995
Знам'янський район						
41.	Пам'ятний знак на місці проведення мітингу на честь 25-річчя Жовтневої революції	1975 р.	Дмитрівське лісництво	Пам'ятка історії	№ 281 від 16.05.1985	1119
Кіровоградський район с. Бережина						
42.	Пам'ятник В. Н. Боженку — герою громадянської війни	1967 р., реставрований 1988 р.	біля сільської ради	Пам'ятка історії	Рішення Кіровоградського облвиконкому від 17.09.1969 № 404	321
с. Грузьке						
43.	Пам'ятник В. І. Чапаєву — герою громадянської війни	1972 р., реставрований 1989 р.	біля магазину	Пам'ятка історії	№ 301 від 25.06.1982	1007

с. Осикувате						
44.	Пам'ятний знак І. С. Венгеровському – голові ревкому	1972 р.	біля сільського будинку культури	Пам'ятка історії	№ 301 від 25.06.1982	362/2
Маловісківський район м. Мала Виска						
45.	Пам'ятний знак на честь встановлення радянської влади	1987 р.	вул. Жовтнева	Пам'ятка історії	№ 149 від 10.05.1988	1275
Новоархангельський район смт Новоархангельськ						
46.	Пам'ятний знак на честь 50-річчя ВЛКСМ	1968 р.	центр	Пам'ятка історії	Рішення Кіровоградського облвиконкому від 17.09.1969 № 404	454
с. Надлак						
47.	Пам'ятний знак на честь ювілею Жовтневої революції	1922 р., відтворено 1946 р.	біля будинку культури	Пам'ятка історії	Рішення Кіровоградського облвиконкому від 17.09.1969 № 404	471
Новомиргородський район с. Веселівка						
48.	Пам'ятний знак М. С. Компанійцю – учаснику встановлення радянської влади	1982 р.	Біля Будинку культури	Пам'ятка історії	№ 281 від 16.05.1985	1161
Новоукраїнський район м. Новоукраїнка						
49.	Пам'ятник М. І. Мокряку – герою громадянської війни	1957 р.	вул. Леніна, 53	Пам'ятка історії	Рішення Кіровоградського облвиконкому від 17.09.1969 № 404	581
с. Глодоси						
50.	Пам'ятник М. В. Фрунзе – соратнику В. І. Леніна	1972 р.	біля клубу	Пам'ятка історії	№ 281 від 16.05.1985	1170
с. Захарівка						
51.	Пам'ятний знак І. К. Стеценку – секретарю 1-го комсомольського осередку на селі	1971 р.	біля школи	Пам'ятка історії	№ 301 від 25.06.1982	1026
с. Шишкіне						
52.	Пам'ятник Г. І. Петровському	1965 р.	біля клубу	Пам'ятка історії	Рішення Кіровоградського облвиконкому від 17.09.1969 № 404	622
Олександрівський район смт Олександрівка						
53.	Пам'ятний знак Єлизаветградківському підпільному райкому партії	1985 р.	вул. Леніна	Пам'ятка історії	№ 149 від 10.05.1988	1294
Онуфріївський район смт Онуфріївка						
54.	Пам'ятник на честь встановлення радянської влади	1988 р.	центр	Пам'ятка історії	№ 149 від 10.05.1988	1307
Успенська сільська рада с. Успенка						
55.	Пам'ятний знак Д. С. Куделі – учаснику встановлення радянської влади	1979 р.	клуб	Пам'ятка історії	№ 281 від 16.05.1985	1213
56.	Пам'ятні знаки борцям за владу Рад	1967 р.	центр	Пам'ятка історії	Рішення Кіровоградського облвиконкому від 17.09.1969 № 404	759/2
Світловодський район с. Миронівка						
57.	Пам'ятний знак на честь встановлення радянської влади	1987 р.	сільська рада	Пам'ятка історії	№ 149 від 10.05.1988	1325
с. Іванівка						
58.	Пам'ятний знак на честь встановлення радянської влади	1987 р.	біля сільської ради	Пам'ятка історії	№ 149 від 10.05.1988	1324
МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСТЬ м. Миколаїв						
59.	Пам'ятник В. І. Леніну	1957 р.	Соборна площа (вул. Адмі- ральська, між вул. Лягіна та вул. Радянською)	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 02.07.1971 № 357	46
60.	Обеліск бійцям Червоної Армії, які загинули при пере- ході через Сиваш у 1920 р.	1928 р. пере- роблений з пам'ятника Героям війни 1812 р.	Сиваський сквер	Пам'ятка історії	Рішення Миколаївського облвиконкому від 02.07.1971 № 357	
61.	Пам'ятник громадсько–політичному діячу І. А. Чигрину (1879–1919 р.)	1974 р.	перетин вул. Чигрина та просп. Жовтневого (біля між- міського автовокзалу)	Пам'ятка історії, монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 20.07.1978 № 370	1309
62.	Пам'ятник державному діячу Г. І. Петровському	1968 р.	парк ім. Г. Петровського (вул. Сиваської дивізії, 3)	Пам'ятка історії, монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 02.07.1971 № 357	
м. Вознесенськ						
63.	Пам'ятний знак на будинку, в якому розміщувався Воз- несенський військово–революційний комітет КП(б)У	1967 р.	вул. Жовтневої революції, 22	Пам'ятка історії	Рішення Миколаївського облвиконкому від 20.07.1978 № 370	835
64.	Пам'ятник герою Громадянської війни Ю. А. Синякову	1964 р.	вул. Кірова, 2	Пам'ятка історії, монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 20.07.1978 № 370	858
65.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.	Центральна площа	Пам'ятка історії, монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 20.07.1978 № 370	284
66.	Пам'ятний знак на будинку, в якому навчалася відома революціонерка Є. Б. Бош	1967 р.	вул. Шевченка, 2	Пам'ятка історії	Рішення Миколаївського облвиконкому від 20.07.1978 № 370	834
м. Очаків						
67.	Пам'ятник В. І. Леніну	1969 р.	Площа імені Леніна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 02.07.1971 № 357	593
68.	Пам'ятник борцям за владу Рад	1967 р.	вул. Чижикова, 56	Пам'ятка історії, монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 02.07.1971 № 357	573
м. Первомайськ						
69.	Пам'ятник видатному політичному державному діячеві Г. І. Петровському	1976 р.	міський парк ім. Г. Петровсько- го (вул. Грушевського)	Пам'ятка історії, монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 20.07.1978 № 370	1372
Арбузинський район смт Арбузинка						
70.	Пам'ятний знак на честь борців революції	1979 р.	вул. Шевченка	Пам'ятка історії, монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 15.09.1981 № 498	1394
Баштанський район м. Баштанка						

71.	Пам'ятник В. І. Леніну	1955 р.	(Центральна площа)	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 20.07.1978 № 370	721
с. Єрмолівка						
72.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.	вул. Леніна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 20.07.1978 № 370	724
Березанський район смт Березанка						
73.	Пам'ятник 403-му Тилигуло-Березанському полку, який встановлював Радянську владу в регіоні	1977 р.		Пам'ятка історії	Рішення Миколаївського облвиконкому від 15.09.1981 № 498	1404
Березнегуватський район с. Мурахівка						
74.	Пам'ятник В. І. Леніну	1972 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 20.07.1978 № 370	767
Братський район с. Петропавлівка						
75.	Пам'ятний знак В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 02.07.1971 № 357	221
Веселинівський район смт Веселинове						
76.	Пам'ятник В. І. Леніну	1970 р.	вул. Леніна, 12 (Центральна площа біля РБК)	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 20.07.1978 № 370	817
Врадіївський район с. Гуляницьке						
77.	Пам'ятник Т. М. Гуляницькому	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 02.07.1971 № 357	
Доманівський район смт Доманівка						
78.	Пам'ятник першому комуністичному загону Т. М. Гуляницького	1978 р.	біля РБК	Пам'ятка історії, монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 15.09.1981 № 498	
с. Маринівка						
79.	Пам'ятник першому голові ревкому А. Х. Кіртку	1963 р.	центр села	Пам'ятка історії, монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 20.07.1978 № 370	940
с. Володимирівка						
80.	Пам'ятник В. І. Леніну	1968 р.	центр села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 20.07.1978 № 370	930
Єланецький район смт Єланець						
81.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.	площа Комсомолу	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 02.07.1971 № 357	362
Жовтневий район с. Бармашове						
82.	Пам'ятник Т. М. Бармашовій	1967 р.	в центрі села	Пам'ятка історії, монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 02.07.1971 № 357	1009
смт Первомайське						
83.	Пам'ятник В. І. Леніну	1968 р.	центр села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 20.07.1978 № 370	367
Казанківський район смт Казанка						
84.	Пам'ятник В. І. Леніну	1970 р.	вул. Леніна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 02.07.1971 № 357	417
85.	Пам'ятник В. І. Леніну	1950 р.	вул. Миру	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 02.07.1971 № 357	418
с. Каширівка						
86.	Пам'ятник Ф. Е. Дзержинському	1975 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 20.07.1978 № 370	1035
с. Миколаївка						
87.	Пам'ятник на честь розстріляних німецькими інтервентами у 1918 році членів ревкому С. Т. Сироїжки, О. С. Озерова, С. І. Янковського	1967 р.	центр села, біля СБК	Пам'ятка історії	Рішення Миколаївського облвиконкому від 23.07.1985 № 334	1469
Кривоозерський район с. Мазурове						
88.	Пам'ятник герою Громадянської війни В. І. Чапаєву	1970 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 20.07.1978 № 370	1055
Новобузький район. Новобузька міська рада м. Новий Буг						
89.	Пам'ятник В. І. Леніну	1986 р.	вул. Леніна	Пам'ятка історії	Рішення Миколаївського облвиконкому від 02.07.1971 № 357	500
Новоодеський район м. Нова Одеса						
90.	Пам'ятник комсомольської слави	1968 р.	Комсомольський парк, вул. Леніна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 20.07.1978 № 370	1145
с. Степківка						
91.	Пам'ятник члену ревкому П. П. Буряченко	1957 році	біля СБК	Пам'ятка історії, монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 02.07.1971 № 357	633
Снігурівський район с. Баратівка						
92.	Пам'ятник В. І. Леніну	1973 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 20.07.1978 № 370	1274
с. Киселівка						
93.	Пам'ятник В. І. Леніну	1977 р.	с. Киселівка	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Миколаївського облвиконкому від 23.07.1985 № 334	1504
94.	Будинок, в якому знаходився штаб 6-ої Червоної армії	1967 р.	вул. Леніна, 8	Пам'ятка історії	Рішення Миколаївського облвиконкому від 20.07.1978 № 370	1268
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ м. Кременчук						
95.	Пам'ятник комсомольцям 20–30-х років	1968 р.	вул. 60-річчя Жовтня, 9	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	
96.	Пам'ятник-бюст І. Ф. Котлову, активному учаснику боротьби за владу Рад	29.04.1977 р.	сквер по вул. І. Ф. Котлова	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	
м. Лубни						
97.	Пам'ятник-погруддя С. М. Кірову	1957 р.	Володимирський майдан	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	
98.	Меморіальна дошка в пам'ять лубенчанина Антона Степановича Гомона — активного учасника Великої Жовтневої соціалістичної революції та громадянської війни	1972 р.	вул. Гомона	Пам'ятка історії	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	

99.	Меморіальна дошка на будинку Рад, де в 1920 р. перебували К. Е. Ворошилов і С. М. Будьоний зі штабом Першої Кінної Армії	1910 р.	пл. Кузіна	Пам'ятка історії	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	
100.	Пам'ятник-бюст партійному і радянському діячеві, земляку О. Г. Шліхтеру	1967 р.	вул. Леніна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	
101.	Пам'ятний знак на честь 50-річчя ВЛКСМ	1968 р.	вул. Я. Мудрого	Пам'ятка історії	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	
102.	Пам'ятник В. І. Леніну	1971 р.	вул. Радянська	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	
103.	Меморіальна дошка в пам'ять учасника революційної боротьби на Лубенщині, члена ЦК КП(б), члена ВЦВК Петра Федотовича Слинька		вул. Слинька	Пам'ятка історії	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	
м. Миргород						
104.	Пам'ятний знак комсомольцям 20-х років	1968 р.	вул. Гоголя, 153 (сквер)	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради депутатів трудящих від 10.12.1970 № 529	869
105.	Пам'ятний знак комсомольцям 50-х років	1968 р.	вул. Гоголя, 153 (сквер)	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради депутатів трудящих від 10.12.1970 № 529	869
Великобагачанський район						
с. Байрак						
106.	Пам'ятник-погруддя В. І. Леніну і Н. К. Крупській	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.125–2.16.1
с. Довгалівка						
107.	Пам'ятник В. І. Чапаєву	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1/2.3/116–2.16.1
с. Балаклія						
108.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.118–2.16.1
с. Остап'є						
109.	Пам'ятник В. І. Леніну	1977		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.1662–2.16.1
с. Радивонівка						
110.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.126–2.16.1
с. Широка Долина						
111.	Пам'ятник Карлу Марксу	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.1666–2.16.1
Гадяцький район						
с. Бобрин						
112.	Пам'ятник М. О. Щорсу	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Великі Будища						
113.	Пам'ятник В. І. Леніну	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Вельбівка						
114.	Пам'ятник В. І. Леніну	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Краснознаменка						
115.	Пам'ятник Ф. Е. Дзержинському	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Лисівка						
116.	Пам'ятник С. М. Кірову	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Харківці						
117.	Пам'ятник В. І. Чапаєву	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
Гребінківський район						
м. Гребінка						
118.	Пам'ятник В. І. Леніну	1977 р.	вул. 50-річчя Жовтня	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
119.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1967 р.	вул. Червоноармійська	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
120.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1967 р.	вул. Жовтнева	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
121.	Пам'ятник В. І. Леніну	1965 р.	локомотивне депо	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
122.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Березівка						
123.	Пам'ятник М. І. Калініну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Григорівка						
124.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Сліпорід-Іванівка						
125.	Пам'ятник Ф. Е. Дзержинському	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Мар'янівка						
126.	Пам'ятник Ф. Енгельсу	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Рудка						
127.	Пам'ятник В. І. Чапаєву	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	

с. Покровщина						
128.	Пам'ятник В. І. Леніну	1973 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Олександрівка						
129.	Пам'ятник М. В. Фрунзе	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Відрадне						
130.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1965 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Світанок						
131.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Ульяновка						
132.	Пам'ятник В. І. Леніну	1976 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
Диканський район с. Андріївка						
133.	Пам'ятник Ф. Енгельсу	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Ландарі						
134.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Байрак						
135.	Пам'ятник М. І. Калініну	1968 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Водяна Балка						
136.	Пам'ятник С. М. Кірову	1970 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Писарівщина						
137.	Пам'ятник В. І. Леніну	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Нелюбівка						
138.	Пам'ятник М. В. Фрунзе	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Орданівка						
139.	Пам'ятник М. О. Щорсу	1966 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Чапаєвка						
140.	Пам'ятник В. І. Чапаєву	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
Зіньківський район м. Зіньків						
141.	Пам'ятник Ф. Енгельсу	–	вул. Гоголя	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Бірки						
142.	Пам'ятник В. В. Куйбишеву	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Загрунівка						
143.	Пам'ятник М. В. Фрунзе	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Лютенські Будища						
144.	Пам'ятник С. М. Кірову	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Новоселівка						
145.	Пам'ятник Г. І. Петровському	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Проценки						
146.	Пам'ятник В. І. Леніну	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
Карлівський район с-ще Ланна						
147.	Пам'ятник В. І. Леніну	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Нижня Ланна						
148.	Пам'ятник Ф. Енгельсу	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Попівка						
149.	Пам'ятник В. І. Чапаєву	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
Кобеляцький район с. Свердловське						
150.	Пам'ятник Я. М. Свердлову	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.523–2.16.8
с. Василівка						
151.	Пам'ятник Г. І. Петровському	1955 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.521–2.168
с. Вільхуватка						
152.	Пам'ятник В. І. Леніну	1956 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.524–2.16.8

с. Дашківка						
153.	Пам'ятник-бюст М. І. Калініну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.526–2.16.8
с. Жуки						
154.	Пам'ятник М. В. Фрунзе	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.519–2.16.8
с. Марківка						
155.	Пам'ятник К. Марксу	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Свічкареве						
156.	Пам'ятник-бюст С. К. Луценку – активному учаснику Великої Жовтневої соціалістичної революції, державному діячеві	1979 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.1888–2.16.8
с. Озера						
157.	Пам'ятник В. І. Леніну	1963 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.530–2.16.8
с. Червоні Квіти						
158.	Пам'ятник В. І. Чапаєву	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.1889–2.16.8
Козельщинський район с. Бреусівка						
159.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
смт Козельщина						
160.	Пам'ятник В. І. Леніну	1969 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Омельниче						
161.	Пам'ятник В. І. Чапаєву	1968 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Лутовинівка						
162.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
Оленівська сільська рада с. Оленівка						
163.	Пам'ятник М. В. Фрунзе	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Сушки						
164.	Пам'ятник В. В. Куйбишеву	1970 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
Котелевський район с. Більськ						
165.	Пам'ятник В. І. Леніну	1968 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.613–2.16.10
с. В.Рублівка						
166.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.614–2.16.10
с. Деревки						
167.	Пам'ятник В. І. Леніну	1965 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.617–2.16.10
смт Котельва						
168.	Пам'ятник В. І. Леніну	1982 р.	вул. Жовтнева	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.610–2.16.10
169.	Пам'ятник В. І. Леніну	1965 р.	вул. Леніна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.611–2.16.10
с. Ковалеве						
170.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.616–2.16.10
с. Милорадове						
171.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.620–2.16.10
с. Матвіївка						
172.	Пам'ятник В. І. Чапаєву	1968 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.621–2.16.10
с. Терни						
173.	Пам'ятник В. І. Леніну	1959 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.619–2.16.10
с. Михайлівка Перша						
174.	Пам'ятник В. І. Леніну	1972 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.1693–2.16.10
с. Сидоряче						
175.	Пам'ятник Г. І. Котовському	1969 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.621–2.16.10
Кременчуцький район с. Бондарі						
176.	Пам'ятник С. Кірову	1973 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.1729–2.16.11

с. Вільна Терешківка						
177.	Пам'ятник В. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.671–2.16.11
с. Гориславці						
178.	Пам'ятник Г. Петровському	06.11.1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.668–2.16.11
с. Максимівка						
179.	Пам'ятник В. Куйбишеву	05.10.1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.662–2.16.11
с. Кам'яні Потоки						
180.	Пам'ятник М. Щорсу	25.11.1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.661–2.16.11
с. Кобелячок						
181.	Пам'ятник Я. Свердлову	05.12.1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.670–2.16.11
с. Недогарки						
182.	Пам'ятник В. Леніну	05.10.1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.663–2.16.11
с. Пришиб						
183.	Пам'ятник В. Леніну	21.04.1970 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.664–2.16.11
с. П'ятихатки						
184.	Пам'ятник В. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.1741–2.16.11
с. Салівка						
185.	Пам'ятник В. Леніну	03.10.1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.669–2.16.11
Лохвицький район м. Лохвиця						
186.	Пам'ятник-погруддя комсомольцям 20-их від комсомольців 60-их	1968 р.	пл. Кирпоноса	Пам'ятка історії	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
187.	Меморіальна дошка на будинку, де було проголошено радянську владу	1978 р.	вул. Перемоги	Пам'ятка історії	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
188.	Меморіальна дошка на честь учасника встановлення радянської влади С. Б. Журавського	1966 р.	вул. Перемоги	Пам'ятка історії	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
189.	Меморіальна дошка на честь Лохвицького підпільного райкому партії і Лохвицько-Сенчанського партійного центру	–	вул. Перемоги	Пам'ятка історії	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1984 № 165	
с. Білогірліка						
190.	Пам'ятник В. В. Куйбишеву	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	725
с. Гиряві Ісківці						
191.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	727
с. Корсунівка						
192.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	729
с. Луценки						
193.	Пам'ятник земляку, активному учаснику Великої Жовтневої соціалістичної революції, державному діячеві С. К. Луценку	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	720
194.	Меморіальна дошка на честь загиблого учасника встановлення радянської влади на Лохвиччині П. р. Кейбала	1977 р.	будинок сільської ради	Пам'ятка історії	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Лука						
195.	Пам'ятник С. М. Кірову	1969 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	730
с. Токарі						
196.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	736
Лубенський район с. Вовчик						
197.	Пам'ятник В. І. Леніну	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Карпилівка						
198.	Пам'ятник-погруддя М. О. Щорсу	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Ждани						
199.	Пам'ятник В. І. Леніну	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Остапівка						
200.	Пам'ятник К. Марксу	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Хорошки						
201.	Пам'ятник В. І. Леніну	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Шеки						
202.	Пам'ятник С. М. Кірову	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	

Машівський район						
с. Кошманівка						
203.	Пам'ятник-погруддя В. І. Леніну	1970 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.1914–2.16.14
с. Ряське						
204.	Пам'ятник В. І. Леніну	1974 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.1918–2.16.14
Миргородський район						
с. Панасівка						
205.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення облвиконкому від 23.04.1984 № 165	2048
с. Великі Сорочинці						
206.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	2028
с. Зубівка						
207.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення облвиконкому від 23.04.1984 № 165	2071
с. Кибинці						
208.	Пам'ятний знак з текстом телеграми жителів села 23.01.1924 р. ЦВК (у) СРСР у зв'язку з увічненням пам'яті борців за свободу – 9 січня 1905 р. і одержанням тяжкої звістки про смерть дорогого вождя В. І. Леніна	1977 р.		Пам'ятка історії	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	2038
с. Комишня						
209.	Пам'ятник В. І. Леніну	1957 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення облвиконкому від 23.04.1984 № 165	2070
с. Остапівка						
210.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	915
с. Полив'яне						
211.	Пам'ятник-бюст М. О. Щорсу	1966 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	917
с. Савинці						
212.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1981 (реставрація)		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	2260
с. Слобідка						
213.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1966 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	914
с. Черкашани						
214.	Пам'ятник С. М. Кірову	1965 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	919
Новосанжарський район						
смт Нові Санжари						
215.	Пам'ятник-погруддя О. В. Коваленку	18.10.1987 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
216.	Пам'ятний знак в пам'ять П. П. Забедейка	1935, 1969 р.		Пам'ятка історії	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Богданівка						
217.	Пам'ятник-погруддя О. Я. Пархоменку	25.06.1965 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Галущина Гребля						
218.	Пам'ятник Я. М. Свердлову	07.11.1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Драбинівка						
219.	Пам'ятник С. М. Кірову	07.11.1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Крута Балка						
220.	Пам'ятник В. І. Леніну	07.11.1966 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
221.	Пам'ятник К. Марксу	07.11.1966 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Мала Перещепина						
222.	Пам'ятник Ф. Енгельсу	07.11.1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Маячка						
223.	Пам'ятник В. І. Леніну	22.04.1965 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Нехвороца						
224.	Пам'ятник В. І. Леніну	22.04.1956 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
225.	Пам'ятник В. І. Леніну	22.04.1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Суха Маячка						
226.	Пам'ятник В. І. Леніну	07.11.1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
Оржицький район						
с. Воронинці						
227.	Пам'ятник С. М. Кірову	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Куйбишеве						
228.	Пам'ятник В. В. Куйбишеву	1968 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	

с. Великоселецьке						
229.	Пам'ятник Г. І. Котовському	1979 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Лазірки						
230.	Пам'ятник Г. М. Димитрову	1968 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Черевки						
231.	Пам'ятник В. І. Чапаєву	1969 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
Пирятинський район с. Олександрівка						
232.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка історії	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.1090–2.16.18
Полтавський район с. Заворскло						
233.	Пам'ятник К. Марксу	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення облвиконкому від № 165 від 24.04.1984	1140
с. Калашники						
234.	Пам'ятник-погруддя В. Воровському	1976 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення облвиконкому від № 165 від 24.04.1984	1144
с. Новоселівка						
235.	Пам'ятник-погруддя В. І. Чапаєву	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення облвиконкому від № 165 від 24.04.1984	1146
с. Черкасівка						
236.	Пам'ятник-погруддя М. О. Щорсу	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення облвиконкому від № 165 від 24.04.1984	1147
Решетилівський район с. Жовтневе (підлягає перейменуванню)						
237.	Пам'ятник В. І. Леніну і Н. К. Крупській	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Нова Михайлівка						
238.	Пам'ятник-бюст М. І. Калініну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	1188
с. Піщане						
239.	Пам'ятник-бюст Я. М. Свердлову	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	1187
с. Федіївка						
240.	Пам'ятник С. М. Кірову	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	1184
Семенівський район смт Семенівка						
241.	Пам'ятник-бюст В. І. Чапаєву	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
242.	Пам'ятник В. І. Леніну	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Полтавської облради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Біляки						
243.	Пам'ятник М. В. Фрунзе	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Василівка						
244.	Пам'ятник В. І. Леніну	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Брусове						
245.	Пам'ятник В. І. Леніну	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Веселий Поділ						
246.	Пам'ятник В. І. Леніну	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Горошине						
247.	Пам'ятник Ф. Енгельсу	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Калинівка						
248.	Пам'ятник Я. М. Свердлову	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Заїчинці						
249.	Пам'ятник В. І. Леніну	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Крива Руда						
250.	Пам'ятник В. І. Леніну	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Тукали						
251.	Пам'ятник Ф. Е. Дзержинському	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Вербки						
252.	Пам'ятник В. І. Леніну	–		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
Хорольський район с. Березняки						
253.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.1276–2.16.22
с. Грушине						

254.	Пам'ятник В. І. Леніну	1970 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.1257–2.16.22
с. Мусіївка						
255.	Пам'ятник В. І. Леніну	1960 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.1279–2.16.22
с. Покровська Багачка						
256.	Пам'ятник В. І. Леніну	1956 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.1282–2.16.22
с. Староаврамівка						
257.	Пам'ятник В. І. Леніну	1970 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	
с. Штомпелівка						
258.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.1285–2.16.22
с. Кривці (Миколаївка)						
259.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому обласної ради народних депутатів від 23.04.1982 № 247	4.1.1287–2.16.22
Чутівський район смт Артемівка						
260.	Пам'ятник-бюст Артему	1959 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	4.1.1356–2.16.24
с. Іскрівка						
261.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення облвиконкому від 23.04.1984 № 165	1358
смт Чутове						
262.	Пам'ятник В. І. Леніну	1968 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	1524
Чорнухинський район смт Чорнухи						
263.	Пам'ятник В. І. Леніну	1952 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	
264.	Пам'ятник-бюст К. Марксу	1960 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	
с. Білоусівка						
265.	Пам'ятник-бюст Г. І. Петровському	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	
с. Богодарівка						
266.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1970 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	
с. Вороньки						
267.	Пам'ятник К. Марксу	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	
с. Кізілівка						
268.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1965 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	
с. Луговики						
269.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	
с. Піски-Удайські						
270.	Пам'ятник В. І. Леніну	1968 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	
с. Хейлівщина						
271.	Пам'ятник-бюст В. І. Чапаєву	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	
Шишацький район с. Ковалівка						
272.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1967 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Полтавського облвиконкому від 23.04.1982 № 247	4.1.2236–2.16.6
РІВНЕНЬКА ОБЛАСТЬ м. Рівне						
273.	Меморіальна дошка на честь В. І. Кіквідзе	1978 р.	вул. Героїв Небесної Сотні	Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622	
274.	Меморіальна дошка на честь Н. Г. Чернишова	1978 р.	вул. Дубенська, 57	Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622	
275.	Пам'ятник воїнам-землякам	1972 р.	вул. Новодвірська, 11	Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 03.03.1986 № 91-р	
276.	Меморіальна дошка на честь розвідника Героя Радянського Союзу М. І. Кузнєцова	1981 р.	вул. Соборна-Княгині Ольги	Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 11.02.1983 № 89	
277.	Меморіальна дошка на честь видатного діяча міжнародного комуністичного руху Г. Димітрова	1981 р.	вул. Соборна-Княгині Ольги	Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 11.02.1983 № 89	
278.	Меморіальна дошка на будинку, в якому знаходилась Військова Рада 13-ї армії	1978 р.	вул. Хвильового, 22	Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р	
279.	Меморіальна дошка на честь возз'єднання Західної України з Радянською Україною	1977 р.	вул. Чорновола	Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622	
280.	Меморіальна дошка на честь Д. Н. Медведєва	1978 р.	вул. Яворницького, 41	Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622	
м. Дубно						
281.	Меморіальна дошка на будинку ревкому	1950 р.	вул. Драгоманова, 14	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 17.02.1970 № 102	
282.	Пам'ятник членам комуністичної партії Західної України	1974 р.	біля з/д вокзалу	Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р	
м. Острог						
283.	Меморіальна дошка, про те, що у школі вчився Мануїльський	1907 р.	площа Войкова, 6	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 17.02.1970 № 102	

284.	Пам'ятник першим комуністам і комсомольцям	1968 р.	вул. Татарська	Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р
Березнівський район м. Березне					
285.	Пам'ятник Герою Радянського Союзу М. І. Кузнєцову	1974 р.	вул. Чорновола, 23	Пам'ятка монументального мистецтва	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р
Володимирецький район смт Володимирець					
286.	Меморіальна дошка на честь Володимирецького підпільного РК ЛКСМУ	1967 р.	вул. Соборна, 36	Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р
287.	Пам'ятний знак на честь 40-ліття з'єднання західноукраїнських земель з Радянською Україною	1978 р.		Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 11.02.1983 № 89-р
с. Мульчиці					
288.	Пам'ятник першим комсомольцям, жертвам УБН	1978 р.		Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 11.02.1983 № 89-р
смт Рафалівка					
289.	Меморіальна дошка на честь підпільного РК ЛКСМУ	1965 р.	вул. Петропавлівська, 16	Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р
Гоцанський район смт Гоца					
290.	Пам'ятник борцям за встановлення Радянської влади на західноукраїнських землях	1980 р.	вул. Рівненська, 35	Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р
с. Курозвани					
291.	Пам'ятний знак на місці маївки	1967 р.		Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р
с. Малятин					
292.	Пам'ятник першим комсомольцям – жертвам УБН	1964 р.		Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р
Демидівський район с. Вовкові					
293.	Пам'ятник М. І. Кузнєцову	1980 р.		Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 17.02.1970 № 102
Дубенський район с. Варковичі					
294.	Стела на честь Першотравневої демонстрації 1935 р.	1975 р.		Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р
с. Людинь					
295.	Пам'ятник Хомич Килині – першому депутату Верховної Ради УРСР (1940)	1966 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 17.02.1970 № 102
с. Плоске					
296.	Пам'ятник С. М. Кірову	1976 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р
с. Повча					
297.	Пам'ятник розвіднику, Герою Радянського Союзу М. І. Кузнєцову	1965 р.	вул. Колгоспа	Пам'ятка монументального мистецтва	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р
с. Привільне					
298.	Пам'ятник чекістам і радпартактиву	1966 р.	Луцьке кільце	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 17.02.1970 № 102
с. Соснівка					
299.	Пам'ятник М. О. Щорсу	1976 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р
с. Шепетин					
300.	Пам'ятник А. Я. Пархоменко	1975 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р
Зарічненський район с. Дібрівськ					
301.	Пам'ятник на честь обласної газети «Червоний прапор»	1968 р.		Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 17.02.1970 № 102
302.	Пам'ятник Рівненському підпільному Обкому КП/б/У та обласному штабу партизанського руху	1968 р.		Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 17.02.1970 № 102
с. Млин					
303.	Пам'ятник комсомольцю П. І. Ходневичу	1975 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622
Здолбунівський район м. Здолбунів					
304.	Пам'ятник герою Радянського Союзу М. Т. Приходьку	1964 р.	Привокзальна площа	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 17.02.1970 № 102
смт Мізоч					
305.	Пам'ятник борцям за радянську владу	1965 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 17.02.1970 № 102
с. Ступно					
306.	Пам'ятник М. І. Кузнєцову	1974 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р
Костопільський район м. Костопіль					
307.	Меморіальна дошка на честь активних борців за радянську владу на Рівненщині	1967 р.	Дк ДСК	Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622
308.	Пам'ятник комсомольської слави	1968 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622
с. Корчів'я					
309.	Пам'ятник М. Ф. Ватутіна	1970 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р

Млинівський район						
с. Вовничі						
310.	Пам'ятний знак на честь 40-річчя об'єднання західно-українських земель з Радянською Україною	1979 р.		Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 17.02.1970 № 102	
с. Новоукраїнка						
311.	Пам'ятник партитиву, що загинув від рук бандерівців	1950 р.		Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 17.02.1970 № 102	
с. Підлозці						
312.	Пам'ятник на честь підпільної газети «Червона Волинь» підпільного Волинського окружного КПЗУ	1967 р.		Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 17.02.1970 № 102	
Радивилівський район						
м. Радивилів						
313.	Місце страйку залізничників, меморіальна дошка	1986 р.		Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 20.10.1987 № 325-р	
Рівненський район						
с. Милостів						
314.	Пам'ятник членам підпільного райкому ЛКСМУ	1969 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р	
с. Грушвиця						
315.	Пам'ятник комсомольцям	1964 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 17.02.1970 № 102	
с. Кустин						
316.	Пам'ятник М. Ф. Ватутіна	1968 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р	
с. Козлин						
317.	Пам'ятний знак на місці партизанського маяка Героя Радянського Союзу М. І. Кузнєцова	1967 р.		Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 17.02.1970 № 102	
с. Нова Українка						
318.	Пам'ятний знак на місці першого захоронення Героя Радянського Союзу М. Т. Приходька	1967 р.		Пам'ятка історії	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р	
Сарненський район						
м. Сарни						
319.	Пам'ятник ленінському комсомолу	1972 р.	Парк	Пам'ятка монументального мистецтва	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622	
320.	Пам'ятник Д. Н. Медведєву	1969 р.	школа № 5	Пам'ятка монументального мистецтва	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622	
с. Кричильськ						
321.	Пам'ятник комсомольцям, які загинули від рук УБН	1965 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р	
с. Клесів						
322.	Пам'ятник М. І. Кузнєцову	1963 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р	
с. Кричильськ						
323.	Пам'ятник комсомольцям, які загинули від рук УБН	1965 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 25.09.1981 № 622-р	
с. Кузьмівка						
324.	Пам'ятник Герою Радянського Союзу М. І. Кузнєцову	1981 р.		Пам'ятка монументального мистецтва	Розпорядження виконавчого комітету Ровенської обласної ради депутатів трудящих від 03.03.1986 № 91-р	
СУМСЬКА ОБЛАСТЬ м. Суми						
325.	Пам'ятник військовому діячу І. Ф. Федьку	1977 р. 1897–1939 рр.	вул. Горького, привокзальна площа	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Сумської обласної ради від 23.12.1981 № 614	1330
326.	Пам'ятник І. Ф. Федьку	1967 р. 1897–1939 рр.	вул. Петропавлівська, сквер	Пам'ятка історії	Наказ Міністерства культури України від 05.07.2011 № 511/0/16–11	31–См
327.	Пам'ятник О. І. Антонову – секретарю Сумського обкому КП(б)У, партизану	1977 р. 1910–1942 рр.	вул. Першогвардійська, сквер	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Сумської обласної ради від 23.12.1981 № 624	1515
328.	Пам'ятник Ю. Д. Мельникову – одному з організаторів перших марксистських гуртків в Україні	1967 р.	територія Депо станції Ромни	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Сумської обласної ради від 11.05.1976 № 278	77
м. Білопілля						
329.	Пам'ятний знак на честь проголошення радянської влади	1974 р. 1917 р.	біля центрального парку	Пам'ятка історії	Рішення виконкому Сумської обласної ради від 11.05.1976 № 278	136
Конотопська міська рада						
с. Комсомольська Комуна						
330.	Пам'ятний знак на честь першої на Конотопщині комсомольської комуни імені 10-річчя ЛКСМУ	1981 р. 1929 р.		Пам'ятка історії	Рішення виконкому Сумської обласної ради від 23.04.1984 № 111	
Кролевецький район						
м. Кролевець						
331.	Пам'ятник борцям за радянську владу	1957 р. 1918–1922 рр.		Пам'ятка історії, монументального мистецтва	Рішення виконкому Сумської обласної ради від 11.05.1976 № 278	509
с. Ленінське						
332.	Пам'ятний знак на честь перейменування села Спаське на Ленінське	1970 р. 1922 р.		Пам'ятка історії	Рішення виконкому Сумської обласної ради від 11.05.1976 № 278	470
Охтирський район						
с. Комиші						
333.	Пам'ятний знак борцям, загиблим за встановлення радянської влади	1977 р.	центр	Пам'ятка історії	Рішення виконкому Сумської обласної ради від 23.12.1981 № 614	б/н
с. Куземин						
334.	Пам'ятник С. А. Суку – секретарю Груньського райкому комсомолу, партизану	1975 р. 1915–1942 рр.	біля будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Сумської обласної ради від 11.05.1976 № 278	1375
Роменський район						
с. Малі Бубни						
335.	Пам'ятник учаснику громадянської війни Д. О. Браташу	1978 р. 1897–1921 рр.		Пам'ятка історії	Рішення виконкому Сумської обласної ради від 23.12.1981 № 614	б/н

Середино-Будський район с. Уралове						
336.	Пам'ятний знак на місці формування третього батальйону першого полку Червоного козацтва під командуванням С. О. Туровського	1971 р. 1918 р.	біля будинку культури	Пам'ятка історії	Рішення виконкому Сумської обласної ради від 11.05.1976 № 278	1706
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ м. Тернопіль						
337.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	Майдан Волі	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	21
338.	Пам'ятний знак на честь 40-річчя приєднання західно-українських земель до Радянської держави	50–70-ті роки ХХ ст.	Майдан Волі	Пам'ятка історії	Рішення Тернопільського облвиконкому № 34 від 25.01.1982	874
339.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	вул. Клінічна, 1	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	24
340.	Пам'ятний знак Я. Галану	50–70-ті роки ХХ ст.	вул. М. Кривоноса, 2	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 332 від 27.11.1984	922
341.	Пам'ятник К. Марксу	50–70-ті роки ХХ ст.	вул. А. Монастирського, 28	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	30
342.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	вул. Пирогова, 8	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	25
343.	Пам'ятник В. І. Леніну (погруддя)	50–70-ті роки ХХ ст.	вул. Поліська, 8	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 286 від 12.06.1978	15
344.	Пам'ятник В. П. Затонському	50–70-ті роки ХХ ст.	вул. Руська, 6	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	889
345.	Пам'ятник В. І. Леніну (погруддя)	50–70-ті роки ХХ ст.	вул. Татарська, 27	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	26
346.	Пам'ятник К. Марксу	50–70-ті роки ХХ ст.	бульвар Шевченка	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	29
Бережанський район м. Бережани						
347.	Пам'ятник Ф. Е. Дзержинському	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	
348.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	адмінбудівля	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 34 від 25.01.1982	846
349.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	склозавод	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 34 від 25.01.1982	847
350.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	школа-інтернат	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	58
с. Куропатники						
351.	Пам'ятник М. І. Калініну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 34 від 25.01.1982	832
с. Вербів						
352.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	59
Борщівський район м. Борщів						
353.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	719
354.	Пам'ятник Володі Ульянову	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	720
355.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	тютюново.-ферм. завод	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	100
356.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	В/Ч	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	99
с. Більче-Золоте						
357.	Пам'ятник трудової слави – монумент «Серп і Молот»	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка історії	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	
358.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	97
с. Гермаківка						
359.	Пам'ятник К. Марксу	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	238
360.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	722
с. Глибочок						
361.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	721
с. Гуштин						
362.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	723
Дністровська сільська рада с. Дністрове						
363.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	724
с. Іванків						
364.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 286 від 12.06.1978	725
смт Мельниця-Подільська						
365.	Пам'ятник К. Марксу	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	113
366.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	111
с. Мушкатівка						
367.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	114

смт Скала-Подільська						
368.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	115
Буцацький район м. Бучач						
369.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	140
370.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	138
371.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	139
372.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 34 від 25.01.1982	851
373.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	137
с. Бариш						
374.	Пам'ятник С. М. Кірову	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	135
с. Вигода						
375.	Пам'ятник двічі Герою Соціалістичної Праці Є. О. Долинюк	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка історії	Постанова Ради Міністрів УРСР від 21.07.1965 № 711	75
смт Золотий Потік						
376.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	144
377.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	145
с. Миколаївка						
378.	Пам'ятник М. І. Калініну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	147
с. Передмістя						
379.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	148
с. Сновидів						
380.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	149
с. Трибухівці						
381.	Пам'ятний знак борцям за Радянську владу	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка історії	Постанова Ради Міністрів УРСР від 21.07.1965 № 711	
Гусятинський район смт Гусятин						
382.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 34 від 25.01.1982	859
м. Копичинці						
383.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	вул. Леніна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	198
384.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	технікум	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	199
с. Городниця						
385.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 34 від 25.01.1982	860
с. Оришківці						
386.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	203
смт Хоростків						
387.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	208
Заліщицький район м. Заліщики						
388.	Пам'ятник чекістам	50–70-ті роки ХХ ст.	вул. Радянська	Пам'ятка монументального мистецтва	Тернопільського облвиконкому № 286 від 12.06.1978 р.	331
389.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	центр	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 34 від 25.01.1982	898
390.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	санаторій	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	437
391.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	зал. вокзал	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	436
с. Касперівці						
392.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	269
с. Кошилівці						
393.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	438
с. Новосілка						
394.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	274
с. Солоне						
395.	Пам'ятник Г. І. Котовському	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	

сmt Товсте						
396.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	бурякопункт	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	439
397.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	біля контори	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	279
398.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	центр	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	440
Збарзький район м. Збарж						
399.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 34 від 25.01.1982	579
400.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	689
401.	Пам'ятний знак на честь транспортування ленінської газети «Іскра»	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка історії	Рішення Тернопільського облвиконкому № 34 від 25.01.1982	842
с. Колодне						
402.	Пам'ятник Володі Ульянову	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	316
с. Раковець						
403.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	587
Зборівський район м. Зборів						
404.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	вул. Леніна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	350
с. Вірлів						
405.	Пам'ятник С. М. Кірову	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	347
с. Загір'я						
406.	Пам'ятник Л. М. Свердлову	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	348
сmt Заліці						
407.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	349
с. Бліх						
408.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	606
с. Мильно						
409.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	351
с. Оліїв						
410.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	356
с. Осташівці						
411.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 286 від 12.06.1978 р.	607
м. Зборів						
412.	Пам'ятник М. І. Калініну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	358
Козівський район с. Августівка						
413.	Пам'ятник Ф. Е. Дзержинському	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	897
с. Великий Ходачків						
414.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	382
с. Денисів						
415.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	
сmt Козова						
416.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	387
сmt Козлів						
417.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	центр	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	386
с. Купчинці						
418.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	388
Кременецький район м. Кременець						
419.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	центр	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	422
420.	Пам'ятник К. Марксу	50–70-ті роки ХХ ст.	центр	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	424
421.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	цукрозавод	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	423
м. Почаїв						
422.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	вул. Шевченка	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	427

с. Білокриниця						
423.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	418
с. Будки						
424.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	419
с. Великі Бережці						
425.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	420
с. Дунаїв						
426.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	690
Лановецький район м. Ланівці						
427.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	451
428.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	вул. Островського	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	452
с. Печірна						
429.	Пам'ятник Ф. Е. Дзержинському	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 286 від 12.06.1978 р.	737
Монастирський район м. Монастирськ						
430.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	контора колгоспу	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	476
431.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	тют.-фарм. завод	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	749
432.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	центр	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	474
с. Вістря						
433.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	466
с. Горожанка						
434.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 286 від 12.06.1978 р.	751
с. Ковалівка						
435.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	468
смт Коропець						
436.	Пам'ятник Ф. Е. Дзержинському	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 250 від 26.08.1986	1035
437.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	471
с. Тростянець						
438.	Пам'ятник Володі Ульянову	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	
с. Устя-Зелене						
439.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	
с. Швейків						
440.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	752
Підволочиський район смт Підволочиськ						
441.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	вул. Леніна,	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	520
м. Скалат						
442.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	524
с. Криве						
443.	Пам'ятник С. М. Кірову	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	514
с. Нове Село						
444.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	517
с. Остап'є						
445.	Пам'ятник Г. І. Петровському	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	519
Підгасцький район м. Підгайці						
446.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	64
с. Вербів						
447.	Пам'ятник Г. Дмитрову	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	881
с. Литвинів						
448.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	
с. Старе Місто						
449.	Пам'ятник на честь 50-річчя Радянської влади	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка історії	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	55

с. Юстинівка						
450.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	
Теребовлянський район м. Теребовля						
451.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	ЗШ № 2	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	791
452.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	фабрика ялинкових прикрас	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	793
453.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	табір «Орлятко»	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 250 від 26.08.1986	988
454.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	БК	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	564
с. Буданів						
455.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	554
с. Великий Говилів						
456.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	555
с. Золотники						
457.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	557
с. Іванівка						
458.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	795
смт Микулинці						
459.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	652
с. Підгайчики						
460.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	796
с. Плебанівка						
461.	Пам'ятник С. М. Кірову	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	
с. Струсів						
462.	Пам'ятник Володі Ульянову	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	797
с. Хмелівка						
463.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	798
Тернопільський район смт Великі Бірки						
464.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	591
с. Велика Лука						
465.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	589
с. Козівка						
466.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	592
с. Підгороднє						
467.	Пам'ятник Г. Димитрову	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	892
с. Забойки						
468.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	
с. Настасів						
469.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	593
Чортківський район м. Чортків						
470.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	вул. Маяковського	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	828
471.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	центр	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 286 від 12.06.1978 р.	826
472.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	ПУ-9	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	825
473.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	депо	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	824
474.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	зал. вокзал	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	827
475.	Пам'ятник Зої Космодем'янській	50–70-ті роки ХХ ст.	парк	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	899
с. Базар						
476.	Пам'ятник М. І. Калініну	50–70-ті роки ХХ ст.	адмінбудинок	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	
с. Білобожниця						
477.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	Будинок культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	623

с. Бичківці						
478.	Пам'ятник Ф. Е. Дзержинському	50–70-ті роки ХХ ст.	Будинок культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	
с. Біла						
479.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	біля школи	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	829
с. Горішня Вигнанка						
480.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	625
с. Косів						
481.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.	РТП	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	629
482.	Пам'ятник Я. М. Свердлову	50–70-ті роки ХХ ст.	адмінбудинок	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	
с. Коцюбинчики						
483.	Пам'ятник С. М. Кірову	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	631
с. Пробіжна						
484.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 286 від 12.06.1978 р.	866
с. Скородинці						
485.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 250 від 26.08.1986	845
с. Товстенке						
486.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	641
с. Угринь						
487.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	
с. Улашківці						
488.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	893
с. Чернокінецька Воля						
489.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	636
Шумський район с. Бриків						
490.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	677
с. Сураж						
491.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 147 від 22.03.1971	682
с. Шумбар						
492.	Пам'ятник В. І. Леніну	50–70-ті роки ХХ ст.		Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення Тернопільського облвиконкому № 250 від 26.08.1986	1044
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ м. Харків						
493.	Пам'ятник В. І. Леніну	1953 р.	вул. Автогенна, 7, Завод «Півден-кабель», Фрунзенський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	169
494.	Пам'ятник Артему (Ф. А. Сергєєву)		вул. Артема, 44, Київський р-н	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 142 від 20.05.1991	2402
495.	Пам'ятник В. І. Леніну		вул. Велика Гончарівська, Жовтневий р-н	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1615
496.	Пам'ятник В. І. Леніну	1958 р.	пров. Вишневий, 3, на території заводу «Вторчермет», Комінтернівський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	111
497.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1962 р.	вул. Володарського, 46, Жовтневий р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	50
498.	Пам'ятник В. І. Леніну	1956 р.	вул. Державінська, 38 на території панчішної фабрики, Комінтернівський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	113
499.	Пам'ятник Ф. Е. Дзержинському	1975 р.	вул. Динамівська, Дзержинський р-н	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1619
500.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1967 р.	вул. Енергетична, 11, Комінтернівський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	114
501.	Пам'ятник В. І. Леніну		вул. Жовтневої революції, завод ім. Шевченка, Жовтневий р-н	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1617
502.	Пам'ятник В. І. Леніну	1946 р.	пр. Ілліча, 77, Жовтневий р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	47
503.	Пам'ятник В. І. Леніну	1963 р.	пр. Ілліча, 118, Жовтневий р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	48
504.	Пам'ятник В. І. Леніну.		пр. Ілліча, 120, Жовтневий р-н	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1612
505.	Пам'ятник В. І. Леніну	1956 р.	вул. Каштанова, 29, на території заводу «Харківвторкопормет», Комінтернівський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	109
506.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1953 р.	вул. Каштанова, 14, на території заводу «Будгідропривід», Комінтернівський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	115
507.	Пам'ятник-бюст І. Ф. Котлову	1958 р.	вул. Котлова, 83, Ленінський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	136

508.	Пам'ятник робітникам ХВРЗ, які віддали своє життя в боротьбі за владу Рад (обеліск)	1917–1920 р., 1925 р., 1968 р.	вул. Котлова, 89 На території ХВРЗ, Ленінський р-н	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	131
509.	Пам'ятник В. І. Леніну		вул. Китаєнка, 1, Жовтневий р-н	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1613
510.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1970 р.	вул. Клочківська, 228, Дзержинський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	28
511.	Пам'ятник В. І. Леніну		Комсомольське шосе, 88, Жовтневий р-н	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1616
512.	Пам'ятник В. І. Леніну	1966 р.	вул. Красіна, 12, Київський р-н.	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	94
513.	Пам'ятник-бюст Г. І. Петровському	1964 р.	пр. Московський, 118, на території Харківського велозаводу Комінтернівський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	119
514.	Пам'ятник В. І. Леніну	1946 р., 1970 р.	пр. Московський, 132, парк ім. Артема, Комінтернівський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	106
515.	Пам'ятник К. Марксу і Ф. Енгельсу	1968 р.	пр. Московський, 132, парк ім. Артема, Комінтернівський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	117
516.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1967 р.	пр. Московський, 142, Московський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	116
517.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.	пр. Московський, 183 територія заводу «Серп і молот», Московський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	151
518.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1953 р.	пр. Московський, 199, ХЕМЗ, Московський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	152
519.	Пам'ятник-бюст С. М. Кірову		пр. Московський, 199, Турбоатом, Фрунзенський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	154
520.	Пам'ятник Г. К. Орджонікідзе	1956 р.	п р. Московський, 275, Орджонікідзевський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	173
521.	Пам'ятник В. І. Леніну		пр. Московський, 257 Завод «Кондиціонер», Фрунзенський р-н	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 328 від 23.05.1983 р.	1814
522.	Пам'ятник В. І. Леніну	1953 р.	пр. Московський, 275, сквер Петра Кандаурова Орджонікідзевський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	170
523.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1962 р.	пр. Московський, 275, Орджонікідзевський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	172
524.	Пам'ятник В. І. Леніну	1954 р.	пр. Московський, 297 (плитковий завод), Орджонікідзевський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	168
525.	Пам'ятник В. І. Леніну		вул. Муранова, 106, на території заводу «Електромашина, Ленінський р-н	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1608
526.	Пам'ятник робітникам паровозних майстерень, які віддали своє життя в боротьбі за владу Рад (обеліск)		ріг вулиць Муранова і Гіівської, Ленінський р-н	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	130
527.	Монумент на честь проголошення Радянської влади на Україні	1975 р.	пр. Орджонікідзе, Територія будинку культури ХТЗ Орджонікідзевський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1594
528.	Пам'ятник В. І. Леніну	1948 р.	пр. Орджонікідзе, 7, Орджонікідзевський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	166
529.	Пам'ятник В. І. Леніну	1956 р.	вул. Плеханівська, 77, Комінтернівський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	108
530.	Пам'ятник В. І. Леніну	1958 р.	вул. Плеханівська, 96, Комінтернівське трамвайне депо, Комінтернівський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	112
531.	Пам'ятник В. І. Леніну	1925 р., 1943 р.	вул. Плеханівська, 126 на території заводу ім. Малишева Комінтернівський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	107
532.	Пам'ятник-бюст Я. М. Свердлову		вул. Полтавський шлях, 22, Ленінський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	135
533.	Пам'ятник В. І. Леніну		вул. Рубанівська, 1, Жовтневий р-н	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 328 від 23.05.1983	1813
534.	Пам'ятник герою громадянської війни М. О. Рудневу	1952 р.	пл. Руднева, Червонозаводський р-н	Пам'ятка історії	Наказ МКТ від 03.02.10 № 58/0/16–10 (у редакції від 16.06.11 № 453/0/16-11)	8679-Ха
535.	Пам'ятник В. І. Леніну	1957 р.	вул. Світло шахтаря, 4/6, Жовтневий р-н	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 328 від 23.05.1983	1812
536.	Пам'ятник-бюст О. Г. Скороходу	1965 р.	вул. Скородинівська, 8 На території депо «Жовтень», Ленінський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	137
537.	Пам'ятник-бюст М. М. Кабаненку	1967 р.	вул. Скородинівська, 8 На території депо «Жовтень», Ленінський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	138
538.	Пам'ятник В. І. Леніну	1956 р.	вул. Смольна, 30, на території ЗЕМВ-2, Комінтернівський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	110
539.	Пам'ятник В. І. Леніну		вул. Сумська, 134 на території ХАЗу, Київський р-н	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 328 від 23.05.1983	1808
540.	Пам'ятник В. І. Леніну	1979 р.	вул. Тархова, на території ХВАУЛ ім. С. І. Грицевця, Орджонікідзевський р-н	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 196 від 16.04.1984	1888
541.	Пам'ятник В. І. Леніну	1958 р.	пр. Фрунзе, сквер 8 ГПЗ, Орджонікідзевський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	167
542.	Пам'ятник-бюст С. М. Кірову	1960 р.	пл. Фейєрбаха, 7, навпроти ХІІТу, Московський р-н,	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	153
543.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.	вул. Цементна, 2, Жовтневий р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	49
544.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.	вул. Червонопрапорна, 16, Київський р-н, На території НТУ «ХП»	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 328 від 23.05.1983	93
545.	Пам'ятник В. І. Леніну		вул. Чкалова, 17 На території ХАІ, Київський р-н	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 328 від 23.05.1983	1809
546.	Пам'ятник борцям за владу Рад	1917–1920 р. 1970 р.	ст. Основа, Південна залізниця, Червонозаводський р-н	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	180
547.	Пам'ятник В. І. Леніну	1956 р.	ст. Основа, Південна залізниця, Червонозаводський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	185

548.	Пам'ятник В. І. Леніну		на території колишнього піонерського табору канатного заводу «Лісова казка», Жовтневий р-н,	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1614
549.	Пам'ятник В. І. Леніну	1956 р.	«Сільгосптехніка», Орджонікідзевський р-н	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	171
550.	Пам'ятник В. І. Леніну	1970 р.	пр. 50-річчя СРСР, 149, Фрунзенський р-н	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1618
551.	Пам'ятник В. І. Леніну		сел. Основа, парк культури залізничників Червонозаводський р-н	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 328 від 23.05.1983 р.	1815
смт Кулиничі Фрунзенський р-н м. Харкова (стара адреса: Харківський р-н, смт Кулиничі)						
552.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.	на території УНДІТ	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1438
553.	Пам'ятник В. І. Леніну		в центрі селища	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1766
Балаклійський район м. Балаклія						
554.	Пам'ятник В. І. Леніну	1960 р.	пл. Ростовцева	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	311
с-ще Веселе						
555.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.	біля селищної ради	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	312
с. Петрівське						
556.	Пам'ятник В. І. Леніну	1960 р.	у центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	313
смт Савинці						
557.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.	у центрі селища	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	314
558.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.	біля цукрозаводу	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	315
Барвінківський район м. Барвінкове						
559.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.	пл. Леніна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	366
с. Нова Миколаївка						
560.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.	центральна площа	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	367
с. Мечбилове						
561.	Пам'ятник В. І. Леніну		в центрі села	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1628
Близнюківський район смт Близнюки						
562.	Пам'ятник В. І. Леніну	1959 р.	стадіон Колос	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	428
563.	Пам'ятник В. І. Леніну	1958 р.	вул. Комсомольська	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	427
с. Башилівка						
564.	Пам'ятник В. І. Леніну	1958 р.	в центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	429
с. Берестове						
565.	Пам'ятник В. І. Леніну		в центрі села	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1631
с. Добровілля						
566.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1957 р.	в центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	430
с. Олексіївка						
567.	Пам'ятник В. І. Леніну	1970 р.	в центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	431
Богодухівський район м. Богодучів						
568.	Пам'ятник В. І. Леніну	1970 р.	пл. Леніна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	489
569.	Пам'ятник В. І. Леніну		вул. Північна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	490
с. Сухини						
570.	Пам'ятник-бюст А. О. Жданову	1966 р.	в центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	493
с. Паляничники						
571.	Пам'ятник В. І. Леніну		в центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	491
смт Шарівка						
572.	Пам'ятник червоногвардійському загону Харківського заводу ВЕК (обеліск)		парк у центрі селища	Пам'ятка історії	Розпорядження Харківської обласної державної адміністрації № 975 від 18.09.1997	487
573.	Пам'ятник В. І. Леніну		біля головного корпусу санаторія	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1635
Борівський район смт Борова						
574.	Пам'ятник В. І. Леніну	1957 р.	центр селища	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	520
Валківський район м. Валки						
575.	Пам'ятник В. І. Леніну	1958 р.	пл. 50-річчя Жовтня	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	567

с. Сидоренкове						
576.	Пам'ятник В. І. Леніну		парк	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1641
Великобурлуцький район						
смт Великий Бурлук						
577.	Пам'ятник В. І. Леніну	1827 р.	вул. Радянська, 11	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 328 від 23.05.1983	1827
с. Плоске						
578.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1969 р.	біля Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	602
с-ще Червона Хвиля						
579.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1955 р.	у центрі селища	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	603
с. Шипувате						
580.	Пам'ятник В. І. Леніну	1954 р.	між сільською радою та Будинком культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	604
Вовчанський район м. Вовчанськ						
581.	Пам'ятник В. І. Леніну	1957 р.	вул. Леніна, парк ім. Горького	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	712
582.	Пам'ятник-бюст В. В. Куйбишеву	1967 р.	вул. Чкалова	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	720
смт Білий Колодязь						
583.	Пам'ятник В. І. Леніну	1950 р.	центр	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	713
с. Василівка						
584.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1969 р.	у центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	714
с. Волохівське						
585.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1969 р.	у центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	715
с. Землянки						
586.	Пам'ятник В. І. Леніну	1957 р.	у центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	716
с. Новоолександрівка						
587.	Пам'ятник В. І. Леніну	1964 р.	у центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	717
с. Пільна						
588.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1970 р.	у центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	718
смт Старий Салтів						
589.	Пам'ятник В. І. Леніну	1952 р.	у центрі селища	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	719
с. Юрченкове						
590.	Пам'ятник-бюст Георгію Димитрову	1967 р.	у центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	721
Дворічанський район смт Дворічна						
591.	Пам'ятник В. І. Леніну	1953 р.	вул. Радянська	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	745
с. Жовтневе						
592.	Пам'ятник В. І. Леніну	1965 р.	вул. Куйбишева	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	746
Дергачівський район м. Дергачі						
593.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.	центр	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	804
с-ще Березівське						
594.	Пам'ятник В. І. Леніну		на території санаторію «Бермінводи»	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1669
смт Мала Данилівка						
595.	Пам'ятник В. І. Леніну		на території Зооветінституту	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1670
Зачепилівський район смт Зачепилівка						
596.	Пам'ятник В. І. Леніну	1947 р.	вул. Радянська	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	832
с. Нове Можарове						
597.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1967 р.	вул. Леніна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	834
с. Бердянка						
598.	Пам'ятник-бюст М. В. Фрунзе	1970 р.	вул. Радянська	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	837
с. Зарічне						
599.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.	в центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	833
с. Рунівщина						
600.	Пам'ятник В. І. Леніну	1950 р.	вул. Жовтнева	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	835

с. Чернещина						
601.	Пам'ятник В. І. Леніну	1965 р.	вул. Жовтнева	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	836
Зміївський район м. Зміїв						
602.	Пам'ятник В. І. Леніну	1952 р. 1975 р.	пл. Радянська, центральний парк	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	913
603.	Пам'ятник В. І. Леніну		вул. Фабрична	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1658
с. Курортне						
604.	Пам'ятник В. І. Леніну		в центрі села	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1659
с. Лиман						
605.	Пам'ятник В. І. Леніну		в центрі села	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1660
Золочівський район смт Золочів						
606.	Пам'ятник В. І. Леніну	1952 р.	пл. Леніна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	947
607.	Пам'ятник С. М. Кірову		окраїна селища	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1685
с. Леміщине						
608.	Пам'ятник В. І. Леніну		біля клубу	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1684
с. Лютівка						
609.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1948 р.	біля сільської ради	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	948
с. Олександрівка						
610.	Пам'ятник В. І. Леніну	1948 р.	пл. Леніна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	949
с. Писарівка						
611.	Пам'ятник-бюст М. В. Фрунзе	1967 р.	біля Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	950
м. Ізюм						
612.	Пам'ятник В. І. Леніну	1949 р., 1970 р.	пл. Центральна (Радянська)	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	201
613.	Пам'ятник ізюмським червоногвардійцям (обеліск)	1918– 1920 р.	Ювілейний в'їзд, 1	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	197
614.	Пам'ятник В. І. Леніну	1949 р.	вул. Київська, 2	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	203
615.	Пам'ятник В. І. Леніну	1949 р.	Ювілейний в'їзд	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	202
Кегичівський район смт Кегичівка						
616.	Пам'ятник В. І. Леніну	1958 р.	вул. Волошина	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1042
с. Андріївка						
617.	Пам'ятник В. І. Леніну і Н. К. Крупській.	1966 р.	в центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1043
с-ще Красне						
618.	Пам'ятник В. І. Леніну	1952 р.	між вулицями Шкільною та Каштановою	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1044
смт Чапаєве						
619.	Пам'ятник В. І. Леніну	1961 р.	в центрі селища	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1045
620.	Пам'ятник В. І. Леніну		в центрі селища	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 328 від 23.05.1983	1853
Коломацький район смт Коломак						
621.	Пам'ятник В. І. Леніну	1958 р.	вул. Леніна, 8	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	568
Красноградський район м. Красноград						
622.	Пам'ятник В. І. Леніну	1945 р. 1977 р.	пл. Леніна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1080
623.	Пам'ятник В. І. Леніну		залізнична станція	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1701
624.	Пам'ятник В. І. Леніну		на території школи-інтернату	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1702
с. Ленінка						
625.	Пам'ятник В. І. Леніну	1954 р.	біля Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1081
с. Соснівка						
626.	Пам'ятник В. І. Леніну	1968 р.	вул. Красноградська, між сільською радою та Будинком культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1082
с. Хрестище						
627.	Пам'ятник С. М. Кірову		в центрі села	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1703

Краснокутський район смт Краснокутськ						
628.	Пам'ятник В. І. Леніну	1953 р.	вул. Леніна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1133
629.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну		на території дослідної станції садівництва	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1135
630.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1952 р.	вул. К. Маркса	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1134
с. Козіївка						
631.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1966 р.	вул. Леніна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1136
с. Мурафа						
632.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1966 р.	вул. Леніна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1137
Куп'янський район м. Куп'янськ						
633.	Пам'ятник В. І. Леніну	1947 р. 1982 р.	вул. Леніна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	214
с. Грушівка						
634.	Пам'ятник В. І. Леніну	1963 р.	в центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1166
с. Моначинівка						
635.	Пам'ятник В. І. Леніну		вул. Жердія	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 196 від 16.04.1984	1941
с. Петропавлівка						
636.	Пам'ятник В. І. Леніну	1965 р.	вул. Червона	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1167
с. Присянка						
637.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1964 р.	вул. Центральна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1168
м. Лозова						
638.	Пам'ятник В. І. Леніну	1956 р. 1976 р.	вул. Жовтнева	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	225
смт Панютине						
639.	Пам'ятник В. І. Леніну	1957 р.	у сквері	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1217
640.	Пам'ятник Ф. Е. Дзержинському	1970 р.	біля будинку завод управління	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1224
Лозівський район с. Мар'ївка						
641.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1970 р.	в центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1215
с. Миколаївка						
642.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1970 р.	в центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1216
643.	Пам'ятник-бюст М. О. Щорсу	1967 р.	в центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1225
смт Орілька						
644.	Пам'ятник-бюст Я. М. Свердлову	1963 р.	в центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1223
с. Садове						
645.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.	в центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1218
с. Царедарівка						
646.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1967 р.	в центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1219
Нововодолазький район смт Нова Водолага						
647.	Пам'ятник В. І. Леніну	1948 р. 1981 р.	в центрі селища	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1272
с. Липкуватівка						
648.	Пам'ятник В. І. Леніну	1957 р.	вул. Радянська	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1743
с-ще Палатки						
649.	Пам'ятник В. І. Леніну		вул. Визволення	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1744
с. Старовірівка						
650.	Пам'ятник В. І. Леніну	1948 р.	вул. Радянська	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1273
м. Первомайський						
651.	Пам'ятник В. І. Леніну	1958 р.	в центрі	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1307
Печенізький район смт Печеніги						
652.	Пам'ятник В. І. Леніну	1952 р.	вул. Леніна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1507
с. Мартове						
653.	Пам'ятник В. І. Леніну	1960 р.	вул. Гагаріна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1506

Сахновщинський район смт Сахновщина						
654.	Пам'ятник В. І. Леніну	1957 р. 1992 р.	центр селища	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1345
с. Орільське						
655.	Пам'ятник В. І. Леніну	1966 р.	в центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1346
Харківський район с-ще Глибоке						
656.	Пам'ятник С. М. Кірову	1959 р.	вул. Радянська, 1	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1769
с. Липці						
657.	Пам'ятник В. І. Леніну	1949 р.	вул. Леніна, 2	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1439
с. Мала Рогань						
658.	Пам'ятник В. І. Леніну	1957 р.	вул. Комінтерна	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1767
м. Мерефа						
659.	Пам'ятник В. І. Леніну	1968 р.	біля СШ № 3	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1436
м. Південне						
660.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1968 р.	міський парк	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1437
смт Покотилівка						
661.	Пам'ятник В. І. Леніну	1963 р.	вул. Інтернаціональна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1440
с. Стрілеча						
662.	Пам'ятник В. І. Леніну		парк біля лікарні	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1768
Чугуївський район м. Чугуїв						
663.	Пам'ятник В. І. Леніну	1972 р.	площа Леніна	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради народних депутатів № 13 від 12.01.1981	1770
664.	Пам'ятник В. І. Леніну	1951 р.	вул. Харківська, 12	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1500
с. Велика Бабка						
665.	Пам'ятник В. І. Леніну	1955 р.	вул. Перемоги	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1502
с. Гракове						
666.	Пам'ятник-бюст В. І. Леніну	1955 р.	вул. Радянська	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1503
смт Есхар						
667.	Пам'ятник В. І. Леніну	1948 р.	в центрі селища	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1504
668.	Пам'ятник В. І. Леніну	1955 р.	житловий масив	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1505
с. Кам'яна Яруга						
669.	Пам'ятник-бюст С. М. Кірову	1948 р.	вул. Кірова, в центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1508
Шевченківський район смт Шевченкове						
670.	Пам'ятник В. І. Леніну	1950 р.	вул. Леніна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1538
с. Василенкове						
671.	Пам'ятник В. І. Леніну	1970 р.	в центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1539
с. Нижній Бурлук						
672.	Пам'ятник С. М. Кірову	1969 р.	біля сільської ради	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1541
с. Новомиколаївка						
673.	Пам'ятник-бюст Я. М. Свердлову	1967 р.	біля лікарні	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1542
с. Петрівка						
674.	Пам'ятник М. В. Фрунзе	1969 р.	біля сільської ради	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Харківської обласної ради депутатів трудящих № 61 від 25.01.1972	1543
ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ м. Хмельницький						
675.	Пам'ятний знак: В роки Великої Вітчизняної війни на території області діяв підпільний обком Компартії України, який очолив народну боротьбу в тилу ворога	1941–1945 р.	Майдан Незалежності	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.08.1985 № 206	
676.	Пам'ятник В. М. Примакову	1982 р.	вул. Перемоги, 9	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.02.1990 № 34	2083
677.	Пам'ятник В. І. Леніну	1970 р., 1870–1924 р.	парк культури і відпочинку імені Михайла Чекмана (колишній Комсомольський, імені 500-річчя міста Хмельницького), південна алея парку	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 25.03.1971 № 84	
Білогірський район с. Соснівка						
678.	Пам'ятник В. І. Леніну	1981 р.	в центральній частині села, біля школи	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.02.1990 № 34	2119

Волочиський район						
с. Бубнівка						
679.	Пам'ятник С. М. Кірову	1947 р.	на території тваринницького комплексу, перед Будинком тваринника	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Поляни						
680.	Пам'ятник В. І. Леніну	1977 р.	в центрі села, перед будівлею школи	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 01.04.1987 № 73	
Віньковецький район						
сміт Вінківці						
681.	Пам'ятник В. І. Леніну	1947 р.	вул. Гагаріна, 3, в міському сквері, в зоні малої архітектурної забудови	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Зіньків						
682.	Пам'ятник В. І. Леніну	1964 р.	вул. Леніна, в центрі села	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Майдан-Олександрівський						
683.	Пам'ятник В. І. Леніну	1950 р.	вул. Жовтнева, 16, перед будівлею сільського Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Покутинці						
684.	Пам'ятник В. І. Леніну	1969 р.	вул. Леніна, 81, перед будівлею школи	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
Городоцький район						
с. Іванківці						
685.	Пам'ятник В. І. Леніну	1946 р.	вул. В. Слободяна, в центрі села, біля будівлі Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Лісоводи						
686.	Пам'ятник В. І. Леніну	1951 р.	вул. Ткачука, в центрі села, перед будівлею Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Лісогірка						
687.	Пам'ятник В. І. Леніну	1965 р.	провулок Шкільний, в центрі села, перед будівлею Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Нове Поріччя						
688.	Пам'ятник В. І. Леніну	1960 р.	вул. Центральна, в центрі села, перед будівлею Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Тростянець						
689.	Пам'ятник М. В. Фрунзе	1986 р.	вул. Фрунзе, перед будівлею сільської ради	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.02.1990 № 34	2110
с. Стара Пісочна						
690.	Пам'ятник В. І. Леніну	1986 р.	вул. Шкільна, 6, перед будівлею сільської ради	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.02.1990 № 34	2109
с. Хоптинці						
691.	Пам'ятник В. І. Леніну	1968 р.	вул. Шевченка, в центрі села	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
Деражнянський район						
м. Деражня						
692.	Пам'ятник В. І. Леніну	1981 р.	вул. Миру, 11, не центральній площі міста, перед будівлею Деражнянської районної державної адміністрації	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.08.1985 № 206	
693.	Пам'ятник К. Марксу	1968 р.	Майдан Привокзальний, 1, в зоні малої архітектурної забудови	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
сміт Вовковинці						
694.	Пам'ятник В. І. Леніну	1948 р., 1980 р.	вул. Миру, 24, перед будівлею селищної ради	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Яблунівка						
695.	Пам'ятник В. І. Леніну	1948 р., 1980 р.	вул. Центральна, перед будівлею Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
Дунаєцький район						
м. Дунаївці						
696.	Пам'ятник В. І. Леніну	1948 р., 1989 р.	Майдан Центральний, перед будівлею Дунаєцької районної державної адміністрації	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
697.	Пам'ятний знак на приміщенні центрального корпусу колишньої суконної фабрики ім. В. І. Леніна	1923	вул. Шевченка, 59	Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 19.01.1983 № 31	
с. Залісці						
698.	Пам'ятник В. І. Леніну	1969 р.	вул. Леніна, в центрі села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Лисець						
699.	Пам'ятник В. П. Затонському	1968 р.	вул. Центральна, 25, в центрі села, перед будівлею Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 19.01.1983 № 31	
с. Тинна						
700.	Пам'ятник В. І. Леніну	1968 р.	в парковому сквері, перед будівлею фельдшерсько-акушерського пункту	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
Ізяславський район						
с. Двірець						
701.	Пам'ятник В. І. Чапаєву	1887–1919 р., 1967 р.	вул. Жовтнева, 2, в центральній частині села, перед адміністративною будівлею контори місцевого господарства	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	

Кам'янець-Подільський район						
с. Ластівці						
702.	Пам'ятник С. М. Кірову	1966 р., 1886–1934 р.	біля будівлі контори місцевого господарства	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.02.1990 № 34	2103
с. Княжпіль						
703.	Пам'ятник В. І. Леніну	1976 р., 1870–1924 р.	біля будівлі Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.02.1990 № 34	2098
с. Привороття						
704.	Пам'ятник В. І. Леніну	1972 р., 1870–1924 р.	біля будівлі ТОВ СП «Нібулон»	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 01.04.1987 № 73	
смт Стара Ушиця						
705.	Пам'ятник В. І. Леніну	1987 р., 1870–1924 р.	біля будівлі Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.02.1990 № 34	2271
с. Горайка						
706.	Пам'ятник В. І. Леніну	1987 р., 1870–1924 р.	біля будівлі клубу	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.02.1990 № 34	2093
Красилівський район						
м. Красилів						
707.	Пам'ятник В. І. Леніну	1984 р.	майдан Незалежності, перед будівлею Красилівської районної державної адміністрації	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.08.1985 № 206	
с. Кременчуки						
708.	Пам'ятник В. І. Леніну	1951 р.	вул. Заводська, 1, перед приміщенням пошти	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
709.	Пам'ятник Г. І. Котовському	1968 р.	вул. Центральна, 16, перед будівлею контори колишнього колгоспу	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Чепелівка						
710.	Пам'ятник В. І. Леніну	1975 р.	в парковому сквері	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 01.04.1987 № 73	
Кам'янець-Подільський район						
с. Шустівці						
711.	Пам'ятний знак на честь транспортування газети «Іскра» з-за кордону в Росію	1900–1902		Пам'ятка історії	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 01.04.1987 № 73	
Летичівський район						
смт Летичів						
712.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.	вул. Леніна, 2/1, перед будівлею Летичівської районної державної адміністрації	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Шрубків						
713.	Пам'ятник В. І. Чапаєву	1887–1919 р., 1969 р.	вул. Чапаєва, 20, в центральній частині села, перед будівлею Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
Новоушицький район						
с. Вільховець						
714.	Пам'ятник С. М. Кірову	1969 р.	вул. Кірова, 10, південно-західна околиця села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
смт Нова Ушиця						
715.	Пам'ятник В. І. Леніну	1950 р., 1987 р.	вул. Подільська, 17, перед будівлею Новоушицької селищної ради	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Каскада						
716.	Пам'ятник І. В. Мічуріну	1964 р.	вул. Українська, 38, в центральній частині села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 19.01.1983 № 31	
с. Пилипи-Хребтіївські						
717.	Пам'ятник Г. І. Котовському	1968 р.	вул. Ушинського, в центральній частині села, перед будівлею сільської ради	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
Полонський район						
с. Микулин						
718.	Пам'ятник Г. І. Котовському	1977 р., 1881–1925 р.	біля будівлі сільської ради	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.02.1990 № 34	2059
с. Новоселиця						
719.	Пам'ятник В. І. Леніну	1958 р., 1870–1924 р.	в парку	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
Старокостянтинівський район						
с. Великі Мацевичі						
720.	Пам'ятник В. І. Леніну	1966 р., 1870–1924 р.	біля будівлі клубу	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Вишнопіль						
721.	Пам'ятник В. І. Леніну	1985 р., 1870–1924 р.	біля будівлі Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Ладиги						
722.	Пам'ятник М. О. Щорсу	1976 р., 1895–1919 р.	біля будівлі колишньої контори колгоспу	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.08.1985 № 206	
с. Миролубне						
723.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р., 1870–1924 р.	біля будівлі сільської ради	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Новоселиця						
724.	Пам'ятник В. І. Леніну	1950 р., 1870–1924 р.	біля будівлі сільськогосподарського ліцею	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Сахнівці						
725.	Пам'ятник В. І. Леніну	1984 р., 1870–1924 р.	біля будівлі школи	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	

Теофіпольський район						
с. Волиця						
726.	Пам'ятник В. І. Леніну	1957 р.	вул. Леніна, в центральній частині села, перед будівлею Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Гальчинці						
727.	Пам'ятник К. Марксу	1950 р.	вул. Радянська, 5 б, в центральній частині села, перед будівлею Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.02.1990 № 34	1655
728.	Пам'ятник В. І. Леніну	1950 р.	вул. Радянська, 5 б, в центральній частині села, перед будівлею Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Святець (кол. Мануїльське)						
729.	Пам'ятник В. І. Леніну	1949 р.	вул. Леніна, в центральній частині села, перед будівлею сільської ради	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
смт Теофіполь						
730.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.	вул. Леніна, 30, в південно-східній частині селища, перед будівлею музичної школи	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
731.	Пам'ятник М. О. Щорсу	1987 р.	вул. Б. Хмельницького, 17, перед будівлею костелу	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.02.1990 № 34	40
Хмельницький район						
с. Андрійківці						
732.	Пам'ятник В. І. Леніну	1985 р.	в центральній частині села, перед будівлею Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.02.1990 № 34	2345
с. Осташки						
733.	Пам'ятник В. І. Леніну	1957 р.	вул. Л. Українки, 43, в центральній частині села, перед будівлею школи	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Розсоша						
734.	Пам'ятник В. І. Леніну	1968 р.	на території школи-інтернату	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.02.1990 № 34	2357
с. Ружичанка						
735.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.	вул. Леніна, 29, в центральній частині села, перед будівлею Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
смт Чорний Острів						
736.	Пам'ятник В. І. Леніну	1949 р.	вул. Жовтнева, 4, в центральній частині села, перед будівлею Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
Чемеровецький район						
с. Андріївка						
737.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.	вул. Бринського, 79, в центральній частині села, перед будівлею Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.08.1985 № 206	
с. Біла						
738.	Пам'ятник В. І. Леніну	1963 р.	в центральній частині села, перед будівлею Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Романівка						
739.	Пам'ятник Г. І. Петровському	1973 р.	вул. Шкільна, 7, перед будівлею контори місцевого господарства	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.08.1985 № 206	
с. Гусятин						
740.	Пам'ятник В. І. Леніну	1967 р.	вул. Радянська, 11, в центральній частині села, перед будівлею Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Жабинці						
741.	Пам'ятник В. І. Леніну	1984 р.	вул. Центральна, 11, в центральній частині села, перед будівлею Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.02.1990 № 34	2374
с. Жердя						
742.	Пам'ятник В. І. Леніну	1966 р.	вул. Шевченка, 2, в центральній частині села, перед будівлею школи	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Зарічанка						
743.	Пам'ятник В. І. Леніну	1977 р.	вул. Леніна, в центральній частині села, перед будівлею Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.08.1985 № 206	
с. Кугаївці						
744.	Пам'ятник К. Марксу	1960 р.	вул. Центральна, 103, перед будівлею Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.08.1985 № 206	
с. Хроптова						
745.	Пам'ятник В. І. Леніну	1951 р., 1986 р.	вул. Б. Мельника, 1, в центральній частині села, перед будівлею сільської ради	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
смт Чемерівці						
746.	Пам'ятник К. Марксу	1961 р., 1987 р.	вул. Центральна, 39, в зоні малої архітектурної забудови	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
с. Юрківці						
747.	Пам'ятник В. І. Леніну	1946 р., 1969 р.	вул. Жовтнева, в центральній частині села, перед будівлею Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	
Шепетівський район						
м. Шепетівка						
748.	Пам'ятник В. І. Леніну	1966 р.	вул. К. Маркса, 52, в кварталі малої архітектурної забудови	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 11.03.1972 № 66	

с. Мокіївці						
749.	Пам'ятник Г. К. Орджонікідзе	1986 р.	в центральній частині села, перед будівлею контори місцевого господарства	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.02.1990 № 34	1681
Ярмолинецький район с. Косогірка						
750.	Пам'ятник Я. М. Свердлову	1985 р.	в центральній частині села, перед будівлею контори місцевого господарства	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 01.04.1987 № 73	
с. Сутківці						
751.	Пам'ятник В. І. Леніну	1986 р.	вул. Соборна, 1, в центрі села, перед будівлею школи	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 01.04.1987 № 73	
с. Шарівка						
752.	Пам'ятник В. І. Леніну	1983 р.	в центрі села, перед будівлею Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.08.1985 № 206	
ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСТЬ м. Черкаси						
753.	Пам'ятний знак на честь чекістів та працівників міліції		вул. Ільїна, Соборний парк	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Черкаської обласної ради від 05.08.1983 № 359	
Умань						
754.	Пам'ятний знак на місці підпільної типографії газети «Іскра»		вул. Ленінської іскри, 128	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Черкаської обласної ради від 28.09.1973 № 544	
755.	Пам'ятник Г. І. Котовському		вул. Радянська	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Черкаської обласної ради від 28.09.1973 № 544	
Драбівський район с. Михайлівка						
756.	Пам'ятник В. І. Чапаєву		біля Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Черкаської обласної ради від 28.09.1973 № 544	
Жажківський район с. Бузівка						
757.	Пам'ятник А. Я. Пархоменку		центр села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Черкаської обласної ради від 28.09.1973 № 544	
758.	Пам'ятний знак на місці загибелі А. Я. Пархоменка		1,5 км по дорозі на с. Пугачівку	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Черкаської обласної ради від 28.09.1973 № 544	
с. Вороне						
759.	Пам'ятник В. І. Чапаєву		біля Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Черкаської обласної ради від 28.09.1973 № 544	
с. Тихий Хутір						
760.	Пам'ятник Г. І. Котовському		центр села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Черкаської обласної ради від 28.09.1973 № 544	
Звенигородський район с. Рижанівка						
761.	Пам'ятник Г. І. Котовському		центр села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Черкаської обласної ради від 28.09.1973 № 544	
Кам'янський район с. Коханівка						
762.	Пам'ятник М. А. Щорсу		центр села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Черкаської обласної ради від 05.08.1983 № 359	
с. Квітки						
763.	Пам'ятний знак на честь нагородження села Почесною грамотою Президії ВР УРСР		центр села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Черкаської обласної ради від 28.09.1973 № 544	
Лисянський район смт Лисянка						
764.	Пам'ятник В. І. Чапаєву		центр	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Черкаської обласної ради від 28.09.1973 № 544	
с. Верещаки						
765.	Пам'ятний знак на місці загибелі у 1919 році А. Ф. Данька — революційного комісара		біля Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Черкаської обласної ради від 28.09.1973 № 544	
с. Смільчинці						
766.	Пам'ятник М. А. Щорсу		центр	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Черкаської обласної ради від 28.09.1973 № 544	
Маньківський район с. Подібна						
767.	Пам'ятник М. А. Щорсу		біля Будинку культури	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Черкаської обласної ради від 05.08.1983 № 359	
Уманський район с. Антонівка						
768.	Пам'ятник Ф. І. Дзержинському		центр села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Черкаської обласної ради від 28.09.1973 № 544	
Христинівський район с. Велика Севастіанівка						
769.	Пам'ятник Ф. Е. Дзержинському			Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Черкаської обласної ради від 28.09.1973 № 544	
с. Орадівка						
770.	Пам'ятник Г. І. Котовському		центр села	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Черкаської обласної ради від 28.09.1973 № 544	
Чорнобаївський район с. Яснозір'я						
771.	Пам'ятний знак на місці проголошення радянської влади		біля школи	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконавчого комітету Черкаської обласної ради від 28.09.1973 № 544	
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ м. Чернігів						
772.	Пам'ятник М. О. Островському — радянському письменнику	1974 р.	проспект Миру, 137	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Чернігівської обласної ради народних депутатів від 17.11.1980 № 551	79
773.	Пам'ятник В. О. Антонову-Овсієнку — радянському військовому та громадському діячу, дипломату	1973 р.	проспект Миру, Алея Героїв	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Чернігівської обласної ради народних депутатів від 17.11.1980 № 551	73
774.	Пам'ятник М. І. Подвойському — радянському військовому та державному діячеві	1973 р.	проспект Миру, Алея Героїв	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Чернігівської обласної ради народних депутатів від 17.11.1980 № 551	74
775.	Пам'ятник Ю. М. Коцюбинському — радянському державному, партійному та військовому діячеві	1970 р.	проспект Миру, Алея Героїв	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Чернігівської обласної ради депутатів трудящих від 31.05.1971 № 286	71
776.	Пам'ятник М. Г. Кропив'янському — учаснику громадянської війни, радянському військовому діячу	1977 р.	проспект Миру, Алея Героїв	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Чернігівської обласної ради народних депутатів від 17.11.1980 № 551	76

777.	Пам'ятник В. М. Примакову – радянському військовому діячу	1972 р.	проспект Миру, Алея Героїв	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Чернігівської обласної ради народних депутатів від 17.11.1980 № 551	72
778.	Пам'ятник М. О. Щорсу – герою громадянської війни	1977 р.	проспект Миру, Алея Героїв	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Чернігівської обласної ради народних депутатів від 17.11.1980 № 551	75
м. Ніжин						
779.	Пам'ятник М. Г. Кропив'янському	1989 р.	вул. Овдіївська, 227, територія школи № 13	Пам'ятка монументального мистецтва	Розпорядження представника Президента України від 01.02.1994 № 29	6969
780.	Пам'ятний знак героям громадянської війни	1931 р., рек. 1957 р.	вул. Овдіївська, 141		Рішення виконкому Чернігівської обласної ради депутатів трудящих від 31.05.1971 № 286	89
Бобровицький район с. Свидовець						
781.	Меморіальна дошка на честь активістів села: Н. Добреля, К. Герасименко, Л. Красуля, А. Герасименко, розстріляних німецькими окупантами у серпні 1918 р.	1967 р.	школа		Рішення виконкому Чернігівської обласної ради народних депутатів від 19.02.1985 № 75	2060
Варвинський район с. Остапівка						
782.	Меморіальна плита на місці загибелі Ю. Ф. Холявка – секретаря Лохвицького повітового комітету партії	1967 р.	зліва від дороги Гнідинці–Остапівка		Рішення виконкому Чернігівської обласної ради депутатів трудящих від 31.05.1971 № 286	425
Городнянський район м. Городня						
783.	Меморіальна дошка на будинку, в якому знаходився РК КП(б)У, створений у травні 1943 р.	1920 р., 1980 р.	вул. Леніна, 6		Рішення виконкому Чернігівської обласної ради народних депутатів від 19.02.1985 № 75	2080
с. Дроздовиця						
784.	Пам'ятний знак на честь Дроздовицького збройного повстання проти німців у грудні 1918 р.	1973 р.	околиця, при в'їзді в село з боку Городні		Рішення виконкому Чернігівської обласної ради народних депутатів від 17.11.1980 № 551	573
с. Тупичів						
785.	Пам'ятник М. В. Фрунзе (1885–1925 рр.) – видатному партійному та військовому діячеві радянських часів	1976 р.	біля сільської ради	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Чернігівської обласної ради народних депутатів від 19.02.1985 № 75	2083
Корюківський район м. Корюківка						
786.	Меморіальна дошка на честь урочистого святкування в окупованій Корюківці 24-ої річниці Жовтневої революції 7 листопада 1941 р.	мемо р. дошка 1977 р.	вул. К. Маркса, 8, музична школа		Рішення виконкому Чернігівської обласної ради народних депутатів від 04.04.1983 № 176	3168
Менський район с. Блистова						
787.	Пам'ятник М. О. Щорсу – герою громадянської війни на Україні, радянському воєнному діячеві	1975 р.	біля колишньої контори колгоспу, вул. Шевченка, 35	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Чернігівської обласної ради народних депутатів від 17.11.1980 № 551	1098
Ніжинський район с. Галиця						
788.	Пам'ятний знак партизанам, які загинули в 1918 р.	1967 р.	центр		Рішення виконкому Чернігівської обласної ради депутатів трудящих від 31.05.1971 № 286	1109
с. Кунашівка						
789.	Пам'ятник М. І. Подвойському – радянському партійному і державному діячеві	1977 р.	центр	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Чернігівської обласної ради народних депутатів від 17.11.1980 № 551	1184
Новгород-Сіверський район с. Вороб'ївка						
790.	Пам'ятник Т. В. Черняку (1891–1919 рр.) – герою громадянської війни в Україні, командир 3-ї бригади 1-ї Української Радянської дивізії, який загинув у боях за звільнення м. Рівне від петлюрівців 11 серпня 1919 р.	1952 р. заміна–1980 р.	центр	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Чернігівської обласної ради народних депутатів від 17.11.1980 № 551	1292
с. Грем'яч						
791.	Пам'ятний знак на місці приміщення Грем'яцького РК КП(б)У, який у роки Великої Вітчизняної війни, знаходився у підпіллі, очолив боротьбу місцевого населення проти фашистських окупантів	1979 р.	біля Будинку культури		Рішення виконкому Чернігівської обласної ради народних депутатів від 04.04.1983 № 176	2095
Носівський район с. Калинівка						
792.	Пам'ятник І. Калініну – діячеві Комуністичної партії і радянської держави	1967 р.	центр	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Чернігівської обласної ради депутатів трудящих від 31.05.1971 № 286	1357
с. Рівчак–Степанівка						
793.	Пам'ятник І. Є. Клименку – партійному і державному діячеві УРСР	1967 р.	біля Будинку культури		Рішення виконкому Чернігівської обласної ради депутатів трудящих від 31.05.1971 № 286	1361
Прилуцький район с. Лісові Сорочинці						
794.	Пам'ятник Г. М. Дмитрову – діячеві болгарського і міжнародного комуністичного руху	1973 р.	центр	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Чернігівської обласної ради народних депутатів від 17.11.1980 № 551	1520
смт Мала Дівиця						
795.	Пам'ятник В. І. Чапасу – герою громадянської війни, видатному командир Червоної Армії	1968 р.	центр	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Чернігівської обласної ради народних депутатів від 17.11.1980 № 551	1522
Срібнянський район с. Никонівка						
796.	Пам'ятник М. О. Щорсу	1975 р.	біля правління КСП	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Чернігівської обласної ради народних депутатів від 19.02.1985 № 75	3158
Ріпкинський район с. Шумани						
797.	Пам'ятний знак на місці будинку родини В. М. Примакова	сер. 60-х р. ХХст.	200 м від траси Чернігів–Любеч		Рішення виконкому Чернігівської обласної ради народних депутатів від 30.08.1991 № 193	6882
Чернігівський район смт Михайло-Коцюбинське						
798.	Меморіальна дошка на честь М. Коцюбинського РК КП(б)У, який у роки Великої Вітчизняної війни очолював боротьбу місцевого населення проти фашистських загарбників	1981 р.	вул. Леніна, 3		Рішення виконкому Чернігівської обласної ради народних депутатів від 04.04.1983 № 176	2020

Щорський район м. Щорс						
799.	Пам'ятник М. О. Щорсу	1960 р.	територія залізничного вокзалу, вул. Вокзальна	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Чернігівської обласної ради депутатів трудящих від 31.05.1971 № 286	2071
800.	Пам'ятник М. О. Щорсу	1951 р.	вул. Леніна, 15	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Чернігівської обласної ради депутатів трудящих від 31.05.1971 № 286	2072
801.	Пам'ятник М. О. Щорсу і В. М. Боженку	1966 р.	вул. 30 років Перемоги, територія заводу ім. Артема	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Чернігівської обласної ради депутатів трудящих від 31.05.1971 № 286	2074
с. Гвоздиківка						
802.	Пам'ятник М. О. Щорсу	1965 р.	біля клубу	Пам'ятка монументального мистецтва	Рішення виконкому Чернігівської обласної ради депутатів трудящих від 31.05.1971 № 286	2070

1 Додаток до Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції" від 7 квітня 2011 року № 3206-VI

ДЕКЛАРАЦІЯ
про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2015 рік

Розділ I. Загальні відомості

1. Ілляшко Пилип Юрійович

(прізвище, ім'я, по батькові, реєстраційний номер облікової картки платника податків/серія та номер паспорта громадянина України - декларанта)

2. Місце проживання: _____
(поштовий індекс, область, район, населений пункт, вулиця, номер будинку, корпусу, квартири декларанта)

3. Посада: Золова Державною Агенцією України з питань кіно

4. Члени сім'ї декларанта:

Ступінь зв'язку	Прізвище, ініціали, дата народження	Реєстраційний номер облікової картки платника податків/серія та номер паспорта громадянина України
Дружина	Ілляшко Є.О. фп.	
Син	Ілляшко Г.П. фп.	
Син	Ілляшко С.П. фп.	
Мати	Єфіменко А.П. фп.	

2

Розділ II. Відомості про доходи

А. Одержані (нараховані) з усіх джерел в Україні

Перелік доходів	Сума одержаного (нарахованого) доходу	
	декларанта	члени сім'ї
5. Загальна сума сукупного доходу, гривні, у т. ч.:	161802,44	23366,86
6. заробітна плата, інші виплати та винагороди, нараховані (виплачені) декларанту відповідно до умов трудового або цивільно-правового договору (крім виплат, зазначених у позиціях 7, 8)	161802,44	—
7. дохід від викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту	—	—

(назва закладу, установи тощо, в яких одержано (нараховано) зазначені у цій позиції доходи)

8. авторська винагорода, інші доходи від реалізації майнових прав інтелектуальної власності	—	4706,53
9. дивіденди, проценти	—	—
10. матеріальна допомога	—	—
11. дарунки, призи, виграші	—	—
12. допомога по безробіттю	—	—
13. аліменти	—	—
14. спадщина	—	—
15. страхові виплати, страхові відшкодування, викупні суми та пенсійні виплати, що сплачені декларанту за договором страхування, недержавного пенсійного забезпечення та пенсійного вкладу	—	—
16. дохід від відчуження рухомого та нерухомого майна	—	—
17. дохід від провадження підприємницької та незалежної професійної діяльності	—	—
18. дохід від відчуження цінних паперів та корпоративних прав	—	—
19. дохід від передачі в оренду (строкове володіння та/або користування) майна	—	—

3

20. Інші види доходів (не зазначені у позиціях 6–19) 18660,33

Б. Одержані (нараховані) з джерел за межами України декларантом

Назва країни	Розмір доходу	
	в іноземній валюті	перерахованого у гривні
21. _____	—	—
_____	—	—
_____	—	—
_____	—	—
_____	—	—
_____	—	—
_____	—	—
_____	—	—
_____	—	—
_____	—	—

В. Одержані (нараховані) з джерел за межами України членами сім'ї декларанта

Назва країни	Розмір доходу	
	в іноземній валюті	перерахованого у гривні
22. _____	—	—
_____	—	—
_____	—	—
_____	—	—
_____	—	—
_____	—	—
_____	—	—
_____	—	—
_____	—	—
_____	—	—

Розділ III. Відомості про нерухоме майно

А. Майно, що перебуває у власності, в оренді чи на іншому праві користування декларанта, та витрати декларанта на придбання такого майна або на користування ним

Перелік об'єктів	Місцезнаходження об'єкта (країна, адреса)	Загальна площа (кв. м)	Сума витрат (грн) на	
			придбання	оренду чи на інше право користування
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____

4

№	Категорія майна	Місцезнаходження об'єкта (країна, адреса)	Загальна площа (кв. м)	Сума витрат (грн) на	
				придбання	оренду чи на інше право користування
23.	Земельні ділянки	_____	_____	_____	_____
24.	Житлові будинки	_____	_____	_____	_____
25.	Квартири	1/5 поверху, в.г. 147 м ²	_____	_____	_____
26.	Садовий (дачний) будинок	_____	_____	_____	_____
27.	Гаражі	_____	_____	_____	_____
28.	Інше нерухоме майно	_____	_____	_____	_____

Б. Майно, що перебуває у власності, в оренді чи на іншому праві користування членами сім'ї декларанта

№	Категорія майна	Місцезнаходження об'єкта (країна, адреса)	Загальна площа (кв. м)	Сума витрат (грн) на	
				придбання	оренду чи на інше право користування
29.	Земельні ділянки	_____	602 м ² 1586 м ²	_____	_____
30.	Житлові будинки	_____	_____	_____	_____

5

31.	Квартири	4/5 поверху, в.г. 147 м ²	_____	_____
32.	Садовий (дачний) будинок	144 м ² 156 м ²	_____	_____
33.	Гаражі	36 м ² 18 м ²	_____	_____
34.	Інше нерухоме майно	_____	_____	_____

Розділ IV. Відомості про транспортні засоби

А. Транспортні засоби, що перебувають у власності, в оренді чи на іншому праві користування декларанта, та витрати декларанта на їх придбання (користування)

Перелік транспортних засобів	Марка/модель (об'єм циліндра двигуна, куб. см, потужність двигуна, кВт, довжина, см)	Рік випуску	Сума витрат (грн) на	
			придбання у власність	оренду чи на інше право користування
35.	Автомобілі легкові	ГАЗ 2705, об'єм 2444 см ³ , пот. 56,2 кВт, рік в. 550 см	2000	_____
36.	Автомобілі вантажні (спеціальні)	_____	_____	_____
37.	_____	_____	_____	_____

6

38.	Повітряні судна	_____	_____	_____
39.	Інші засоби	Мотоцикл HONDA Транзольор 650 об'єм 644 см ³ , пот. 40 кВт, рік в. 226,5 см	2000	_____
40.	Автомобілі легкові	Toyota RAU4, об'єм 1997 см ³ , 83 кВт, 170 см MAZDA DRELCU, об'єм 1310 см ³ , 83 кВт, 1256 см MAZDA CX-7, об'єм 2444 см ³ , 175 кВт, 464,5 см	2000 2002 2007	_____
41.	Автомобілі вантажні (спеціальні)	_____	_____	_____
42.	Водні засоби	_____	_____	_____
43.	Повітряні судна	_____	_____	_____

Б. Транспортні засоби, що перебувають у власності, в оренді чи на іншому праві користування членами сім'ї декларанта

Перелік транспортних засобів	Марка/модель (об'єм циліндра двигуна, куб. см, потужність двигуна, кВт, довжина, см)	Рік випуску	Сума витрат (грн) на	
			придбання у власність	оренду чи на інше право користування
40.	Автомобілі легкові	Toyota RAU4, об'єм 1997 см ³ , 83 кВт, 170 см MAZDA DRELCU, об'єм 1310 см ³ , 83 кВт, 1256 см MAZDA CX-7, об'єм 2444 см ³ , 175 кВт, 464,5 см	2000 2002 2007	_____
41.	Автомобілі вантажні (спеціальні)	_____	_____	_____
42.	Водні засоби	_____	_____	_____
43.	Повітряні судна	_____	_____	_____

7

Перелік	Усього	у тому числі за кордоном
45. Сума коштів на рахунках у банках та інших фінансових установах, у т. ч.:		
46. вкладених у звітному році		
47. Номінальна вартість цінних паперів, у т. ч.:		
48. придбаних у звітному році		
49. Розмір внесків до статутного (складеного) капіталу товариства, підприємства, організації, у т. ч.:	6408	
50. внесених у звітному році		

Розділ V. Відомості про вклади у банках, цінні папери та інші активи

А. Вклади у банках, цінні папери та інші активи, що перебувають у власності декларанта, та витрати декларанта на придбання таких активів (грн)

Б. Вклади у банках, цінні папери та інші активи, що перебувають у власності члена СМТ декларанта (грн)

8

Перелік фінансових зобов'язань	Усього	у тому числі за кордоном
60. Добровільне страхування		
61. Недержавне пенсійне забезпечення		
62. Утримання зазначеного у розділах III-V майна		
63. Погашення основної суми позики (кредиту)		
64. Погашення суми процентів за позицією (кредитом)		

Б. Фінансові зобов'язання членів СМТ декларанта (грн)

Засвідчую правильність зазначених у цій Декларації відомостей
29. березня 2016 р.

3

Назва країни	Розмір доходу	
	в національній валюті	перерахованого у гривні
20. Інші види доходів (не зазначені у позиціях 6-19)		
21.		
22.		

Б. Одержані (нараховані) з джерел за межами України декларантом

В. Одержані (нараховані) з джерел за межами України членами СМТ декларанта

6

Перелік транспортних засобів	Марка/модель (об'єм циліндрів двигуна, куб. см, потужність двигуна, кВт, дозвіл, рік)	Рік випуску	Сума витрат (грн) на	
			придбання у власність	оренду чи на інші права користування
38. Повітряні судна				
39. Інші засоби				
40. Автомобілі легкові				
41. Автомобілі вантажні (спеціальні)				
42. Водні засоби				
43. Повітряні судна				

Б. Транспортні засоби, що перебувають у власності, в оренді чи на іншому праві користування членами СМТ декларанта

8

Перелік фінансових зобов'язань	Усього	у тому числі за кордоном
60. Добровільне страхування		
61. Недержавне пенсійне забезпечення		
62. Утримання зазначеного у розділах III-V майна		
63. Погашення основної суми позики (кредиту)		
64. Погашення суми процентів за позицією (кредитом)		

Б. Фінансові зобов'язання членів СМТ декларанта (грн)

Засвідчую правильність зазначених у цій Декларації відомостей
28. березня 2016 р.

1

Додаток до Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції" від 7 квітня 2011 року № 3206-VI

ДЕКЛАРАЦІЯ
про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2015 рік

Розділ I. Загальні відомості

1. Нережін Сергій Миколайович

2. Місце проживання: _____

3. Посада: замісник голови Верховного Суду України

4. Члени СМТ декларанта:

Ступінь зв'язку	Прізвище, ініціали, дата народження	Регістраційний номер облікової картки платника податків/серія та номер паспорта громадянина України
син	<u>Нережін Д.С.</u>	
син	<u>Нережін С.С.</u>	

4

№ п/п	Назва майна	у власності		на інші права користування	
		площа (кв. м)	ціна	площа (кв. м)	ціна
23.	Земельні ділянки				
24.	Житлові будинки				
25.	Квартири	40,4 ²	446033,29		
26.	Садовий (дачний) будинок				
27.	Гаражі	47,50 ²			
28.	Інше нерухоме майно				

Б. Майно, що перебуває у власності, в оренді чи на іншому праві користування членами СМТ декларанта

Перелік майна	Місцезнаходження майна (країна, адреса)	Загальна площа (кв. м)
29. Земельні ділянки		
30. Житлові будинки		

7

Перелік	Усього	у тому числі за кордоном
45. Сума коштів на рахунках у банках та інших фінансових установах, у т. ч.:		
46. вкладених у звітному році		
47. Номінальна вартість цінних паперів, у т. ч.:		
48. придбаних у звітному році		
49. Розмір внесків до статутного (складеного) капіталу товариства, підприємства, організації, у т. ч.:	630000000	
50. внесених у звітному році		

Розділ V. Відомості про вклади у банках, цінні папери та інші активи

А. Вклади у банках, цінні папери та інші активи, що перебувають у власності декларанта, та витрати декларанта на придбання таких активів (грн)

Б. Вклади у банках, цінні папери та інші активи, що перебувають у власності члена СМТ декларанта (грн)

2

Розділ II. Відомості про доходи

А. Одержані (нараховані) з усіх джерел в Україні

Перелік доходів	Сума одержано (нараховано) доходу
	декларанта
	членів СМТ
5. Загальна сума сукупного доходу, гривні, у т. ч.:	290423,97
6. заробітна плата, інші виплати та винагороди, нараховані (виплачені) декларанту відповідно до умов трудового або цивільно-правового договору (крім виплат, зазначених у розділі 7, 8)	144494,03
7. дохід від викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту	
8. авторська винагорода, інші доходи від реалізації майнових прав інтелектуальної власності	
9. дивіденди, проценти	
10. матеріальна допомога	
11. дарунки, призи, виграші	
12. допомога по безробіттю	
13. аліменти	
14. спадщина	
15. страхові виплати, страхові відшкодування, виплати суми та пенсійні виплати, що сплачені декларанту за договорами страхування, недержавного пенсійного забезпечення та пенсійного вкладу	
16. дохід від відчуження рухомого та нерухомого майна	149000,00
17. дохід від проведення підприємницької та незалежної професійної діяльності	499229,94
18. дохід від відчуження цінних паперів та корпоративних прав	

Розділ III. Відомості про нерухоме майно

А. Майно, що перебуває у власності, в оренді чи на іншому праві користування декларанта, та витрати декларанта на придбання такого майна або на користування ним

Перелік майна	Місцезнаходження майна (країна, адреса)	Загальна площа (кв. м)	Сума витрат (грн) на придбання	оренду чи користування
29. Земельні ділянки				
30. Житлові будинки				

Б. Майно, що перебуває у власності, в оренді чи на іншому праві користування членами СМТ декларанта

Перелік майна	Місцезнаходження майна (країна, адреса)	Загальна площа (кв. м)
29. Земельні ділянки		
30. Житлові будинки		

5

Розділ IV. Відомості про транспортні засоби

А. Транспортні засоби, що перебувають у власності, в оренді чи на іншому праві користування декларанта, та витрати декларанта на їх придбання (користування)

Перелік транспортних засобів	Марка/модель (об'єм циліндрів двигуна, куб. см, потужність двигуна, кВт, дозвіл, рік)	Рік випуску	Сума витрат (грн) на	
			придбання у власність	оренду чи на інші права користування
31. Квартири				
32. Садовий (дачний) будинок				
33. Гаражі				
34. Інше нерухоме майно				
35. Автомобілі легкові	Suzuki GRAND VITARA	2007	2736 см ³ , 185 кс.	
36. Автомобілі вантажні (спеціальні)				

Б. Транспортні засоби, що перебувають у власності, в оренді чи на іншому праві користування членами СМТ декларанта

Перелік транспортних засобів	Марка/модель (об'єм циліндрів двигуна, куб. см, потужність двигуна, кВт, дозвіл, рік)	Рік випуску
40. Автомобілі легкові		
41. Автомобілі вантажні (спеціальні)		
42. Водні засоби		
43. Повітряні судна		

Головний редактор
газети «Культура і життя»
Євген БУКЕТ

МИСТЕЦТВО

■ СВІТЛІ ПЕЙЗАЖИ РІДНОГО КРАЮ

У залах художнього музею проходить виставка «Слобожанський ковчег Віктора Гонтарова» – знаного харківського художника-монументаліста, живописця, графіка, заслуженого художника України, лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка, одного з відомих постатей у вітчизняному образотворчому мистецтві кінця ХХ – початку ХХІ століття.

На жаль, митець пішов із життя шість років тому, саме тоді, коли надійшла звістка про присудження йому Національної премії за цикл робіт «Мій Гоголь». Йому не довелося сповна пізнати життя у статусі лауреата. Віктор Миколайович не прагнув нагород, хоча заслужених відзнак у нього було справді чимало. Він – автор полотен, які успішно демонструвалися у багатьох країнах світу.

Починав як монументаліст. А наприкінці 1970-х художник уподобав пейзаж. І в цьому нічого дивного не було. Хлопець народився у селі Сотницький Козачок під Харковом, і вся його юність пройшла у гармонії з навколишньою природою. На майстра тоді глибоке враження справили сільські килими-примітиви із зображенням козаків, рusalок, дівчат біля криниці. . .

Яскравими фарбами закарбував на картинах енергетику рідного краю, його неповторний колорит, життя працюючих селян. До історії мистецтвознавства увійшло усталене поняття «пейзаж Гонтарова» – як і всім відоме словосполучення «пейзаж Васильківського».

На виставці представлені роботи художника з приватної колекції Іллі Лучковського та фондів музею. На перший погляд здається, ніби ті пейзажі пустельні, нелюдимі, космічно спустошені. Насправді вони сповнені емоцій, життя і добра. Варто лише вдивитися у ці роботи – і відразу відчуєш себе чи під пекучим сонцем, чи в чистому полі на вітрі, пропахлому полином і грозою. Майстер умів передати фарбою не тільки навколишнє різнобарв'я, але і його запаморочливу духмяність.

Сільська хата, трударі у полі, нехитрий побут людей, свійські тварини. . . Все це замальовується художником у картинах «Червоний степ», «Сірий день», «Осіньне поле» та багатьох інших. Віктор Миколайович залишив нам у кожному полотні частку своєї багатогранної душі. Тому такими світлими й одухотвореними є його пейзажі.

Володимир СУБОТА

На знімках: репродукції картин Віктора ГОНТАРОВА

Пам'ятник Кобзарю в Оттаві

**Олександр
КАРПЕНКО**

Його було встановлено 2011 року в столиці Канади Оттаві з нагоди 120-річчя початку української еміграції коло церкви Святого Івана Хрестителя, на великій галявині поблизу річки Рідоу.

Це третій пам'ятник Шевченку в Канаді. Перший відкрили 1961 року у Вінніпезі, другий у 1980-х – в Оквіллі поблизу Торонто. Останній був сприйнятий українською громадою прохолодно, бо подарований Радянським Союзом саме в час, коли тривали розправи КДБ з дисидентами. Ідея встановлення пам'ятника Шевченку в канадській столиці Оттава народилася давно, проте втілюватися в життя почала у 2006 році завдяки зусиллям групи активістів української громади на чолі з Орестом Дубасом. Його заступник Михайло Титаренко на той час жив у Вінніпезі й дружив із видатним скульптором українського походження Лео Молом (Леонідом Молдожаниним) – творцем монументів Шевченку у Вашингтоні (США), Буенос-Айресі (Аргентина), Санкт-Петербурзі (Росія) та інших містах. Лео, авторству якого належать тисячі різножанрових пам'ятників, був ніби запрограмований на шевченкіану, це окрема гілка його творчості, мистецтво у мистецтві. Цю пристрасть Михайло Титаренко пояснює певною схожістю доль Тараса і Леоніда.

Майбутній скульптор народився 1915 року в селі Полонне на Хмельниччині в родині сільського гончаря. Батько Григорій ліпив і випалював окрім посуду, який спродував на базарі, ще й чудернацькі іграшки з глини для своїх дітей. Учив цього мистецтва й сина. У дев'ять років малий Леонід намалював аквареллю пейзаж, який вчителька повісила в класі на стіні і сказала: «Це твій майбутнього великого художника...» Саме тоді хлопець усвідомив своє художнє покликання. Став не тільки більше ліпити й малювати, а й цікавитися творчістю видат-

них скульпторів і художників. Шевченкова йому подобалася найбільше.

У 1930-х батька Леоніда за звинуваченням у націоналізмі було засуджено і вислано до Кабардино-Балкарії, звідти до сибірського табору, де він і згинув. Згодом така ж доля спіткала і брата. Сестра Ніна виїхала до Іркутська. Леонід влаштувався художником-оформлювачем до місцевого театру. Окрім цього, на замовлення санаторіїв виготовляв скульптури левів та античних богів. Із фотографіями цих творів він поїхав 1936 року вступати до Ленінградської академії мистецтв. Академік Манізер, побачивши їх, був приємно вражений тим, що їх створив юнак без спеціальної освіти, а тому охоче взяв Леоніда до себе учнем. 1943 року, опинившись на окупованій території, потрапив до рук поліцаїв, які відправили його на примусові роботи до Німеччини. Після війни додому повертався не хотілося – був упевнений, що його, як батька

і брата, запроторять до табору, тим паче після перебування в Німеччині. А тому разом із дружиною Маргарет (данкою), із якою побрався в Берліні, став шукати можливостей еміграції до Канади чи Австралії. Був тернистим і довгим його шлях до вершин майстерності та визнання. Його проєкт пам'ятника Шевченку у Вашингтоні здобув перемогу на всесвітньому конкурсі. Цей успіх приніс Лео Молу велику популярність.

1992 року у вінніпезькому парку, на площі, подарованій йому мерією, Лео Мол заклав сад скульптур. За десять років зібрав там понад триста своїх шедеврів. Скульптура Тараса Шевченка, яка була згодом поставлена в Оттаві, належала до одного з останніх його творів. Працював над нею, не маючи конкретного замовлення. «Казав, що це буде його останній дарунок Україні», – згадує Михайло Титаренко. Загалом це десятий чи дванадцятий Кобзар його шевченківського циклу. Кожен із них – своєрідне

послання-заповідь українцям: «Обніміться, брати мої...», «І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...», «Кайдани порвіте...», «Борітеся – поборете...» Здається, що ці слова звучать із вуст усіх бронзових Тарасів авторства Лео Мола.

Чи встиг він сказати українству і світові своєю шевченкіаною все, що хотів? «Якби був живий, то, мабуть, продовжував би творити образ Шевченка і таким чином посилати українцям свої настанови», – каже Михайло Титаренко. Якось скульптор зізнався, що в такий спосіб боровся із системою, якої боявся і яку ненавидів до останніх своїх днів, бо вона вбила батька, брата, розлучила з матір'ю і сестрою, виштовхнула його на чужину. Великий Лео вважав, що майже нічого не змінилося: Україна перебуває в невільницьких путах, є породженням царської та більшовицької імперій, саме тому Шевченко такий актуальний. Отож коли «останній дарунок» був готовий і на його основі в Німеччині відлито два бронзові пам'ятники-близнюки, 90-річний скульптор звернувся до свого друга Михайла, щоб той підшукав дві інші громади в Канаді і в Україні, яким можна було б передати ці пам'ятники. Тобто митець задумав таку собі акцію єднання українства.

2011 року майже водночас один пам'ятник постав у Оттаві, другий – в Івано-Франківську. На той час великого Майстра вже не було серед живих. Але все відбулося так, як він задумав: українці отримали його останнє послання, а два міста – Оттава та Івано-Франківськ – символічно побраталися.

Цікава деталь: мер Канева Віктор Ніколенко, який брав участь у відкритті пам'ятника в Оттаві, насипав до його підніжжя жменьку землі з могили Тараса в Каневі і взяв із собою землю канадську. Було тут також посаджено дубок, який виріс із жолудя козацького дуба на Хортиці. Орест Дубас каже, що це деревце – початок великого Українського парку в Оттаві. Скільки ж відбулося гарних промовистих акцій, які символізують українську єдність! Та, мабуть, час єднатися не символічно, а справжньому, як і заповідав наш великий Тарас.

редактор
Світлана СОКОЛОВА

україна і світ

■ КАТЕРИНА СМАГЛІЙ: «ДІЙМО!»

— 19 квітня у Брюсселі відбувся Європейський культурний форум, під час якого Фредеріка Могеріні (Верховний представник Європейського Союзу з питань закордонних справ і політичної безпеки, — ред.) оголосила культурну дипломатію основою зовнішньої політики ЄС і доповіла про реформи, які втілюватиме за допомогою її інструментів заради мирного співіснування на Європейському континенті. Отож ми вже не можемо лише обговорювати питання такої дипломатії, а маємо діяти.

Минулоріч наш Інститут реалізував три великомасштабних проекти культурної дипломатії. Це виставка «Мистецтво Майдану» куратора Наталії Мусієнко, авторки дослідження про ефективність нашої культурної дипломатії у США; ця ж виставка, подорожуючи, під час референдуму в Нідерландах побувала в Амстердамі. А 15 червня організуємо у Вашингтоні експозицію відомого скульптора й художника Віктора Сидоренка, директора Інституту проблем сучасного мистецтва НАМ України. Учасники форуму отримують другий випуск журналу «Агора», присвячений культдипломатії.

■ НАТАЛІЯ МУСІЄНКО: «ТВОРИМО КОПРОДУКЦІЮ!»

— Треба робити акцент на збільшення аудиторії, на молодь, студентів. Думаю, саме тому наша дипломатка в США Ольга Іванова, назвала найуспішнішим за останні роки у Сполучених Штатах наш проект «Мистецтво Майдану».

Сьогодні звучало від МЗС: «Дайте рецепт». Ось він — проект — приклад копродукції. Його представляють організації — учасники форуму. Це Інститут Кеннана, Програма імені Фулбрайта, велику допомогу надало Посольство США в Україні, Інститут проблем сучасного мистецтва НАМ України.

Контент розроблявся нашими науковцями, картини — українських художників, які зобразили Майдан. Ми з цим контентом за допомогою названих організацій звернулися в Америці до науковців і студентів.

Три місяці виставка експонувалася в Центрі імені Вудро Вільсона у Вашингтоні, де бувають науковці з усього світу, чотири місяці — в університеті Арканзасу на факультеті права, на її тлі дискутували про корупцію. Можемо робити таку копродукцію, яку пропонуємо нашим посольствам та іншим країнам.

Синергія зусиль культурних дипломатів

Світлана СОКОЛОВА

Понад 200 учасників обговорили державну стратегію публічної дипломатії та роль суспільства в її імплементації.

Дискутували на Другому форумі культурної дипломатії України, що був проведений Київським офісом Інституту Кеннана та Міністерством закордонних справ України.

Учасники долучилися до двох панельних дискусій та прослухали лекцію спеціальної гості форуму — докторки Хелени Кейн Фінн, віцепрезидента American Council on Germany (Нью-Йорк), в. о. заступника держсекретаря США з публічної дипломатії (2000–2001 рр.) — на тему «Культурна дипломатія та подолання конфліктів: глобальні уроки для успіху України».

Перша дискусія розгорнулася навколо питання «Чи має Україна стратегію культурної дипломатії та хто є її рушійною силою?» Думками обмінялися: Дмитро Кулеба, посол з особливих доручень

Міністерства закордонних справ України; Ганна Гопко, голова Комітету Верховної Ради України у закордонних справах; Ірина Страшненко, начальник Управління міжнародного співробітництва та європейської інтеграції Міністерства культури України; Джордж Кент, заступник посла США в Україні; Катерина Смаглій, директорка Київського офісу Інституту Кеннана та Євген Бистрицький, виконавчий директор Міжнародного фонду «Відродження». Модератором дис-

кусії виступила Мар'яна Беца, речниця МЗС України.

Дмитро Кулеба зазначив: «Ми переконані, що культурна дипломатія ґрунтується на синергії зусиль п'ятьох китів: органів державної влади, професійного мистецького середовища, українських активістів за кордоном, меценатів та міжнародних партнерів. Об'єднати цих китів — справа непросте, але дорогу долає той, хто йде».

Другу дискусію присвятили представленню Київським офісом Інституту Кеннана, відомими громадськими акти-

вістами України та експертами з громадської організації «Глобал Юкрейніанз» результатів незалежного аудиту ефективності культурної дипломатії України впродовж 2014–2016 років. Запропонували шляхи інтенсифікації зусиль задля формування лідерського потенціалу нашої держави за кордоном.

Форум виробив рекомендації щодо виведення культурної дипломатії України на новий рівень ефективності та стратегічного планування. Учасники переконані у необхідності її цілісної стратегії, комунікації державного та недержавного секторів, інвестицій у людський потенціал (тренінги, семінари тощо).

Проекти культдипломатії мають бути із чітким та концентрованим меседжем; значена дипломатія України має сприяти симпатії до неї закордонної аудиторії, а діаспора — заохочуватися з боку держави. Експорту українського продукту за кордон сприятиме налагодження кооперації між вітчизняним бізнесом та культурним середовищем.

Фото авторки

Урок промоції держави

Хелена Кейн Фінн надела приклади ефективності культурної дипломатії:

— Україна може використувати культурну дипломатію для підтримки міжнародного діалогу, а також просувати власний позитивний імідж на глобальній міжнародній арені, якщо в рубриці культурної дипломатії включати наукові, професійні та культурні програми обміну. Йдеться про конференції та лекції з політичних, економічних і соціальних питань, літературні читання, фільми, театральні вистави, виставки мистецтва, танцювальні та музичні виступи.

Існування цифрового медіа та інших засобів сучасної комунікації надає змогу зміцнити будь-який захід. Медіазаходи дозволяють таким

країнам, як Україна, розповсюджувати свої культурні та моральні цінності.

Новітні технології є інструментом комунікацій, але вплив технологій залежить від людей. Мені приємно було почути під час дискусій поси-

на на потребу обміну думками між людьми. Наприклад, у будь-якій країні, де я працювала як дипломат, ті, хто надавав мені допомогу з огляду на ідентифікацію найбільш впливових осіб, були люди, які долучалися до наших про-

грам обміну студентами Фонду Фулбрайта. Той, хто провів рік чи більше у США, вже може працювати культурним перекладачем, оскільки кожне суспільство має свої особливості, табу.

Українці, подорожуючи, представляють Україну, і люди робитимуть висновки про неї, виходячи з того, що ви робите і кажете. Тому треба робити інвестиції в людей. ЗМІ — це важливо, але особисті контакти — ще важливіший інструмент. Водночас треба запрошувати іноземних туристів, бо талановитий студент, який приїхав до вас сьогодні, може стати завтра міністром у своїй країні.

Культурна дипломатія — форма м'якої сили, яка використовується, аби уникнути військових конфліктів.

постаті

■ І ТАКЕ «ВІКНО В ЄВРОПУ»

У Шевченківському національному заповіднику відбулася наукова конференція, присвячена 80-річчю від дня народження корінної британки, відомої письменниці, перекладачки, громадської діячки і правозахисниці Віри Річ (Фейт Елізабет Джоан Річ (1936–2009), яка заповіла поховати свій прах у серці України, яким вважала могилу Тараса Шевченка.

Автор цих рядків, мабуть, уперше за свою кар'єру журналіста брав участь у такому заході не як репортер. Точніше, як репортер, але з досить уже далекого минулого. Його репортаж 26 травня 1998 року на цілій шпальті «Вечірнього Києва» про нагородження нових лауреатів премії Фонду Шевченка, який очолює Людмила Красицька, без перебільшень став рятівною паличкою для дослідників життєпису Віри Річ, її зв'язків з Україною. Дізнавшись, що «Вечірка» як колективний лауреат цієї премії є інформаційним спонсором події і відряджає цілу делегацію до Канева, англійка вирішила приєднатися до нас і вперше вклонитися могилі Великого Кобзаря. «A path as steep as Calvary. . .» – «Крутий, мов на Голгофу шлях. . .» – так починався вірш, написаний того дня поетесою. Так починався і мій репортаж.

І от конференція. Слухаючи вступне слово генерального директора заповідника Мар'яна Піняка, доповіді науковця Львівського національного університету імені Івана Франка Ірини Одрехівської, провідного бібліотекаря заповідника Наталії Гаєр, його науковців Алли Гейзе, В. Дзими, Л. Миколенко, викладача спеціалізованої школи № 6 м. Канева Л. Калашнік та інших, декламування віршів Тараса Шевченка та Івана Франка в перекладах Віри Річ, підготовлене учнями цього навчального закладу, мені залишалося з хвилюванням чекати своєї черги, а водночас думати над тим, як по-справжньому величне проходить часом поруч, належним чином не оцінене і не усвідомлене. «Духовна онука Шевченка» – чи багато їх, навіть в Україні суціль, було удостоєно такого звання?

Тепер уже можна про це сказати. Віра Річ – явище унікальне. Завдяки подвижницькій діяльності цієї жінки англомовний світ знає щонайменше 47 українських поетів – від Тараса Шевченка до Василя Стуса, знає, між іншим, і білоруських, бо так сталося, що з дитинства Фейт була пов'язана з білоруською діаспорою в Лондоні.

На конференції багато говорилося про переклади як такі. Віра Річ цінна ще тим, що дотримувалася у цій справі твердої лінії максимального дотримання оригіналу, чого не скажеш про багатох сучасних перекладачів, які не обтяжують себе пошуками слів, можливо, архаїзмів та історизмів, а також стилістичних ходів, аби адекватно передати дух твору й епохи, коли жив і творив той чи інший автор. Тому завдяки жінці, чий прах покоїться неподалік могили Кобзаря, Європа, до якої ми прагнемо, і загалом англомовний світ, за бажанням знатиме саме Шевченка, саме Франка, саме Лесю Українку та інших наших митців, а не те, що нині йменуємо фейком.

Микола ЦИВІРКО

Зразкове «Слово» Анатолія Паламаренка

Народний артист України, лауреат Шевченківської премії, Герой України Анатолій Паламаренко – один із тих митців, які протягом усього творчого життя активно пропагують національну культуру українського народу.

Змінювалися часи, змінювалися влади, але для Анатолія Несторовича головним дороговказом завжди залишалося рідне слово. Нещодавно митець погодився відповісти на кілька запитань нашого кореспондента.

– Чи змінилося за часів незалежності ставлення до української національної культури?

– Змінилося, але, на жаль, не в кращий, а в гірший бік. Можна багато і справедливо критикувати радянські часи. Але тоді дуже велике значення надавалося розвитку розмовного жанру.

Пам'ятаю, як ще в сімдесяті роки приїхав на гастролі до Луганська, і хоча це був понеділок, але вони відбулися при повному аншлагу. У Донецьку дуже тепло зустрічали мій спільний виступ із Дмитром Гнатюком. І в Херсоні, і в Миколаєві, і в Одесі – скрізь у цих, здавалося б, зросійських регіонах мав повнісінькі зали. Тому ті часи для мене як артиста дорогі, я ніс слово в люди, працював плідно і мав багато вдячних слухачів. По телебаченню мене транслювали, літературні концерти були. У цьому сенсі я вже більше двадцяти років страждаю.

Але повернення в ті часи все одно не хотів би. Ми пішли вперед. Нарешті маємо Україну, незалежну, як я мріяв. Ми мали нашу, але не свою землю, наш, але не свій народ. Я не ностальгую, бо багато побачив та осмислив. Тепер із висоти свого віку я можу оцінити і порівняти: що то таке – жити в імперії і в незалежній державі, яка буде демократією. Просто не всі до цього досі.

Проте, на жаль, не все в нас гаразд. Хоча ми й живемо в незалежній Україні, але не бачимо української України. Відбулася капіталізація мистецтва, й українська культура

залишилася сиротою в рідному домі. Послухайте, які мелодії лунають у маршрутних таксі. Це недорозвинена попса, яка до того ж переважно лунає мовою окупанта. У той час, коли ми перебуваємо з Росією у стані війни, повсюди звучить «Русское радио». А в нас є стільки прекрасних українських народних пісень, що їх виконували геніальні артисти, чий імена відомі далеко за межами нашої держави. Чому їх ніде не чути? Я вже не кажу про те, який жакликий продукт заповнив наше телебачення, про якість періодичних видань, що пропонують українцям.

Ми винні у тому, що в нас не виробилося почуття любові до України, що ми впустили в своє серце «русский мир». Подивіться, де найлегше здобувати перемогу агресорові: там, де найменша увага приділялася розвитку культури. А гасло «Єдина країна – єдина страна» швидше не об'єднує, а роз'єднує наше суспільство.

– А чи цікавляться сьогодні українці рідною культурою?

– Звичайно, цікавляться. Я в цьому нещодавно вкотре переконався, коли відвідав місто Стрий, де дав кілька концертів. Відчув, як спрагло тягнуться людські душі до українського слова. А на день народження Тараса Шевченка

виступав перед студентською молоддю в Українському домі. Впевнений, що багато зі студентів усвідомили велич Кобзарєвого слова і вийшли після концерту вже зовсім іншими людьми. Українці скучили за красивим художнім словом. Де б я не виступав, скрізь люди приймають чудово, але запрошують тепер рідко.

– То що ж потрібно зробити, аби національна культура зайняла гідне місце в житті народу?

– Щоб відродити українську культуру, спочатку треба відродити українську мову. Я би по всій державі вивісив білборди зі словами: «Рідна мова – мати єднання, батько громадянства і сторож держави», «У державі недержавною мовою розмовляють наймити, гості й окупанти» (до речі, це слова Карла Маркса) та пророчі Шевченкові: «І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь. Бо хто матір забуває, Того Бог карає, Того діти цураються, В хату не пускають...»

Сьогодні, по суті, триває війна на двох фронтах. І волонтери мають активно включитися у внутрішню боротьбу за збереження наших душ. Адже чужа путінська мова сьогодні з'їдає їх, як омега дерева, як колорадський жук стебло картоплі.

Нам потрібно готувати нове покоління, яке буде

українськомовним. А для цього треба, щоб дитина, як тільки переходить поріг школи, забувала чужу мову і переходила на свою рідну. Учителі повинні спілкуватися з дітьми винятково українською мовою, і не лише під час уроків. Сьогодні ж, на жаль, багато шкіл хоча офіційно українськомовні, але насправді двомовні, і не спроможні виховати справжнього українського патріота.

Також потрібен закон, аби у Верховній Раді України було заборонено спілкування мовою окупанта. Вимогою для всіх чиновників має бути досконале володіння державною мовою.

Я із задоволенням слухаю на українському радіо програми за участю Павла Мовчана та Любові Голоти, присвячені рідній культурі та рідній мові. Шкода, що мало хто має можливість їх почути. Такі програми мають звучати на центральних телеканалах.

Сьогодні дуже багато залежить від того, чи зуміємо ми зберегти свою рідну українську мову. Якщо збережемо мову, то збережемо і державу, зможемо відродити нашу культуру і нашу духовність.

– І на закінчення нашої розмови, будь ласка, кілька слів про Вашу викладацьку діяльність.

– Я працюю викладачем у Національній музичній академії імені П. І. Чайковського та в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова. Викладаю предмети «Слово» та «Сценічне слово».

Потрібно, щоб майбутні філологи розуміли глибину українського слова. У школі дітям не доносять цього. Це те саме, що дати скуштувати яєчну шкарлупу і не дати спробувати жовтка. Лише якщо ми виконуємо той чи інший твір із правильною інтонацією, можемо повною мірою зрозуміти, що ж хотів сказати автор.

Я пишаюся багатьма своїми виконавцями. Серед них і лауреати Національної премії України імені Т. Г. Шевченка Анжеліка Швачка та Людмила Монастирська, чий імена відомі далеко за межами України.

Спілкувався Едуард ОВЧАРЕНКО

редактор

Єлизавета КРАСНІЧЕНКО

театр

■ ЧОМУ ЧОЛОВІКИ ГИНУТЬ...

У Київському муніципальному академічному театрі опери і балету для дітей та юнацтва відбувся фестиваль, на якому дивували мистецтвом танцю кращі українські та іноземні представники цього жанру. «КМАТОБ-FEST» набуває обертів, і цьогорічний є цьому підтвердженням.

Художній керівник фестивалю Олексій Бусько ідею побудови програми висловив так: «У житті так складається, що інтерпретація важливіша за саму подію, і всі люди поділяються на два типи: одні інтерпретують події, інші – їх створюють».

Думаю, що ці слова і можуть бути ключовими у переданні відчуттів, які винесли глядачі після перегляду однієї з найскравіших вистав, що має філософську назву «Деякі чоловіки мають померти». І все це у форматі перформансу під мелодію світових хітів та в супроводі українських музикантів – за оригінальною ідеєю та під керівництвом Томаса Меттлера (Швейцарія) – у співпраці з танцівниками й акторами зі Швейцарії, Великобританії та України. Серед зіркового складу виконавців ролей є й Олексій Бусько, і Томас Меттлер. А сама вистава вразила публіку глибинною драматургією та розумінням усіх тонкощів психології чоловічих стосунків, які виникають в екстремальних ситуаціях та можуть бути останніми миттєвостями життя людини.

Вразила гра акторів, вразив музичний супровід, у якому вінок світових хітів оздобила своїм виконанням українських автентичних пісень вокалістка Наталя Хоменко. Вразив суцільний креатив і несподівані імпрізації, до яких актори залучали глядачів із залу. Красивих дівчат чоловіки-актори запросили на сцену і танцювали з ними як востаннє.

Кожен присутній відчув цю енергетичну хвилю та емоції, які випромінювали артисти, що у фіналі довели глядачів до сліз і позитивного емоційного стресу.

А в основу сценарію автор заклав декілька простих запитань, на які мовою танцю відповів так глибоко і метафорично, що, як кажуть, душу вивернуло...

Що таке чоловік? Чого понад усе боїться? Хто з чоловіків заслуговує на смерть? Заради чого варто вмирати? Чи помирає людина, коли помирає любов? Як жити перед лицем смерті? Скільки разів треба померти, щоб стати чоловіком? Чи можете ви сміятися над смертю? Наскільки смішною може бути людина? І коли ти востаннє сміявся над собою, чоловіче? – оце і є той перелік запитань, на які просто геніально дали відповідь і режисер, і вся акторська трупа.

А так глибоко і тонко відчути наш біль стосовно подій, що відбуваються на Сході, може не кожен чоловік. Це під силу лише духовним та обдарованим людям, яких виховано в цивілізованому світі. «Віват, Маєстро!» – вибухнув зал. Віват!

 Леся САМІЙЛЕНКО
 Фото Яна МАШТАЛІРА

Єлизавета КРАСНІЧЕНКО
**Керівник
Théâtre del'Atalante
Ален Барсак –
людина з цікавою
життєвою історією.**

Він народився у театральній родині. Мати Алана – Людмила Клячко – була племінницею відомого сценаріста і декоратора російського балету Леона Бакста. А батько, Андре Барсак, співпрацював із видатними французькими театральними режисерами двадцятих-тридцятих років – Шарлем Дюленом і Жаком Копо.

Більше 32 років тому Алан Барсак та його дружина Агата Алексі створили свій колектив, який поступово набрав обертів і сьогодні відомий французам як Théâtre del'Atalante. На його сцені глядачі могли побачити вистави за творами Чехова, Славкіна, Федо, Дюрренматта, Йонеско, Мрожека, Мюллера, Бернарда, Турріні, а ще Сартра. Саме твір останнього і продемонстрували киянам. А мені пощастило поспілкуватися особисто з Аланом та з одним із акторів – Хаїме Азюле і дізнатись більше про французький театр!

Алане, розкажіть про особливості французького театру? Як довго у репертуарі вистава, з якою Ви завітали до України? У яких країнах ще її показували?

Алан: У Франції є одна особливість: у нас дуже мало теа-

Театр на Монмартрі

Сцена із вистави «За зачиненими дверима»

тральних труп, здебільшого актори грають одну й ту саму п'єсу у різних куточках країни. Через те, що немає театральних труп, окрім «Комеді Франсез» та ще кількох театрів, немає і репертуару. Отож, коли театральний колектив ставить одну й ту саму п'єсу, яка подобається глядачам, то він починає показувати її в інших театрах. Щодо вистави «За зачиненими дверима», то ми вже демонстрували її 122 рази. Певна річ, у Франції, у франкомовних країнах, тобто у Бельгії та у Швейцарії, та інших: в Естонії (у Таллінні), у Росії (в Москві), наступного року ми покажемо її в Іспанії (у Мадриді).

Чому Ви вирішили звернутися до психологічної драми? Для Вас це вже традиція, чи, можливо, експеримент?

Алан: Наш театр – це театр-відкриття. Під час гастролей ми показуємо як класичні п'єси, так і сучасні. Ми маємо на меті оце відкриття, дослідження – чому той чи інший персонаж так чи інакше себе поводить.

Алане, чи були серед режисерських рішень кардинальні?

Алан: Було зовсім небагато змін стосовно того, як варто показувати цей твір глядачам. Сартр написав його під час війни і для друзів. Цю п'єсу вже багато разів ставили на сцені. Ми вирішили виключити все, що давало посилання на час, коли відбувались зображені події. Треба, аби цей твір сприймався глядачами не тільки сьогодні, але й у майбутньому. В нас – мінімум декорацій. Ми граємо у такому форматі: актори – посередині, глядачі – з двох боків, таким чином глядачі відіграють роль своєрідної стіни.

Це складний, глибокий для осмислення твір... Звісно, що у такій п'єсі мали б узяти участь найкращі актори театру. Декілька слів про кожного актора, який зіграв у цій п'єсі?

Алан: Роль Гарсана виконує актор, якого я знаю досить давно, він також був одним із режисерів нашого театру. Мені дуже подобається цей актор, оскільки в нього відчувається справжня внутрішня сила. Також він трохи висту-

пав з Анатолієм Васильєвим, отож навчався за принципами Станіславського. Іншу нашу акторку звати Анн. Я вперше працюю з нею і мені це надзвичайно подобається. Я відчуваю молоду жвавість її гри, яка, між тим, дуже «доросла».

Естель – це складний персонаж. Спочатку вона виступає перед глядачами як молода красива жінка. Але потім глядачі дізнаються, що вона вбила власну дитину, яку народила від коханця. Для цієї ролі потрібна була така акторка, яка не показує всіх емоцій відразу.

Інес – це жінка, яка кохає інших жінок. Усе життя вона прожила із Флоранс, яку дуже любила. Інес подобається завдавати страждань іншим. Усередині вона дуже нещасна, і це своє нещастя направляє на інших, а саме на людей, яких любить. Коли вона потрапляє у пекло, то прагне зустрітись з Флоранс, та замість неї бачить іншу молоду жінку і раптово закохується у неї. Але Естель цікавлять лише чоловіки. Як ви бачите, уся п'єса базується на протиріччях.

Хаїме, Ви вперше в Україні. Що встигли побачити і що сподобалось? Які загальні враження від поїздки?

Хаїме: Ми в Україні лише кілька днів, але вже відвідали монастир, музей Булгакова та Софійський собор. Київ – дуже гарне місто з неймовірною архітектурою, запам'ятались та вразили маленькі домівки в італійському стилі. Це – велике місто, в яке треба вертатися знов і знов, аби дізнаватись більше про Україну.

Французьке пекло

**Київський театр
«Колесо» та паризький
Théâtre del'Atalante
поєднує одна
цікава деталь.**

Обидва театри розташовані в культурно-туристичному епіцентрі своїх країн: «Колесо» – на Андріївському узвозі, а Théâtre del'Atalante – на Монмартрі.

Тож не дивно, що в рамках Французької весни-2016 до знаного у Києві театру «Колесо» завітали французькі гості, та ще й не з порожніми рука-

ми, а зі своєю виставою «За зачиненими дверима» за п'єсою Жана-Поля Сартра.

Протягом трьох днів любители театру мали можливість побачити унікальну виставу в незвичайній інтерпретації. Адже дивно видалась театральна зала, розташування глядачів, акторів та декорацій. Сцени як такої не було. З обох боків сиділи глядачі, посередині – грали актори. На стіні – субтитри російською мовою.

Три душі потрапили до пекла. Однак пекло за Сартром

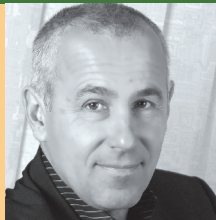
выглядає зовсім не традиційно: зачинена кімната без вікон і дзеркал, три людини, залежні одна від одної, неможливість померти, відсутність життєвого руху. Актори не грали, вони жили на сцені. Вистава була дуже наближена до оригіналу твору, а також звучала мовою автора, що, безперечно, додавало французького шарму.

Яка ціна помилки? Який сенс буття? Що знаходиться за зачиненими дверима? Низка питань, що виникали у голові

ще довгий час після перегляду вистави, на яку хочеться повертатися знов і знов...

Єлизавета КРАСНІЧЕНКО

редактор
Володимир СУБОТА

слобожанщина

■ ДУЕТ БАЯНІСТІВ

У філармонії відбувся прем'єрний концерт «Від бароко до сучасності», в якому виступив новостворений дует баяністів у складі Дмитра Жарикова та Олексія Липового. Обоє закінчили Харківський національний університет мистецтв імені І. Котляревського, здобули заслужене визнання у престижних республіканських та міжнародних конкурсах, виступали із відомими музичними колективами. І хоча вони живуть у різних містах (Харкові та Сумах), зуміли об'єднати свої творчі потенціали, що дало змогу створити цікаву концертну програму. На концерті звучали твори Ференца Ліста, Антоніо Вівальді, Яна Сібеліуса, Петра Чайковського, Франка Анжеліса та інших.

Дмитро ЖАРИКОВ та Олексій ЛИПОВИЙ

■ «КРОКОВЕЕ ПОЛЕ»

У Центральному парку культури і відпочинку імені М. Горького пройшов гала-концерт XV Відкритого фестивалю традиційної народної культури для дітей та молоді «Крокове коло», серед яких – 21 гурт та 34 солісти – дослідники української культури, майстри традиційних ремесел і декоративно-ужиткового мистецтва, виконавці народної музики, учні шкіл естетичного виховання та студенти вищої школи.

На сцені були відтворені весняні, троїцький, купальський обряди, різдвяний вертеп та щедрування з «козою».

Найкращі фольклорно-етнографічні дійства продемонстрував народний колектив із Нової Водолаги «Вербиченька». Особливо цікавим було їхнє відтворення актуальної на сьогодні теми проведення до війська (фольклористична програма «А я свого миленького в похід виряджала»). Одразу всі групи гурту (молодша, старша та студентська) вибороли перемогу у різних номінаціях фестивалю.

Перемогу у гуртовому співі здобули зразковий фольклористично-етнографічний колектив «Мережка» (гімназія № 6, Харків), фольклорний гурт «Веселка» (Дитяча школа мистецтв, Харків), вокально-хореографічний ансамбль «Візерунок» (Чугуївський районний будинок культури), дует у складі Ольги Никитюк та Лайлі Сулхдост (Харківський палац дитячої та юнацької творчості), фольклорний ансамбль «Джерельце» (Шарівський СБК Богодучівського району), фольклорний гурт «Щебетушки» та дует із цього ж гурту у складі Марії Лупан та Дарини Кулімякіної (Харківський обласний палац дитячої та юнацької творчості), фольклористичний гурт «Фарби» та фольклористичний гурт «Лада» (Харківська державна академія культури).

Переможцями серед солістів стали Віра Христіна з Нової Водолаги, Анастасія Синепол із села Шарівка Богодучівського району, харків'яни Денис Воропаєв, Марія Лупан, Ольга Никитюк, Дарина Кулімякіна, Катерина Сафонова, Дарина Грінчук, Ірина Львова, Катерина Жук, Вікторія Клименко, Олена Мисевич, Олена Биканова та Вікторія Пудченко.

«Театральне вікно у Європу»

Володимир СУБОТА

«Театр на Жуках» (назва походить від найменування житлового масиву імені М. Жуковського у Харкові) – один із 19 недержавних театрів міста.

Заснований майже десять років тому сімейною парою Ольгою і Петром Терновими. Песимісти не вірили в успіх їхнього проекту, оскільки трупна орендувала зал в одному з коледжів на околиці Харкова. Ставили одне-єдине питання: «Хто з глядачів поїде туди?» Тим більше, що зала лише на сорок місць.

Та перший спектакль Григорія Горіна «Забути Герострата» пройшов з аншлагом. Ольга Тернова здійснює режисерську політику, орієнтуючись на класичну та сучасну драматургію, працює, як правило, з непрофесійними акторами або студентами театральних навчальних закладів. Таким чином прагне самостійно виховувати акторів у стилі театру. Петро Терновий – журналіст за фахом, продюсер та драматург. Лідери трупи займаються улюбленою справою свого життя і залучили до театру 30 однодумців, котрі тут проводять увесь вільний час. Для них сцена стала не місцем заробляння грошей, а місцем, де реалізується їх особистий творчий потенціал.

Як відомо, віддані справі заше досягають успіху. Перше визнання прийшло на фестивалі «Живи» у Сімферополі, де «Театр на Жуках» пока-

зав спектакль, створений за участю волонтерів з Японії, Німеччини, Польщі, Швеції, України.

Потім була участь у фестивалі «Театральна весна», у театральному таборі у замку Хартенберг (Чехія), гастролі у Польщі. Сьогодні в репертуарі театру більше десяти спектаклів.

Кілька років тому театр започаткував власний проект «Театральне вікно у Європу», за яким до України передбачений приїзд європейських театральних діячів для передавання досвіду.

– У нас небагато хто обізнаний із європейським театром. Вони і ми – це два окремих світи. Отож нам хочеться запрошувати у країну тих, хто може показати щось нове. Не таке, як у нас. І не тому, що вони кращі, а тому, що просто інші, – каже Дмитро Терновий.

У рамках цієї ініціативи студенти театального відділення Харківського національного університету мистецтв імені І. Котляревського, Національного університету кіно, театру і телебачення імені І. Карпенка-Карого, Харківської державної академії культури вже співпрацювали із польським режисером з театру «Брама» Даніелем Яцевичем. За всіма канонами європейського театру спільно була поставлена п'єса «Людина як поле бою».

– Це не класична постановка у повному розумінні цього слова, – розповів режисер. – У ній немає визначених мізансцен. Ми пропонуємо глядачам долучитися до розмови і самим розставити акценти. Це, найвірогідніше, імпровізація. Для європейських кра-

Дмитро ТЕРНОВИЙ

їн це звична ситуація. Адже там прихильні до «німецького брехтівського театру», котрий прагне, щоб глядач розмірковував над тим, що він бачить, і постійно це аналізував.

Зовсім інший театр продемонстрували актори Марк Жак і Жиль Совестр із Регіонального центру драматичного мистецтва міста Клермон-Ферран (Франція) студентам театральних відділень шести мистецьких навчальних закладів Києва, Харкова і Миколаєва. Вони провели майстер-класи з мистецтва комедії дель арте (це комедія масок – вид народного театру). Найбільш відомими персонажами комедії масок є Панталоне, Арлекін, Коломбіна та Бригелла. Негативні персонажі

виступають у масках, а позитивні – без них.

А недавно в рамках згаданого проекту Україну відвідав британський режисер Томі Лексен, котрий представляв лондонський BeFrank Theatre...

Безумовно, студентам цікаві такі тренінги, оскільки з першоджерел дізнаються про сучасний європейський театр. Проект «Театральне вікно у Європу» створює для цього всі умови.

Трупа «Театру на Жуках» намагається слідувати сучасній драматургії і театральним процесам. І треба віддати належне, що у репертуарі – не тільки твори відомих авторів. Дмитро Терновий пише п'єси, які користуються популярністю у глядачів. Його «Деталізація» перемогла в австрійському конкурсі «Говорити про кордони: життя в добу змін», організованого режисером Крістіаном Папке та Австрійським федеральним міністерством з європейських та міжнародних справ.

«Театр на Жуках» не обмежується власним творчим процесом. Він уболіває за всю театральну спільноту і сучасний український театр.

– Свого часу в Україні народилася ідея проводити такі звані шоукейси, на яких європейським критикам і менеджерам показуються кращі здобутки наших театрів. У грудні минулого року був проведений останній, але потрапити на нього, на жаль, було неможливо. Отож ми ініціювали звернення до Європейської театральної конвенції як організатора цього заходу, у якому прохаємо надалі проводити спершу відбіркові конкурси серед театральних колективів країни для подальшої участі у цьому шоукейсі. Це дасть змогу європейському глядачеві побачити кращі українські вистави, а не ті, які хтось для цього обере. Сьогодні цей документ підписали вже 25 театрів, – розповідає Дмитро Терновий.

Нині «Театр на Жуках» на гастролях: виступає у Парижі, де бере участь в акції «Українського сезону у Парижі», Нюрнберзі, Мюнхені та Кракові, показує спектаклі «Ромео і Джульєтта» за однойменною п'єсою Вільяма Шекспіра та спектакль-медитацію «Ex Nihil», проводить майстер-класи.

Вистава «Ex Nihil»

редактор
Тетяна ЧЕРЕП-ПЕРОГАНИЧ

МИСТЕЦЬКА РОДИНА

**■ ВЕСНО, ДАЙ-НО Я ТЕБЕ
 ФОТОГРАФУЮ**

Петро Радущинський – фотограф до глибини своєї душі. Це той випадок, коли професія приносить задоволення, коли не тільки людині, а, приміром, весні ти можеш сказати, що збираєшся провести з нею фотосесію, і від березня до травня робити те, від чого серце співає. Бо ж розквітають у твоєму фотооб'єктиві ніжні проліски, тече березовий сік, земля впливається зеленотрав'ям...

Особливою віхою у творчості Петра Радущинського варто виокремити пейзажну фотографію. Найчастіше на фото з'являються рідні краєвиди.

– Старокостянтинів – це моє місто. Я тут народився. Тут живе моя сім'я. Дуже його люблю, – зізнається Петро Онуфрійович. – Нема в ньому такого куточка, який би я не сфотографував.

Загалом чоловікові довелося змінити декілька спеціальностей, доки з часом захоплення аматорською фотозйомкою, що взяло початок від батька-фотографа Онуфрія Івановича, переросло у професію. З 1981 року почав працювати фотографом у Старокостянтинівському комбінаті комунальних підприємств. А в жовтні 1986 у трудовій книзі з'явився запис «фотокореспондент Старокостянтинівської районної газети «Світло Жовтня»». Пропрацював у «районці» 18 років. Паралельно навчав дітей фотосправи у гуртку журналістики при Старокостянтинівській восьмирічній школі № 3.

Неодноразово посідав призиви місця у різноманітних фотоконкурсах різного рівня. Певний час працював фотокором газети Хмельницької міської ради «Проскурів». Член Національної спілки журналістів України з 2003 року. Фотороботами майстра ілюстровано низку книг, збірників, буклетів, антологій, поетичні збірки доньки Оксани Радущинської. Підготував ряд персональних фотовиставок.

– Мені пощастило, знаєте в чому? – каже фотограф. – Що життя дало мені можливість робити те, що найбільше подобається. Я довго шукав себе і таки знайшов. Де? У творчості!

Оксана Радущинська: «Все буде добре!»

 Тетяна
 ЧЕРЕП-ПЕРОГАНИЧ

Родина письменниці, журналістки, волонтера Оксани Радущинської мешкає в Старокостянтиніві на Хмельниччині, але це не заважає їм мати друзів по всій Україні.

Від початку війни в Україні їхня дружня родина в кілька разів збільшилася завдяки знайомствам із воїнами, адже на Сході країни вони бувають частіше, ніж у себе вдома. Та й сама ця сім'я – хіба не воїни? Все життя сміливо долають життєві проблеми, перемагають труднощі, при цьому допомагаючи іншим.

– **Оксано, ви, Радущинські, – це завжди нероздільне ТРИ – мама, тато і донька? Охарактеризуйте свій родинний трикутник.**

– Так, ми справді – як три кути: з'єднані в одне ціле любов'ю, взаєморозумінням і взаємоповагою. Багато в чому я завдячую своїм батькам. Хто вони для мене? Не просто люди, котрі народили і виховали. А ще й – надійні порадики, емоційна життєва опора, ті, хто вірять у мене попри все. На фізичному рівні – банально руки та ноги. Мама мені найліпша

подруга. Я можу розповісти їй про все й отримати пораду – як від мами, як від подруги і як від жінки. Тато готовий піти у бій із кожним, хто образить його маленьку доню... хоча доні уже немало років.

– **Можеш сказати, що запорукою твого успіху є саме підтримка батьків. Хто з них першим побачив у своїй єдиній доньці творчі задатки, як узагалі це все було?**

– Перша книга моїх поезій «На крилах мрій» з'явилася на світ виключно завдяки наполегливості батьків. Вони обоє були свідками моїх літературних початків і першими читачами.

Якби свого часу тато з мамою не наполягли, я б, напевне, не наважилася на видання своєї першої поетичної збірки, кошти на яку збирала упродовж кількох років з моєї пенсії по інвалідності.

Відтак навряд чи зараз ми вели б мову про мене як про письменницю, якби шістнадцять років тому найдорожчі люди не допомогли мені подолати нерішучість і зробити крок до своєї літературної дороги.

Тепер, отримуючи гонорари за книги, я не забуваю, з кого і з чого все почалося. Власне, кожне нагородження за перемогу у конкурсі, кожен виступ на сцені, кожна зустріч із читачами відбуваються за участю моїх батьків.

– **Що взяла собі від батька, а що від мами?**

– Ну, *по-перше*, у творчість я прийшла, наслідуючи тата. Він журналіст, фотограф. Від мами набралася за роки мудрості. *По-друге*, вони у мене неймовірно чуйні та милосердні люди, а ще великі патріоти, яким не байдужа доля рідної землі.

– **Маєте якусь пораду для українських родин щодо того, як бути щасливими, незважаючи на всі життєві біди і перепони?**

– Думаю, у кожної сім'ї свій рецепт щастя. Єдине, що хочу побажати, – не бути байдужими до рідних і незнайомих людей, жити з вірою, ніколи не втрачати надії, любити рідну землю, шанувати її історію, звичаї, мову. І все у нас, українців, буде добре!

Навіть інвалідний візок не може завадити творити добро!

Родина Радущинських – волонтери за покликом душі і серця.

Хтось, можливо, ніколи й не зрозуміє, чому вже немолоді батьки з донькою в інвалідному візку по декілька разів на місяць ось уже другий рік поспіль їздять в зону АТО, а весь той час, коли вони вдома, займаються разом з іншими волонтерами пошуком і збором того необхідного, що чекають від них їхні підопічні.

Хоч насправді тут і думати нема чого – якщо в тебе у серці живе Україна, яку сьогодні

топче ворожим чоботом російський агресор, ти не маєш сидіти склавши руки: або сам береш зброю, або всіляко підтримуєш тих, хто вже став на захист рідної землі.

– Творча сотня «Рух до перемоги», яку нині очолюю, формувалася легко і швидко, – розповідає письменниця і волонтер Оксана Радущинська. – Ми зареєстрували громадську організацію і пішли далі обраним шляхом, головна мета якого – перемога України: військова, соціальна, економічна. Життєва перемога кожного з нас,

українців. Головний напрямок волонтерської діяльності – культурологічне забезпечення військовослужбовців.

Серед волонтерів Творчої сотні – як артисти європейського, всеукраїнського рівня, так і аматори-патріоти. Це відома скрипалька Майя Онищук, оперний співак Степан Дробіт, лауреат інструментальних конкурсів, баяніст Олександр Якубов, яскраві співачки Марія Мазур та Олена Мишляковська, чоловічий вокальний ансамбль «Mikst», музика-віртуоз Ярослав Камінський, бард Ігор Бі-

лий, автор і виконавець Юрій Старчевод із Києва, гітарист і співак Юрій Вилавський, капітан ЗСУ, співак Олександр Петрук, репер Руслан Ковальчук, співачка Ірина Качан – дружина полковника, співак Сергій Скоп, школяр Артем Харченко.

Бійці не просто чекають родину Радущинських та всіх учасників ТО «Рух до перемоги», вони давно вважають їх своїми. Навіть позивні вигадали, назвавши Творчу сотню «Янголами добра», а самій Оксані Радущинській дали позивний «Ангел».

редактор
Христина ДИЧКО

культура і війна

КОМБАТ МАРУСЯ

— За періоди перебування в зоні АТО я дуже здружилася з бійцями. Хлопці стали називати мене Комбат Маруся, тож з'явився військовий сценічний псевдонім. Я написала пісню «Комбат Маруся», а згодом був створений і відеокліп.

Якось один із солдатів жартівливо запитав, чи вміє Комбат стріляти, і запропонував навчити. Я спочатку відмовлялася, але потім чомусь погодилася один раз вистрілити. Куди та куля полетіла, я не знаю. . . Згодом я зрозуміла, що того було робити не варто. Це був нехороший знак.

Тоді ми мали ще багато концертів і затрималися. А там усі знають, що, коли стемніє, їхати не можна. Ми прибуваємо на один із блокпостів і тут бачу, що наш автобус, який їхав першим, зупиняють. З автобуса виходить моя сестра, водій — їх кладуть на асфальт, над ними стають хлопці з автоматами. Я телефоную якомусь командирові, запитую, чи таке взагалі може бути. Таке було відчуття, що це навіть не наш блокпост.

Нас усіх висадили. Я дзвоню — телефон засвітився, а до мене підходить чоловік з автоматом і каже: «Поклади телефон, бо зараз вистрелю!» Це було страшне відчуття, у той момент здавалося, що на цьому може закінчитися моє життя. А він подумав, що я комусь здаю їхню позицію.

Згодом нам стало відомо, що за два дні до того на сусідній блокпост приїхала група людей, представилися волонтерами, а потім усіх розстріляли. І теж із ними був священник в рясі, як і з нами.

Тож нас там протримали усю ніч, вранці з'ясували, хто ми, і вже після цього відпустили.

Але були у мене на війні і хороші знаки. Якраз минулої зими до Дня Валентина ми підготували багато валентинок і збиралися везти їх до Бахмута, планували тематичний концерт. Але в той час там почалися обстріли. То я взяла ці валентинки, які збирала по всьому Києву, поїхала з дівчатами на військову базу на Дніпропетровщину і . . . зустріла там свою любов. Це було Стрітення, якраз ми так здибалися — весна з зимою.

Виявилось, що з Дмитром ми бачилися ще чотири роки тому на Тарасовій горі. Але доля звела нас аж тепер. На хвилину того, що він пробув рік у Пісках, почав задумуватись, наскільки важливо, коли тебе теж хтось чекає, тож дуже швидко зробив мені пропозицію і ми одружились. Зараз мій чоловік — Дмитро Глухенький — автор відеокліпів на мої пісні та оператор документального фільму на тему війни в Україні, про вихід якого ми анонсуємо згодом.

Заспіваймо українською!

Христина ДИЧКО

ДІВЧИНА-ВЕСНА

«Переможемо з піснею!» — на такій піднесено патріотичній ноті розпочинається моє знайомство з Русланою Лоцман, співачкою, заслуженою артисткою України, директором «Народної філармонії» — колективу, який ось уже два роки проводить концерти для українських воїнів у зоні бойових дій та у військових частинах по всій території країни.

«Переможемо з піснею!» — найновіша робота Руслани та її чоловіка Дмитра — мистецьке втілення вражень від буремних подій на Сході та безпосередньої до них причетності. Пісні нової України: авторські і народні — записи музичних композицій, відеокліпи, фотографії, фрагменти майбутнього документального фільму — все вмістилося на двох компакт-дисках, оформлених світлинами з українськими воїнами.

Руслана Лоцман — дівчина-весна! Енергійна, смілива, щира, надзвичайно талановита й обдарована — саме такою бачать її бійці на передовій. Своїм мелодійним голосом артистка запалює серця тих, хто тримає нам наше небо над Україною, та на якусь хвилину тамує гул бойових машин та звуки вибухів.

На початку квітня виповнилося два роки проєктові «Народна філармонія», ініціатором створення якого стала співачка. Це динамічне мистецьке об'єднання, покликане, насамперед, підтримувати воїнів АТО, вимушених переселенців, здійснювати благодійну і просвітницьку діяльність. Серед учасників — Раїса Недашківська, Валентина Ковальська, Марія Миколайчук, Володимир Талашко, Олександр Гурець та багато інших відомих митців. Із кожним концертом долучаються все нові і нові імена. Як наголошує сама Руслана, «наша філармонія "Народна" — тому що від народу, з народом і для народу».

Проєкт справді унікальний — від часу створення вдалося провести понад три сотні концертів та мистецьких заходів не лише у зоні АТО, а й по всій Україні та за її межами. Учасники повністю віддають себе служінню ідеалам патріотизму та українства, постійно ге-

нерують нові ідеї і незмінно опікуються захисниками української землі.

Цього року «Народна філармонія» започатковує Всеукраїнський фестиваль-конкурс українського кіно і пісні імені І. Миколайчука «Миколайчук-Фест» з нагоди 75-річчя актора. В рамках проведення фестивалю організатори планують різноманітні акції на Сході та Заході України і запрошують долучитись всіх охочих митців.

КУЛЬТУРА — КЛЮЧОВИЙ СТЕРЖЕНЬ УКРАЇНСТВА

— Концерти в АТО — дуже різні, — розповідає співачка Руслана Лоцман. — Нам доводилося бувати на позиціях, куди не доїжджала навіть підтримка зі штабів. Хлопці телефонували і просили привезти звичайної питної води. Вони нам показували, як очищували ту, яка там була: рвали сорочки і з них робили «фільтри», відціджували, а потім ту воду пили. Ми приїхали до них із виступом, привезли бутлі з водою, але то така позиція була — шуміти не можна. Авто їхало з вимкненими фарами... таке враження, що це не з тобою відбувається, а знімають якась кіно.

Колонку поставити і кричати «Ой, давайте співаємо українських пісень!» — того не можна робити. В мене були концерти в машині. Стоїть блокпост, п'ять хлопців, наприклад. Мені ж хочеться їм подарувати пісню, сказати якась добре слово. Але вони перебувають у таких умовах, що голосно не заспівати, там усе слід робити максимально тихо, не привертаючи уваги. Бо так ми ризикуємо

своїм життям, і життям хлопців. Тому часто бувало так, що декілька солдатів сідали в машину, я їм на телефоні вмикала мелодію і співала три-чотири пісні. Того вистачало, аби вони усміхнулися.

Якось під Волновахою доїхали до місця, від якого далі не пропускати. А ми привезли генератори, іншу волонтерську допомогу. Тож хлопці виїхали, щоб нас зустріти і це все отримати. Ми їм могли щось заспівати, розрядити атмосферу, трошечки підтримати. Але це дуже складно, коли бачиш, що у них в очах зовсім інше. Ти пробуєш воїна відволікти, але він зосе-

реджений на тому, що зараз має повернутися, бо там стріляють: хоч би ніхто не загинув. Це досить-таки важкі моменти.

Одного разу ми чекали військового, який ніяк не міг доїхати і забрати те, що ми йому привезли. Каже: «Ви знаєте, у нас тут зачистка, я буду хвилину за 15». Але чекали ми набагато довше. І коли він нарешті приїхав, я побачила ці завуглені руки у 19-річного

юнака, то не розуміла, як можна тут співати. Хочеться просто забрати його з собою. Але ж бачиш, що у цих юних очах вже така мудрість надзвичайна і усвідомлення того, що він робить.

Траплялося, ми привозили хлопцям волонтерську допомогу і тих 15 хвилин, поки усе розвантажували, я співала, бо не було часу на повноцінний концерт.

Були виступи, які ми проводили у містах, що вже контролюються нашими солдатами. Мене дуже зворушила зустріч із тамтешніми жителями міста із сепаратистськими настроями, де зараз висять українські прапори. На таких концертах відчуваєш себе не зовсім упевнено. Бо неоднозначна публіка. В людей різні погляди на все, і ти не знаєш, як вони можуть зреагувати. Було відчуття, що може бути якась провокація.

А в Бахмуті, наприклад, уже після закінчення концерту люди співали разом з нами всі пісні, які знають, не йшли додому. Я зрозуміла, що бракувало української пісні у цьому краї. Культура — ключовий стержень українства. І саме від цього треба відштовхуватись, у тому числі й на державному рівні.

редактор
Любов ЯКИМЧУК

ПІСЛЯМОВА

■ НАСТІЛЬНА ГРА СКОВОРОДИ

За мотивами життя філософа та письменника Григорія Сковороди створили настільну гру.

До розробки «Мандрівця» причетний Національний літературно-меморіальний музей Григорія Сковороди в Харкові та художниця Марися Рудська.

На малюнках Сковорода постає близьким до сучасників – на самокаті та в постійному русі.

«Діти, які розглядають ці малюнки, відчувають, що Сковорода не аж ген-ген далеко, майже за 300 років від них, а ось тут – у кожному, хто намагається зрозуміти його філософію», – розповідає в інтерв'ю «Читомо» заступниця директора з наукової роботи музею Олена Рибка.

«Мандрівець» – гра-бродилка з виконанням місії. Основа гри – це життя Сковороди, основні життєві віхи – навчання, співи у придворній капелі в Петербурзі, подорож Європою, викладання у Переяславі, Ковраю, Харкові і мандрівки Слобожанщиною. Кожен гравець отримує власне завдання-місію, а впродовж гри має збирати свої картки.

«А якщо ти став на поле свого суперника, то можеш його місію забрати, обміняти або подарувати – тут усе залежить від того, яким шляхом хочеш пройти в цьому житті, – пояснює Олена Рибка. – Виконуючи місії, учасники більше дізнаються про основні універсали Сковороди – сродну працю, пізнання, дві натури і три світи. . . Але роблять це у процесі гри – шукаючи у хащах тварин, знаходячи спільне й відмінне в малюнках».

Треба сказати, що до того, як в українських хатах з'явилися портрети Тараса Шевченка, у них були портрети Григорія Сковороди. Утім, Сковорода є менш «іконічним» образом, і не скажеш, що докола нього є культ. Його пам'ятнику в Києві миють голову студенти Києво-Могилянської академії, на його честь влаштовують сучасні фестивалі.

Любов ЯКИМЧУК

З 19 до 25 травня у Києві проходить XI Міжнародний фестиваль поезії «Київські Лаври», засновником якого є журнал «ШО» та його головний редактор Олександр Кабанов.

На відвідувачів очікують виступи близько сотні поетів з України, США, Великої Британії, Грузії, Росії, Німеччини, Ізраїлю, Чехії, а також білоруська поезія й сучасна поезія Африки. «Культура і життя» підготувала для вас коротку «екскурсію» фестивалем.

Зокрема, на захід завітає поетка та науковець Фіона Семпсон (Велика Британія). Авторка 25 томів поезій, критики та філософії. Її книжки перекладені 30 мовами. Викладає поезію в університеті Рохемптона, очолює Поетичний центр.

Фіона Семпсон – член Королівського товариства літератури, Вордсвортської спілки, Королівського товариства мистецтв. Збірка її віршів в українському перекладі під назвою «Марево» вийшла у видавництві «Український письменник». «Мені подобається у своїх текстах експериментувати з формою, тому мені ближчий верлібр, – каже вона. – Маю, приміром, вірші, де одне речення розтягнуто на строфу і кожне має свій сенс».

Фіона Семпсон виступить під час презентації журналу «Poem: International English Language Quarterly» (Великобританія). У рамках цієї презентації свої вірші будуть читати також Маріанна Кіановська, Марія Галіна, Василь Голобородько, Ольга Шварова, Катерина Калитко, Дмитро Лазуткін, Олег Коцарев. Захід відбудеться в неділю, 22 травня, о 17:30, у фестивалі-ресторації «Диван» (Бессарабська площа, 2).

З Німеччини з виступом приїде Ульріке Альмут Зандіг. Вона – молода і дуже цікава німецька авторка. Пише поезію, прозу та радіоп'єси. Є членом німецького ПЕН-центру.

Поетичні читання за участю Ульріке, а також українського поета Григорія Семенчука відбудуться у суботу, 21 травня, у фестивалі-ресторації «Диван».

Під час відкриття фестивалю – у четвер, 19 травня, о 19:00, у все тому ж «Дивані», відбудеться вечір під назвою «Євреї різних народів». Свої вірші прочитають: Андрей Гріцман, котрий прилітає зі США, одесит Борис Херсонський, Аркадій Штипель з Росії, Михайло Юдовський з Німеччини та росіянин Лев Рубінштейн. Модератор – Юрій Володарський.

Також заслуговує уваги презентація книги українських перекладів одного з найвідоміших сучасних чеських поетів Івана Верніша. Презентація проекту «Прогулянка довкола пивоварні» за участю поета відбудеться у неділю, 22 травня, у кнайп-пабі «Купідон»,

що на вулиці Пушкінській, 1–3/5.

У п'ятницю в «Дивані» о 20:30 буде представлений проект Юрія Володарського «Вечір великої поезії», під час якого виступлять: відомий український поет Сергій Жадан, Ігор Іртеньєв (Ізраїль-Росія), Бахит Кенжеєв (США), Лев Рубінштейн (Росія), Олександр Цвєтков (США).

А завершиться п'ятничний вечір проектом еротичних спогадів та віршів «Ліжко для кохання», що присвячений поету-авангардисту початку ХХ століття Валер'янові Поліщуку.

У центрі уваги одинадцятих «Київських Лаврів» – перекладна поезія, журнальні й молодіжні проекти. Програма фестивалю також містить презентації нових поетичних книжок та низки міжнародних літературних журналів («Poem: International English Language Quarterly», Великобританія; «Інтерпоезія», США; «Соти», Україна), літературні читання, акції, музичну та кінопрограму.

Повну програму можна знайти на сайті журналу «ШО».

Газета «Культура і життя»

№ 18–20 (4693–4695), 20 травня 2016 р.

Виходить із 7 жовтня 1923 року
 Свідоцтво про реєстрацію
 КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Засновники

Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Головний редактор

Євген БУКЕТ

Адреса редакції

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
 Тел.: +38 (044) 498–23–62
 cultandlife@gmail.com

Видавець

Національне газетно-журнальне видавництво

Генеральний директор

Андрій ЩЕКУН

Видавнича рада

Андрій КУРКОВ (голова), Анатолій СЕРИКОВ (заступник голови), Андрій ВАСЮК (секретар ради), Олег ВЕРГЕЛІС, Богдан ГАЛАЙКО, Віктор фон ЕРЦЕН-ГЛЕРОН, Юрій ЗУБКО, Ростислав КАРАНДЄЄВ, Олексій КОНОНЕНКО, Наталія МУСІЄНКО, Юрій ПЕРОГАНІЧ, Андрій ЩЕКУН

Адреса видавництва

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
 Тел.: +38 (044) 498–23–65

Дизайн та верстка

Сергій ЗАДВОРНИЙ

Поліграфічний комбінат
 ТОВ «Типографія "Від "А" до "Я"»
 м. Київ, вул. Колекторна, 38/40
 Тел.: (044) 563–18–04, 562–28–51
Розповсюдження і реклама
 Тел.: +38 (044) 498–23–64;
 +38 (097) 111–17–56

Редакція не публікує колективні листи та звернення
 Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціально обумовлених випадків, подає лише авторський погляд.

Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів «Культури і життя» – тільки з письмового дозволу редакції.

© «Культура і життя», 2016

ПЕРЕДПЛАТА НА ГАЗЕТУ ТРИВАЄ

Передплатна ціна на 2016 р.:
 1 місяць – 19,22 грн; півріччя – 115,32 грн
 У передплатній ціні враховано вартість доставки до вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.
 Передплатний індекс
60969

Медіа-портал «Культура»: <http://cultua.media>

Наклад 5 000

Ціна договірна

4 820157 1940013 18